

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA DĚJIN UMĚNÍ

SCÉNOGRAFICKÉ NÁVRHY OLDŘICHA
ŠIMÁČKA

magisterská diplomová práce

BC. KAROLÍNA GUMULCOVÁ

Doc. PaedDr. Alena Kavčáková, Dr

Olomouc 2015

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením doc. PaedDr. Aleny Kavčákové Dr. Použila jsem k tomu pouze uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 5. 5. 2015

Rozsah diplomové práce od kapitoly *č. 1 Úvod* do kapitoly *č. 6. Závěr* dohromady s poznámkami pod čarou činí 118 normostran, přičemž zmíněný rozsah diplomové práce má 240 675 znaků včetně mezer a 35 445 slov.

V Olomouci dne 5. 5. 2015

Srdečně děkuji všem, kteří se podíleli na vzniku a dokončení této diplomové práce, především vedoucí práce Doc. PaedDr. Aleně Kavčákové, Dr. za velmi cenné rady, připomínky a zkušenosti, dále děkuji Doc. Josefu Malivovi za odborný názor, také mé díky patří Mgr. Zdeňce Benešové z archivu Národního divadla v Praze, Mgr. Petrovi Krestovi z oddělení komunikace Moravského divadla v Olomouci a panu Petrovi Zádorožnému z archivu Moravského divadla v Olomouci. Vřelé díky patří rovněž Ivanu Šimáčkovi za vstřícnou spolupráci a pomoc při definování tvorby Oldřicha Šimáčka. Upřímně bych také ráda poděkovala své rodině a nejbližším přátelům za podporu při studiu a při tvorbě této diplomové práce a pozitivní přístup.

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Historie bádání.....	13
3	Život Oldřicha Šimáčka.....	18
4	Charakteristika tvorby Oldřicha Šimáčka.....	24
4.1	První období.....	26
4.2	Druhé období.....	27
4.3	Třetí období.....	27
4.4	Čtvrté období.....	29
4.5	Páté období.....	31
5	Katalog scénografických návrhů.....	35
5.1.1	Únos ze Serailu, 1942.....	35
5.1.2	Fuente Ovejuna, 1945.....	36
5.1.3	Adam stvořitel, 1946.....	37
5.1.4	Tartuffe, 1946.....	38
5.1.5	Jedenácté přikázání, 1951.....	38
5.1.6	Othello, 1951.....	39
5.1.7	Zkrocení zlé ženy, 1952.....	40
5.1.8	Talenty a ctitelé, 1952.....	40
5.1.9	Don Juan, 1952.....	41
5.1.10	Romeo a Julie, 1953.....	42
5.1.11	Lišák Pedro, 1953.....	43
5.1.12	Bastien a Bastienka, 1956.....	44
5.1.13	Ženský boj, 1958.....	44
5.1.14	Osel a stín, 1959.....	45
5.1.15	Othello, 1959.....	46
5.1.16	Dnes ještě zapadá slunce nad Atlantidou, 1959.....	47
5.1.17	Dafnis a Chloe, 1960.....	48

5.1.18	Irkutská historie, 1960	49
5.1.19	Kamenný kvítek, 1960	50
5.1.20	Prodaná nevěsta, 1960	51
5.1.21	Sestup Orfeův (Orpheus descent), 1960	52
5.1.22	Zdravý nemocný, 1960	52
5.1.23	Křišťálová noc, 1961	53
5.1.24	Sluha dvou pánů, 1961	54
5.1.25	Ludas Matyi, 1961	55
5.1.26	Velký Bobby, 1961	55
5.1.27	Zápas s andělem, 1961	55
5.1.28	Cesta kolem světa za 80 dní, 1962	56
5.1.29	Kavkazský křídový kruh, 1962	57
5.1.30	Veselé paničky windsorské, 1962	58
5.1.31	Anna Karenina, 1963	59
5.1.32	Čarostřelec, 1963	59
5.1.33	Čertova stěna, 1963	60
5.1.34	Labutí jezero, 1963	60
5.1.35	Mackbeth, 1963	61
5.1.36	Andorra, 1964	61
5.1.37	Dva na houpačce, 1964	62
5.1.38	Panička z venkova, 1964	63
5.1.39	Veta za vetu, 1964	63
5.1.40	Hodina Antigony, 1964	64
5.1.41	Jak se vám líbí, 1964	65
5.1.42	Coppélia, 1965	65
5.1.43	Jeppe z vršku, 1965	66
5.1.44	Kateřina Izmajlovna, 1965	67
5.1.45	Marija, 1965	68
5.1.46	Nabucco, 1965	68
5.1.47	Poslední pampeliška, 1965	69
5.1.48	Čínská zeď, 1965	70
5.1.49	Madam Butterfly, 1966	70
5.1.50	Divoká kachna, 1966	71

5.1.51	Grandlehárna, 1966.....	71
5.1.52	Jak se vám líbí, 1966.....	72
5.1.53	Jezero Ukereve, 1966.....	72
5.1.54	Šest postav hledá autora, 1966.....	73
5.1.55	Bláznivá ze Chaillot, 1966.....	73
5.1.56	Jeho Urozenost pan měšťák (Měšťák šlechticem), 1966.....	73
5.1.57	Mrtvá královna aneb Jak se zabíjejí ženy, 1967	74
5.1.58	Žebrácká opera, 1967.....	75
5.1.59	Antonius a Kleopatra, 1967	76
5.1.60	Tak to na tom světě chodí, 1967	76
5.1.61	Zmije, 1967.....	77
5.1.62	Jakobín, 1968	77
5.1.63	Milá sedmi loupežníků, 1968.....	78
5.1.64	Výlety pana Broučka, 1968	78
5.1.65	Racek, 1969	79
5.1.66	Půlnoční vítr, 1969.....	80
5.1.67	Bouře, 1969.....	80
5.1.68	Hry o Marii, 1969	81
5.1.69	Kupec benátský, 1969.....	82
5.1.70	Řecké pašije, 1969	82
5.1.71	Tramvaj do stanice Touha, 1969.....	84
5.1.72	Spiknutí naruby, 1969.....	84
5.1.73	Eugen Oněgin, 1969	85
5.1.74	Život a dílo skladatele Foltýna, 1969.....	85
5.1.75	Idiot, 1970.....	86
5.1.76	Podivuhodný mandarín, 1970	87
5.1.77	Romeo a Julie, 1970.....	87
5.1.78	Přej a bude Ti přáno (Strýčinkové), 1970.....	88
5.1.79	Tetovaná růže, 1970.....	89
5.1.80	Vojna a mír, 1970	89
5.1.81	Labutí jezero, 1970	90
5.1.82	Andrea Chénier, 1971	91
5.1.83	Krásná Helena, 1971	91

5.1.84	Zlato Rýna, 1971.....	92
5.1.85	Figarova svatba, 1972.....	93
5.1.86	Kníže Igor, 1972.....	94
5.1.87	Valkýra, 1972.....	94
5.1.88	Siegfried, 1972.....	95
5.1.89	Kapka jedu, 1973.....	95
5.1.90	Lucrezia Borgia, 1973.....	96
5.1.91	Rigoletto, 1973.....	97
5.1.92	Simone Boccanegro, 1973.....	97
5.1.93	Strž, 1973.....	98
5.1.94	Únos ze Serailu, 1973.....	98
5.1.95	Karneval, 1973.....	99
5.1.96	Bludný Holanďan, 1974.....	100
5.1.97	Kočíčí hra, 1974.....	100
5.1.98	Měsíc nad řekou, 1975.....	101
5.1.99	A jitra jsou zde tichá..., 1975.....	102
5.1.100	Beg Bajazid, 1975.....	103
5.1.101	Faust a Markétka, 1975.....	103
5.1.102	Děti z hliněné vesnice, 1975.....	104
5.1.103	Piková dáma, 1975.....	104
5.1.104	Věc Makropulos, 1975.....	105
5.1.105	Zlato Rýna, 1975.....	106
5.1.106	Věc Makropulos, 1976.....	106
5.1.107	Pierot, 1976.....	107
5.1.108	Slovanské tance, 1976.....	108
5.1.109	Semjon Kotko, 1977.....	108
5.1.110	Orfeus a Eurydika, 1977.....	109
5.1.111	Figarova svatba, 1978.....	110
5.1.112	Osud, 1978.....	110
5.1.113	Zadržitelný vzestup Artura Uie, 1978.....	111
5.1.114	Nebožtík Nasredin, 1979.....	112
5.1.115	Dáma skříttek, 1980.....	113
5.1.116	Ohlédni se v hněvu, 1980.....	114

5.1.117	Ohnivý anděl, 1981	115
5.1.118	Veselé paničky windsorské, 1982.....	116
5.1.119	Turek v Itálii, 1983	116
5.1.120	Než kohout zazpívá, 1983.....	117
5.1.121	Příhody lišky Bystroušky, 1983.....	118
5.1.122	Fidlovačka, 1984.....	119
5.1.123	Psohlavci, 1984.....	120
5.1.124	Vliv gama paprsků na měsíčky zahradní, 1984	121
5.1.125	Jedenačtyřicátý, 1985.....	121
5.1.126	Loupežníci, 1985	122
5.1.127	Dům Bernardy Alby, 1985.....	123
5.1.128	Zkrocení zlé ženy, 1987.....	124
5.1.129	Faust a Markétka, 1988.....	124
6	Závěr	126
7	Summary.....	128
8	Bibliografie	129
8.1	Prameny	129
8.2	Literatura (chronologicky).....	129
8.3	Internetové odkazy.....	140
9	Textová příloha.....	142
9.1	Soupis samostatných výstav	142
9.2	Soupis ocenění	143
9.3	Soupis kostýmních návrhů.....	144
9.4	Seznam vyobrazení v obrazové příloze	148
10	Obrazová příloha.....	149
11	Anotace	177

I Úvod

Již během přípravy mé bakalářské práce *Scénograf Oldřich Šimáček* z roku 2011¹ jsem se zamýšlela nad zvláštnostmi scénografického umění. Na jevištní návrhy můžeme nazírat jako na obrazy a umělecká díla, ale specifičnost scénografie ve svém prvotním smyslu ožívá až díky spojitosti s dalšími aspekty umění. Jevištní výprava nemůže existovat bez živého umění, čili bez herců, protagonistů příběhu a děje na jevišti, ať už je znázorněn skrze činohru, operu, balet nebo jiné méně tradiční druhy performancí. Nesmíme opomenout ještě důležitost třetí strany – hudební stránku představení. Až spojením těchto tří světů vzniká neopakovatelné a nevyzpytatelné dílo – živé umění.

Právě díky této myšlence jsem si kladla otázku, kdo přesně by se měl uměním scénografie a jeho historií zabývat. Kdo tomuto druhu umění nejvíce rozumí? Která strana? Zda-li by to měli být historici a teoretikové výtvarného umění, nebo se jedná o okruh blízký spíše divadelním vědcům? Pokud bereme v potaz umění opery, měli by to být naopak spíše muzikologové, a ti znalci, kteří se v teorii, historii a interpretaci hudby vyznají nejlépe? Nebo by to měli být samotní scénografové a jevištní umělci, kteří hýří imaginací, ovládají jak výtvarné dovednosti tvoření, tak i technickou stránku jevištního oboru, a v neposlední řadě znají „chod a život“ divadla?

Studium teorie scénografie a uvažování o ní patří na univerzitách k opomíjeným a spíše volitelným předmětům. Skrze semináře a přednášky určené především studentům teatrologie, divadelní vědy nebo divadelní kritiky jsou představovány pouze hlavní proudy jevištního umění, tvorba vůdčích osobností a lídrů scénografického umění v rámci českého a světového prostředí. Na scénografii by podle mého názoru mělo být nahlíženo prvotně jako na čistě vizuální umění. Z tohoto důvodu bych ráda díky této diplomové práci upozornila na skutečnost, že právě historici výtvarného umění jsou ti, kteří během svého studia pronikají k samotnému jádru a principu výtvarného uměleckého díla. Jsou to ti, kteří definují jednotlivé prvky vizuálního umění, snaží se porozumět estetice díla, symbolice barev, vlivu světla na atmosféru okamžiku a náladu barevných odstínů. Učí se nejen vidět krásu děl, věcí, či tvarů, ale také jim rozumět, prožít a rozpoznat ji v těch, které svou krásu a vnitřní hodnotu na první pohled skrývají. Nepochybně se také učí chápat a vnímat výtvarné dílo v rámci kontextu dané umělecké tvorby a historie.

¹ Karolína Gumulcová, *Scénograf Oldřich Šimáček* (bakalářská diplomová práce), Katedra dějin umění FF UP, Olomouc 2011.

Za cíl mé magisterské diplomové práce jsem si dala shrnutí celé scénografické tvorby Oldřicha Šimáčka. Jelikož žádná z doposud uveřejněných publikací o tomto scénografovi neobsahuje dostatečně obsáhlý katalog souborů scénografických návrhů, nýbrž pouze výčet scén, soustředím se ve své diplomové práci na sestavení propracovaného katalogu. Má diplomová práce mimo jiné obsahuje katalog soustřeďující všechny dostupné scénografické návrhy tohoto umělce. Použité materiály pocházejí ze soukromé sbírky umělcova syna Ivana Šimáčka, z archivů divadel, kde Šimáček jako scénograf působil nebo hostoval, archivů a depozitářů galerií a muzeí umění v městech, kde žil, nebo ve kterých svou tvorbu vystavoval. Jedním z nosných prvků katalogu je porovnání návrhů scén s výslednými realizacemi na divadelním jevišti, kdy teprve souzněním všech elementů živého umění mohl scénický návrh ožít.

Předložená diplomová práce je strukturována do čtyř kapitol. V první kapitole se zabývám kritickým shrnutím všech dosavadních pramenů a literatury. Již během tvorby bakalářské práce jsem shromáždila všechny dostupné informace o scénografovi z dostupné odborné literatury, článků a recenzí v odborném tisku a z pramenů v archivech Divadelního ústavu v Praze. V této kapitole také popisují, jak nově zjištěné skutečnosti a informace ovlivnily posun v dalším studiu a chápání Šimáčkovy tvorby.

Další kapitola se zabývá životem a osobností Oldřicha Šimáčka. Tato část oproti kapitole v bakalářské práci podstatně stručněji popisuje jeho jednotlivá životní období, kariérní změny, profesní zkušenosti a úspěchy.

Třetí kapitola s názvem „Charakteristika díla a období tvorby Oldřicha Šimáčka“ se zaměřuje na základní rysy scénografického díla Oldřicha Šimáčka, na kritiky renomovaných teoretiků scénografie, kteří se zabývali Šimáčkovým dílem, a kromě toho přidávám své vlastní postřehy jeho tvorby. V každém tvůrčím období se snažím nalézt podobné prvky, které jednotlivá období mohou spojovat. V této kapitole kladu důraz na okolnosti, které mohly ovlivnit Šimáčkovu tvorbu. Soustředím se na jeho inspirační zdroje, moderní umělecké směry doby, politický kontext nebo na vztahy s lidmi.

Další část, již zmíněný „Katalog scénických návrhů“, koncipuji jako nosnou část celé diplomové práce. Katalog se skládá z celkem 129 souborů scén k činoherním, operním i baletním představení. V textu stručně zmiňuji i informaci, jestli Šimáček pro dané představení vytvářel kromě scény i série kostýmních návrhů.

Scénograf Oldřich Šimáček (2. 9. 1919 – 17. 1. 2014) působil na půdě olomouckého divadla, poté vytvářel scény v Národním divadle v Praze a proslul i díky mezinárodním úspěchům na světových scénách a reprezentací dobrého jména českého jevištního umění po celém světě. Během svého života obdržel řadu významných ocenění, v roce 1968 mu byl udělen titul zasloužilého umělce za úspěšnou scénografickou práci a mezi nejvýznamnější ocenění patří zlatá medaile pro nejlepšího zahraničního scénografa na mezinárodní výstavě divadelního výtvarnictví a architektury v São Paulu v roce 1973. Díky těmto úspěchům má jako scénograf právo být zařazen mezi nejvýznamnější scénografy českého prostředí v druhé polovině 20. století.

2 Historie bádání

Nosným prvkem v bádání o tvorbě a o životě scénografa Oldřicha Šimáčka bylo podrobné studium veškeré dostupné literatury a studium zmínek o scénografovi v pramenech, v odborném tisku, nebo v internetových odkazech. Oldřich Šimáček a celá jeho tvorba byla zmíněna v celé řadě literatury, ať už katalogů ze společných výstav skupin regionálních umělců,² krátkých monografií o jeho díle.³ Objevil se samozřejmě v souborných knihách o soudobé scénografii a jevištním výtvarnictví,⁴ o přehlídkách scénografie v rámci Pražského quadriennale⁵ nebo Bienále v Sao Paulu,⁶ knihami, které se zabývaly historií daných divadel a divadelních přístupů v širším měřítku.⁷ Zmínka o něm byla také ve jmenných slovnících a encyklopediích.⁸

Články o tvorbě Oldřicha Šimáčka se objevovaly také v novinovém tisku, v odborných časopisech v podobě rozhovorů se scénografem, recenzí výtvarné stránky představení, nebo jen medailony o jeho životě. Nejvíce užitečným internetovým odkazem byla webová stránka Ústavu pro českou literaturu Akademie věd ČR⁹ s digitalizovaným archiv

² Výčet regionálních skupin: Skupina olomouckých výtvarníků, Skupina moravských výtvarníků, Svaz československých výtvarných umělců v Olomouci, Ústřední svaz československých výtvarných umělců.

³ Sylva Marešová – Jan Procházka, *Oldřich Šimáček*, Praha 1971., Radoslav Lošťák, *Oldřich Šimáček - Scénické návrhy a kresby*, Olomouc 1978., Jiří Kotalík – Helena Albertová, *Oldřich Šimáček, výstava scénografických prací*, Praha 1979., Zuzana Ledererová, *Oldřich Šimáček / Scénografie*, Brno 1981., Jiří Kotalík, *Scénografické dílo Oldřicha Šimáčka*, Praha 1982., Novalis - Reiner Maria Rilke - Oldřich Šimáček, *Oldřich Šimáček: Obrazy*, Olomouc 1989., Jiří Kotalík, *Zasloužilý umělec Oldřich Šimáček, scénografie*, Olomouc 1989, s. 2 – 3. ,

⁴ Neautorizováno, *Česká opera v obraze a kostýmu*, Praha 1951., Jan Grossman, *Jevištní výtvarnictví 1945 – 1960*, Praha 1961., Vladimír Jindra, *Současná scénografie. Soudobé české umění*, Praha 1982, s. 41 – 42., Věra Ptáčková, *Scénografie*, in: Rostislav Švácha (ed.) – Marie Platovská (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění (VI – I), 1958 – 2000*, Praha 2007, s. 295 – 307.,

⁵ Jana Pleskačová – Věra Ptáčková, *Pražské quadriennale 1967/1971 – Mezinárodní výstava jevištního výtvarnictví*, Praha 1978.

⁶ Jiří Kotalík, *Tchecoslováquia cenografia, XII. Bienal de São Paulo*, Praha 1973., Dagmar Tučná, *XII. Bienal de Sao Paulo, Outubro / Novembro, Catálogo*, Praha 1973.,

⁷ Rudolf Kulhánek, *Ročenka Městského divadla v Olomouci v prvním roce osvobozené republiky 1945 – 1949*, Olomouc 1946., Vojtěch Kabeláž – Vítek Světozar, *Olomoucké divadlo v desetiletí 1945 – 1955*, Olomouc 1957., Zuzana Charvátová, *Divadlo Oldřicha Stibora v letech 1955 – 1965*, Olomouc 1965., Vladimír Procházka, *Národní divadlo a jeho předchůdci: Slovník umělců divadel Vlastenského, Stavovského, Prozatímního a Národního*, Praha 1988, s. 486 – 487., Josef Josefík, *Státní divadlo Oldřicha Stibora Olomouc 1920 – 1990*, Olomouc 1990., Vladimír Just, *Divadlo v totalitním systému: Příběh českého divadla (1945 – 1989) nejen v datech a souvislostech*, Praha 2010.,

⁸ Vladimír Procházka, *Příruční slovník naučný, IV. S – Ž*, Praha 1967, s. 411., Kolektiv autorů Encyklopedického institutu ČSAV, *Ilustrovaný encyklopedický slovník, III. díl P – Ž*, Praha 1982, s. 493., Kolektiv autorů Encyklopedického institutu ČSAV, *Malá československá encyklopedie, VI. díl Š – Ž*, Praha 1987, s. 33, Josef Tomeš et al., *Český biografický slovník XX století, III. díl Q – Ž*, Praha 1999, s. 262,

⁹ Ústav pro českou literaturu AV ČR, Digitalizovaný archiv časopisů, <http://archiv.ucl.cas.cz/>, vyhledáno 15. 4. 2011.

vybraných časopisů. V minulosti vycházelo mnoho odborných časopisů a periodik, které se zabývaly divadlem, a které byly přímo zaměřeny na umění scénografie a jevištní výtvarnictví.¹⁰ Mezi nejvýznamnější patří časopis *Scéna*,¹¹ ve kterém byly recenze uvedených představení, nebo rozhovory, dále *Divadelní noviny*,¹² známé periodikum určené spíše divadelní znalcům, časopis *Acta scaenographica*¹³ nebo později *Interscaena: acta scaenographica*,¹⁴ které čtenářům podávaly spíše kritické stati o divadle a rozborů divadelních představení a scény. Oldřich Šimáček se dále objevoval v divadelním měsíčníku *Divadlo*¹⁵ nebo v časopis *Scénografie*,¹⁶ občasně periodikum *Zprávy divadelního*

¹⁰ Výčet časopisů o scénografii a jevištním výtvarnictví: *Scéna*, *Divadelní noviny*, *Acta scaenographica*, *Interscaena: acta scaenographica*, *Divadlo*, *Scénografie*, *Zprávy divadelního ústavu*, *Hudební rozhledy*, *Ahoj na sobotu*, *Gramorevue*, *Národní divadlo*, *Dialog*, *Prostor Zlín*.

¹¹ Šimáček v časopise *Scéna*: Sylva Marešová – Bohumil Šašinka, Kulatý stůl Scény 77 o scénografii. Naplnit tradici současnosti. Čeští scénografové uvažují o poslání svého oboru, *Scéna*, 1977, roč. 2, č. 18, s. 4., Aleš Fuchs, Kulatý stůl Scény 79 o scénografii, *Scéna*, 1979, roč. 4, č. 10, s. 4 – 5., Neautorizováno, Anketa, *Scéna*, 1979, roč. 4, č. 10, s. 6 – 7., Sylva Marešová, O tvář současné scénografie, *Scéna*, 1981, roč. 6, č. 5, 13. 3., s. 3., Neautorizováno, Telegram, *Scéna*, 1981, roč. 6, č. 14, 10. 7., s. 2., Zuzana Ledererová, Profil Oldřicha Šimáčka, *Scéna*, 1981, roč. 6, č. 17, 17. 8., s. 2., Jan Šimon Fiala, Z tajemství zákulisí, *Scéna*, 1981, roč. 6, č. 15 – 16, 24. 7., s. 7., Neautorizováno, *Scénografie*. Galerie české současné scénografie XII. Oldřich Šimáček, *Scéna*, 1982, roč. 7, č. 21, 15. 10., s. 8., Iša Popelka, „Dělat divadlo“ značilo přemýšlet, *Scéna*, 1983, roč. 8, č. 17, 29. 7., s. 7., Zuzana Ledererová, Bystrouška a scénograf, *Scéna*, 1985, roč. 10, č. 1, 21. 1., s. 4.

¹² Šimáček v *Divadelních novinách*: Jiří Hájek, Zdravý a nemocný převelice zdravý, *Divadelní noviny*, 1959 / 1960, roč. 3, č. 21, s. 4., Milan Lukeš, Blíží se jubileum, *Divadelní noviny*, 1962, roč. 5, č. 25 – 26, 4. 7., s. 8., Miloš Smetana, Podněty a úskalí, Konfrontace, *Divadelní noviny*, 1967 / 1968, roč. 11, č. 5 – 6, 25. 10., s. 12., Neautorizováno, Ceny Oldřicha Stibora, *Divadelní noviny*, 1968, roč. 11, č. 13, 17. 1., s. 2., Eva Hermanová, 100, Suchoňova Krůtňava, *Divadelní noviny*, 1968, roč. 11, č. 19, 10. 4., s. 5., Rudolf Rouček, Janáčková operní bilogie v Národním divadle, *Divadelní noviny*, 1968, roč. 11, č. 21, 8. 5., s. 3., Neautorizováno, Oslny Národního divadla, *Divadelní noviny*, 1968, roč. 11, č. 22, 22. 5., s. 2., Sylva Marešová, Česká opera v Antverpách, *Divadelní noviny*, 1968/1969, roč. 12, č. 13, s. 10., Josef Svoboda – Zbyněk Kolář – Vladimír Nývlt – Oldřich Šimáček, *Divadelní noviny*, 1968/1969, roč. 12, č. 17, s. 12.

¹³ Šimáček v *Acta scaenographica*: Adolf Scherl, Inscenace 1960 – 1961. Zdravý nemocný, *Acta scaenographica*, srpen 1960, č. 1, s. 7., Neautorizováno, Moderní technika a divadlo, *Acta scaenographica*, říjen 1960, č. 3, s. 41 – 44., Jiří Hilmera, Inscenace 1960 – 1961. Irkutská historie, *Acta scaenographica*, únor 1961, č. 7, s. 125., Adolf Scherl, Inscenace 1960 – 1961. Kamenný kvítek, *Acta scaenographica*, březen 1961, č. 8, s. 156 – 157., Jiřina Telcová, Inscenace 1960 – 1961. Sestup Orfeův, *Acta scaenographica*, duben 1961, č. 9, s. 165 – 166., Antonín Bartušek, Inscenace 1961 – 1962. Kavkazský křídový kruh, *Acta scaenographica*, květen 1962, č. 10, s. 189 – 190., Antonín Bartušek, Inscenace 1963 – 1964. Andorra, *Acta scaenographica*, červenec 1964, roč. 4, č. 12, s. 240 – 241., Věra Ptáčková, Jeppe z vršku, *Acta scaenographica*, červen 1965, roč. 5, č. 11, s. 3., Oldřich Šimáček – Jan Mikota, Oldřich Šimáček. Rozhovory se scénografy, *Acta scaenographica*, květen 1969, roč. 9, č. 10, s. 184 – 185., Jiřina Telcová, Olomoucká jubilejní výstava, *Acta scaenographica*, listopad 1970, roč. 11, č. 3, s. 3.

¹⁴ Šimáček v *Interscaena, Acta scaenographica*: Zdeněk Pleskot, Scénografie činohry ND v sezoně 1973 – 1974, *Interscaena, Acta scaenographica*, 1974, roč. 4, č. 4, s. 77 – 79.

¹⁵ Časopis *Divadlo* byl divadelní měsíčník, adresován odborné, ale i širší veřejnosti. Divadelní měsíčník vznikl z důvodu nahrazení několika divadelních časopisů úředně zastavených v letech 1948 až 1949. Časopis vycházel v letech 1949 až 1970.

¹⁶ První studie řeší vývoj scénografie v Divadle na Vinohradech v letech 1950 až 1970. Zmiňován je zde i vývoj kostýmní tvorby. Druhá studie „Včerejšek a dnešek Divadla na Vinohradech“, sleduje vývoj scénografie Divadla na Vinohradech od roku 1973 až do roku 1983, tedy do doby, kdy článek vznikl.

ústavu, která se zabývala Šimáčkovým úspěchem opery v Holandsku,¹⁷ například časopis *Hudební rozhledy* uveřejnil část zajímavého rozhovoru Jiřího Hilmery s Oldřichem Šimáčkem o jeho výpravě k *Prstenu Nibelungů* pro v antverpskou operu.¹⁸ Dále je ve výčtu periodik třeba zmínit magazín *Ahoj na sobotu*,¹⁹ kde byl Oldřich Šimáček představen širší veřejnosti, v rozhovoru v časopise *Gramorevue*,²⁰ v medailonu v časopise *Národní divadlo*²¹ nebo v časopisu *Prostor Zlín*.²² Šimáček se mimo odborný tisk a magazíny objevoval také v novinových článcích.²³

Studiem všech dostupných pramenů jsem se podrobně zabývala již během bakalářské práce,²⁴ se shromážděnými prameny jsem se seznámila ve fondech Divadelního ústavu v Praze, které jsou archivovány v samostatné složce s nápisem „Šimáček Oldřich“,²⁵ nepřinesly ovšem do bádání valný přínos ani nové informace.

Z hlediska významných kritiků a teoretiků scénografie, kteří se životem a tvorbou Oldřicha Šimáčka více zabývali a přinášeli o jeho tvorbě nové informace, je nutné jmenovat Věru Ptáčkovou²⁶ a Jiřího Kotalíka²⁷. Oba historikové umění byli autory samostatných monografií²⁸ o Šimáčkově, oba vymezili jeho tvorbu do pěti období, které se odvíjejí hlavně od působení v divadlech, případně vlivem hostování v zahraničí. Ptáčková hodnotila jeho

¹⁷ Neautorizováno, Hlasy holandského tisku o Oldřichu Šimáčkově. *Zprávy Divadelního ústavu*, 1972, roč. 8 (XIV), č. 5, s. 18 – 23.

¹⁸ Jiří Hilmera, Rozhovor s Oldřichem Šimáčkem o jeho výpravě k *Prstenu Nibelungova* pro inscenaci Královské Vlámské opery v Antverpách, *Hudební rozhledy*, 1973, s. 79 – 85.

¹⁹ Jaroslava Fulinová, Sedmdesát výprav, *Ahoj na sobotu*, 7.11. 1975., Jan Šimon Fiala, Potlesk z hlediště, *Ahoj na sobotu*, 1983, č. 18, s. 12 – 13.

²⁰ Jan Šimon Fiala, Obrazy za oponou, *Gramorevue*, 1976, č. 2, s. 6 – 7.

²¹ První článek, z roku 1979, pod názvem „Tvůrce jevištního prostoru“ vznikl k dvojímu jubileu – k jeho šedesátým narozeninám a k dvacátému výročí práce v Národním divadle. Článek dále Šimáčka podrobněji představuje. Ve druhém článku, o třicet let později, v roce 2009, mu Beno Blachnut přeje k devadesátým narozeninám a též umělce krátce představuje.

²² Josef Maliva, Přání k umělcovým devadesátinám, *Prostor Zlín*, 2009, č. 28, s. 134 – 142.

²³ Noviny: Lidové noviny, Nová svoboda, Rovnost, Rudé právo, Večerní Praha, Svobodné slovo, Svět v obrazech, Tvorba, Květy, Stráž lidu, Lidová demokracie, Týden, Mladá fronta Dnes, Radniční listy.

²⁴ Gumulcová (pozn. 1), s. 8 – 16.

²⁵ Obálka s výstřížky neobsahuje žádné inventární číslo. Fond je členěný a evidovaný pouze dle příjmení a jména. Na složce byly ručně napsány formální informace o umělcově oboru činnosti, datum a místo jeho narození, údaje o absolvovaném vzdělání a jména jeho učitelů. Nižší byly zprávy o státních vyznamenáních a oceněních, o umělcových angažmá a pracovních pozicích a posledním sdělením je datum důchodu.

²⁶ Věra Ptáčková (* 6. 11. 1933) působila na Divadelním ústavu v scénografickém odboru, jako externí pedagog na JAMU v Brně a na katedře teorie a dějin dramatického umění Univerzity Palackého v Olomouci. V současné době přednáší na DAMU v Praze. Ptáčková je autorkou knihy *Věra Ptáčková, Česká scénografie XX. století*, Praha 1982, s. 224

²⁷ Jiří Kotalík (* 22. července 1920, Praha - 26. ledna 1996, Praha) byl český historik umění, umělecký kritik, překladatel z angličtiny, v letech 1967 – 1990 byl ředitelem Národní galerie v Praze.

²⁸ Za nejvíce přínosnou lze považovat tuto monografii: Jiří Kotalík, *Zasloužilý umělec Oldřich Šimáček, scénografie*, Olomouc 1989, s. 2 – 3.

tvorbu v kontextu české scénografie 20. století.²⁹ Po důkladnějším studiu Šimáčkovy tvorby mi však v dělení chybí zpracování hlubšího studia politických aspektů doby, ranou angažovat Oldřicha Šimáčka, ale také kontext nejen v rámci umění scénografie, ale i dalších vlivů současného umění.

Největším přínosem mému bádání nebylo studium veškerých sesbíraných zdrojů, ale spíše posun v rámci bádání po dalších scénických návrzích, případně po maketách scén, a po fotografiích výsledných scén podle Šimáčkových návrhů v archivech. Z tohoto důvodu také další kapitola, která se týká života Oldřicha Šimáčka, jeho kariérních změn, inspirací a úspěchů spíše stručněji popisuje ve srovnání s bakalářskou prací³⁰, nově přináší údaje o změnách, které se udály v posledních letech.

Jelikož jsem si v úvodu této práce vytyčila za cíl vytvořit hodnotný katalog se všemi dostupnými informacemi o jednotlivých představeních, velkým přínosem a zdrojem informací pro mě znamenalo samotné studium na další vysoké škole – v rámci ateliéru divadelního manažerství a jevištní technologie na Divadelní fakultě Janáčkovy akademie v Brně. Během studia na této fakultě jsem měla možnost lépe se seznámit s divadelní teorií. Díky absolvování povinných předmětů „Dějiny českého divadla“ pod vedením Prof. PhDr. Margity Havlíčkové a „Dějiny světového divadla“ pod vedením pana Prof. PhDr. Václava Cejпка. Díky těmto předmětům a přednášejícím jsem získala podrobnou znalost historie divadla v kontextu doby a znalost divadelních her. Studium divadelních předmětů bylo zakončeno státní závěrečnou zkouškou. Studium a znalost divadelních her a předloh bylo pro můj výzkum v rámci této diplomové práce klíčové, proto bylo ideální využít studijního zázemí specializované knihovny Janáčkovy akademie múzických umění v Brně.

Prvním krokem v rámci bádání na mé práce bylo oslovení pracoviště Divadelního ústavu v Praze a vedoucí oddělení sbírek a archivu Denisu Šťastnou. Mimo tři originální návrhy,³¹ jsem nyní již měla možnost shlédnout sbírku černobílých fotografií výsledných scén z archivu, které byly dříve nepřístupny kvůli digitalizaci. Bohužel z těchto fotografií nebyla úplně viditelná celá scéna jeviště, takže nebyly v dalším bádání nijak přínosné. Tento jev se ovšem opakoval také v jiných institucích. Přesto, že v archivech vlastnili dobové fotografie,

²⁹ Věra Ptáčková, *Česká scénografie XX. století*, Praha 1982, s. 224.

³⁰ Gumulcová (pozn. 1), s. 17 – 26.

³¹ Návrhy z DÚ Praha: Oldřich Šimáček, *Kavkazský křídový kruh*, scénický návrh ke hře B. Brechta, 1962, kombinovaná technika, papír, 64 x 55 cm, nesignováno, DÚ Praha, inv. č. SN/00074 [74]

Oldřich Šimáček, *Labutí jezero*, scénický návrh k baletu P. I. Čajkovského, 1963, pastel, papír, 62, 5 x 49 cm, sign. vpravo dole: ŠK 63, DÚ Praha, inv. č. SN/00076 [90]

Oldřich Šimáček, *Jak se vám líbí*, scénický návrh ke hře W. Shakespeara, 1964, pastel, papír, 51, 5 x 45 cm, nesignováno, DÚ Praha, inv. č. SN/00075 [110].

v rámci bádání o tvorbě Oldřicha Šimáčka ničím nepřispěly. Jednalo se o archiv Moravského divadla v Olomouci, kde mě pan Mgr. Petr Kresta z oddělení komunikace a marketingu Moravského divadla v Olomouci odkázal na pana Petra Zádorožného z archivu. Díky tomu jsem měla možnost prozkoumat černobílé fotografie k jednotlivým scénografickým souborům. Větší část se týkala fotografií z představení z 60. let 20. století. Fotografie se však primárně nezaměřovaly na dokumentaci výsledné scény, proto s nimi v rámci katalogu nepracuji. Zmíněné fotografie dodávají celku spíše dokumentární charakter.

Sbírkou archivu Národního divadla v Praze naopak dodaly výzkumu nové informace, díky správce archivu Mgr. Zdeňce Benešové jsem také zjistila, že dcery Jaromíra Pleskota darovaly samotné instituci archivu Národního divadla cyklus osmi originálních scénických návrhů Oldřicha Šimáčka.³² V rámci instituce bylo přínosné využít možnosti digitalizovaného archivu Národního divadla. Na základě snímků výsledných scén fotografií Jaromíra Svobody, Oldřicha Pernici, nebo Miloše Wokouna, jsem porovnávala jejich předstupuň na scénických návrzích.³³ V žádném z oslovených archivů, nebyly k dispozici papírové makety scén, které by ve výzkumu mohly být zajímavým předstupněm – mezi návrhem scény a výslednou fotografií realizace. Veškeré makety byly však zničeny.

Ve výčtu bádání musím zmínit také samotné setkání s Ivanem Šimáčkem, které bylo pro celý proces velmi podnětné. Obsáhlou sbírku scénografických návrhů jsem s dovolením a pomocí autora a jeho syna zdokumentovala již během výzkumu v roce 2011. Po smrti Oldřicha Šimáčka v roce 2014³⁴ má nyní celou sbírku scénických návrhů ve svém vlastnictví Ivan Šimáček.

³² Jedná se o tyto scény pro ND v Praze: soubor čtyř scénických návrhů ke hře Bertolta Brechta *Kavkazský křídový kruh* z roku 1962, dva scénické návrhy ke komedii V. K. Klicpery *Ženský boj* z roku 1958, a jeden scénický návrh ke komedii *Veselé windsorské paničky* W. Shakespeara z roku 1962.

Dále se jedná o originály scénických návrhů k olomouckým scénám: soubor dvou scénických návrhů ke hře A. N. Ostrovského *Talenty a citelé* z roku 1952, k tragedii W. Shakespeara *Othello* z roku 1951, soubor dvou scénických návrhů k Molierově hře *Don Juan* z 1952, soubor dvou scénických návrhu ke komedii M. de Cervantese *Lišák Pedro* z roku 1953 a jeden scénický návrh k opeře G. Verdiho *Otello* z roku 1959.

³³ Archiv Národního divadla v Praze, scénograf Oldřich Šimáček, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Umelec.aspx&ju=3718&sz=0&abc=S&pn=356affcc-f301-3000-85ff-c11223344aaa>, vyhledáno 1. 4. 2015.

³⁴ Informace o smrti Oldřicha Šimáčka přinesly tyto zdroje: Opera plus, *Zemřel scénograf Oldřich Šimáček*, <http://operaplus.cz/zemrel-scenograf-oldrich-simacek/>, vyhledáno 1. 4. 2015., dále Divadelní noviny, *Zemřel Oldřich Šimáček*, <http://www.divadelni-noviny.cz/zemrel-oldrich-simacek>, vyhledáno 1. 4. 2015., Český rozhlas, *Zemřel Oldřich Šimáček, mimořádně inspirativní osobnost*, http://www.rozhlas.cz/zpravy/divadlo/_zprava/zemrel-scenograf-oldrich-simacek-mimoradne-inspirativni-divadelni-vytvarna-legenda--1306610, vyhledáno 1. 4. 2015., a Denik.cz, *Zemřel olomoucký scénograf světového věhlasu Oldřich Šimáček*, http://www.denik.cz/ostatni_kultura/zemrel-olomoucky-scenograf-svetoveho-vehlasu-oldrich-simacek-20140123-beh6.html, vyhledáno 1. 4. 2015.

3 Život Oldřicha Šimáčka

Oldřich Šimáček se narodil 2. září 1919 v Praze. Syn měl výtvarné nadání, jeho otec Václav měl k umění silný vztah, a tak syna v malování a v tvorbě podporoval.³⁵ Sedmnáctiletý Oldřich Šimáček nastoupil v roce 1936 na Uměleckoprůmyslovou školu v Praze. Na této škole absolvovalo pod vedením zkušených umělců mnoho našich významných umělců.³⁶ Oldřich Šimáček zde studoval umění dekorativní malby u Zdeňka Kratochvíla,³⁷ kterého přechodně zastupoval František Kysela.³⁸ Během průběhu stida si žáci volili dané ateliéry, Šimáček si zvolil ateliér Jaroslava Bendy.³⁹ Hlavní podíl na výuce připadl tehdy asistentovi Antonínu Strnadeli,⁴⁰ který usiloval o udržení studenta po absolutoriu na škole.⁴¹

V roce 1942 nacisté zlikvidovali ilegální odbojovou skupinu v Olomouci, jejíž duší a lídrem byl Bedřich Václavek.⁴² Ve skupině pracovali olomoucká kulturní společnost a divadelní umělci, zejména divadelní režisér Oldřich Stibor⁴³ a Josef Gabriel,⁴⁴ scénograf tamního Českého divadla. Důsledkem olomouckého puče byli členové skupiny i s Josefem Gabrielem zatčeni německým gestapem. Místo šéfa jevištní výpravy bylo zapotřebí obsadit novým umělcem, z toho důvodu divadlo uspořádalo konkurz. Ředitel olomouckého

³⁵ Václav Šimáček (1895 – 1979). Viz Mikota (pozn. 13), s. 184 – 185.

³⁶ Martina Pachmanová – Markéta Pražanová, *Vysoká škola umělecko-průmyslová 1885 – 2005*, Praha 2005.

³⁷ Zdeněk Kratochvíl (7. 12. 1883 – 14. 10. 1961) tvořil pod vlivem impresionismu, vytvářel také knižní ilustrace a karikatury. V letech 1930 - 1941 působil jako profesor na UMPRUM v Praze. Viz. Králův Dvůr, Oficiální web města, http://www.kraluv-dvur.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=18998&id_org=7294&p1=8732, vyhledáno 10. 4. 2015.

³⁸ František Kysela (4. 9. 1881 – 20. 2. 1941) byl malíř, jevištní a kostýmní výtvarník. Od roku 1917 byl profesorem na Uměleckoprůmyslové škole v Praze. Viz Vladimír Procházka, *Národní divadlo a jeho předchůdci: Slovník umělců divadel Vlastenského, Stavovského, Prozatímního a Národního*, Praha 1988, s. 268 – 270.

³⁹ Jaroslav Benda (27. 4. 1882 – 12. 1. 1970) byl významný malíř, knižní grafik, grafik plakátů a poštovních známek. Viz Prokop Toman, *Nový slovník československých výtvarných umělců*, Praha 1947, s. 50 – 51.

⁴⁰ Antonín Strnadel (10. 5. 1910 – 31. 10. 1975) byl český malíř a grafik, věnoval se převážně knižní grafice. Viz Ibidem, s. 176.

⁴¹ Maliva (pozn. 22.), s. 134 – 142.

⁴² Bedřich Václavek (10. 1. 1897 – 5. 3. 1943) byl český marxistický estetik, literární teoretik a kritik. Viz Wikipedie, otevřená encyklopedie, Bedřich Václavek, http://cs.wikipedia.org/wiki/Bedřich_Václavek, vyhledáno 6. 6. 2011.

⁴³ Oldřich Stibor (16. 3. 1901 – 10. 1. 1943) byl český divadelní režisér, šéf činohry v Olomouci (1931 – 1940). Zahynul jako oběť nacistické okupace během druhé světové války. Po Oldřichu Stiborovi bylo pojmenováno olomoucké Divadlo Oldřicha Stibora (dnešní Moravské divadlo v Olomouci). Viz Tomeš (pozn. 8).

⁴⁴ Josef Gabriel (2. 6. 1902 – 16. 9. 1970) byl český malíř, grafik jevištní a kostýmní výtvarník. Viz Procházka (pozn. 36), s. 314.

divadla, František Langer,⁴⁵ získal prostřednictvím přátel a známých v Praze pozitivní reference na Oldřicha Šimáčka, který kvůli těmto událostem práci scénografa získal.⁴⁶

Oldřich Šimáček začal působit jako jevištní výtvarník v tehdejší Městském divadle v Olomouci,⁴⁷ hned v prvním roce vytvářel scény k jedenatřiceti inscenacím, mezi jeho první realizace patří scéna k Mozartově opeře *Únos ze Serailu* [1]. Po příchodu do Olomouce se Oldřich Šimáček oženil a založil si rodinu.⁴⁸ Kromě své tvorby v divadle také volně tvořil a připojil se k spolkové činnosti Skupiny moravských výtvarníků.⁴⁹ Ihned po příchodu do olomouckého divadla začal Šimáček spolupracovat s režiséry. S některými z nich tvořil opakovaně během celého života, například s Karlem Svobodou,⁵⁰ s Juliem Léblem,⁵¹ s Jaromírem Pleskotem,⁵² šéfem olomoucké činohry, nebo s Karlem Jernekem,⁵³ šéfem olomoucké opery. Během svého působení olomouckého období hostoval jako scénograf na divadelních jevištích v celé České republice.⁵⁴ Oldřich Šimáček získal v roce 1957 první ocenění za scénografickou práci, stříbrný odznak Divadelní žatvy za divadelní sezónu 1956/57. Jeho první realizací pro Národní divadlo v Praze byly kostýmy pro Shawovu hru *Svatá Jana* v roce 1956 v režii Jaromíra Pleskota, který od tohoto roku již působil v Praze. Celou výpravu v Národním divadle poprvé samostatně navrhoval pro Klicperův *Ženský boj* v roce 1958. O dva roky později po Pleskotově odchodu z olomouckého divadla obdržel Šimáček nabídku angažmá ve funkci hlavního jevištního výtvarníka v Národním divadle v Praze. Šimáček nabídku přijal, jeho práce pro olomoucké divadlo, kde působil jako šéf výpravy dlouhých sedmnáct let, tudíž skončila v roce 1958.

⁴⁵ František Langer (3. 3. 1888 – 2. 8. 1965) byl český spisovatel, dramatik a vojenský lékař. – viz Tomeš (pozn. 8).

⁴⁶ Mikota (pozn. 13), s. 184 – 185.

⁴⁷ Josefík (pozn. 7).

⁴⁸ Maliva (pozn. 22), s. 134 – 142.

⁴⁹ Po druhé světové válce došlo k organizačním proměnám výtvarných spolků na Moravě. V Ostravě se vytvořil Blok výtvarných umělců země Moravskoslezské, jehož kolektivními členy se staly všechny výtvarné spolky – Brno, Hodonín, Opava, Ostrava a také Spolek olomouckých výtvarníků, proměněný v roce 1946 na Skupinu moravských výtvarníků. V roce 1951 došlo k založení Svazu československých výtvarných umělců. Viz Bohumír Kolář, Unie výtvarných umělců Olomoucka, *Radniční listy*, Olomouc 2003. http://www.olomouc.eu/radnicni-listy/radnicni-listy-2003/radnicni-listy-listopad-2003?article_id=2575, vyhledáno 6. 6. 2011.

⁵⁰ Karel Svoboda (27. 2. 1912 – 30. 3. 1982) byl český divadelní režisér, divadelní a filmový herec. – viz Wikipedie, otevřená encyklopedie, Karel Svoboda (režisér), [http://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Svoboda_\(režisér\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Svoboda_(režisér)), vyhledáno 6. 6. 2011.

⁵¹ Julius Lébl (10. 5. 1897 – 22. 12. 1960).

⁵² Jaromír Pleskot (11. 2. 1922 – 6. 8. 2009) byl český divadelní herec, filmový a divadelní režisér, pedagog a překladatel. Viz Procházka (pozn. 36), s. 375 – 376.

⁵³ Karel Jernek (31. 3. 1910 – 22. 6. 1992) byl český divadelní režisér. Viz Procházka (pozn. 36), s. 195 – 197.

⁵⁴ Šimáček hostoval v Přerově, Novém Jičíně, Prostějově, Brně, Bratislavě, Liberci, Opavě a Ostravě – viz. Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

Etapu v olomouckém divadle uzavírá Šimáčková první samostatná výstava z roku 1959 s názvem *Scénické a kostýmní návrhy z let 1954–1959*, která se uskutečnila v Krajské galerii Domu umění.⁵⁵

Od 1. 1. 1959 začal Oldřich Šimáček pracovat v Národním divadle v Praze, kde spolupracoval se všemi soubory divadla. V tomto období započal hostovat také na zahraničních scénách.⁵⁶ Mezi první výpravy se řadí scéna k opeře *Prodaná nevěsta* [48 – 49] Bedřicha Smetany pro Státní operu v Reykjavíku v roce 1960.⁵⁷ nebo pro Šostakovičovu operu *Kateřinu Izmajlovova* [119 – 120] v režii Karla Jerneka, kterou vytvořil pro vídeňskou Státní operu.⁵⁸ Velmi ceněné se staly jeho výpravy k baletům, kde „[...] ve volném a rytmicky členěném prostoru vytvořil malbou, světlem, barvou a projekcí impresivní atmosféru lyrických nálad i dramatických konfliktů.“⁵⁹ Jednalo se o scény jak ke klasickým baletům, Čajkovského *Labutí jezero* [90] z roku 1963, Delibesovu *Coppélii* [111] a *Šeherezádu* Rimského–Korsakova z roku 1965, tak k moderním baletům, díla Prokofjevova v čele s baletem *Romeem a Julii* z roku 1962, nebo s baletem *Kamenným kvítekem* [146 – 147] z roku 1960.

Od roku 1966 Šimáčka ve funkci šéfa jevištní výpravy vystřídal scénograf Josef Svoboda,⁶⁰ Šimáček však stále tvořil pro Národní divadlo. Během pražského působení pracoval Oldřich Šimáček jak na ostatních pražských scénách,⁶¹ tak pracoval i pro mimopražská divadla.⁶² Během své pražské působnosti začal působit též v oboru

⁵⁵ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

⁵⁶ Oldřich Šimáček vytvářel scénické návrhy pro divadla v Reykjavíku, Vídní, Wittenbergu, Košicích, Bratislavě, Antverpách, Sofii, Lyonu, Doněcku, Lublani, Buenos Aires, Štrasburku, Ženevě, Amsterdamu, a v Mariboru.

⁵⁷ Na jevišti Královské vlámské opery v Antverpách Šimáček zaznamenal nejvýznamnější spolupráce a největší úspěchy. S režisérem Karlem Jernekem zde v roce 1968 zpracoval Suchoňovu *Krútnavu* a v roce 1969 *Řecké pašije* [194] Bohuslava Martinů. V listech antverpského listu *De Nieuwe Gazet* autor kritiky píše: „*Inscenace Řeckých pašijí Bohuslava Martinů převýšila ještě úspěch a zajímavost loňské inscenace Krútnavy...*“ – viz Gumulcova (pozn. 1), s. 23.

⁵⁸ Míkota (pozn. 13), s. 184 – 185.

⁵⁹ Gumulcová (pozn. 1), s. 21.

⁶⁰ Josef Svoboda (10. 5. 1920 – 8. 4. 2002) byl významný český a mezinárodně uznávaný scénograf, jevištní výtvarník a pedagog. Je jedním z tvůrců Laterny magiky. – viz Helena Albertova, *Josef Svoboda – scénograf*, Praha 2012.

⁶¹ Městská divadla pražská – Komorní divadlo, Divadlo ABC, Divadlo na Fidlovačce Praha, Divadlo E. F. Buriana Praha, Hudební divadlo v Karlíně Praha, Divadlo na Vinohradech Praha, Státní zájezdové divadlo Praha, Pražské kulturní středisko Praha.

⁶² Hostoval například v Ostravě, Liberci, Šumperku, Olomouci, Kolíně, Příbrami, Ústí nad Labem, Českých Budějovicích, Brně, Mladé Boleslavi, Karlových Varech, Pardubicích, Opavě, Českém Těšíně, Plzni, Uherském Hradišti a v Kladně. – Viz. Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

výstavnictví, mezi jeho nejvýznamnější expozice patří výstava bižuterie Jablonex,⁶³ nebo Československá výstava v Moskvě.⁶⁴

Rok 1968 byl pro Šimáčka velmi významný, obdržel cenu Oldřicha Stibora za vynikající scénické výpravy her Henryho de Montherlanta *Mrtvá královna* [155 – 158], Miloše Vacka *Milá sedmi loupežníků* [178 – 180] a Šmejlovy *Zmije* [172 – 174]. V tomto roce byl také jmenován zasloužilým členem Divadla Oldřicha Stibora v Olomouci za dlouholetou a oddanou práci. K nejvýznamnějším oceněním doby patřil čestný titul zasloužilého umělce za úspěšnou scénografickou práci.⁶⁵ Mezi významná ocenění patří také organizace výstav jeho scénografických návrhů, ale i volné tvorby. Šimáčkova díla se vystavovala nejen v českých městech, ale také v zahraničí. První zahraniční výstava se konala v roce ve foyer Královské vlámské opery v Antverpách. Výstava *Scenografie – Oldřich Šimáček* byla po jejím zakončení přemístěna z Antverp do Mannheimu.⁶⁶

Sedmdesátá léta pro Oldřicha Šimáčka rovněž znamenala úspěch. V roce 1971 získal státní cenu Klementa Gottwalda⁶⁷ za jevištní výpravu opery *Vojna a mír* [236 – 238] Sergeje Prokofjeva. Tentýž rok byl navíc oceněn vyznamenáním ministerstva kultury SSSR za přípravu již zmíněné opery během Dnů sovětské kultury v ČSSR.⁶⁸ V rámci zahraničních úspěchů mu byla udělena zlatá medaile na prestižním Pražském quadriennale – mezinárodní přehlídce jevištního výtvarnictví a divadelní architektury.⁶⁹

Mezi jednu z největších mezinárodních poct patří tvorba scénografie i kostýmů pro operní tetralogii Richarda Wagnera *Prsten Nibelungův*.⁷⁰ Jevištní výpravy celého cyklu vznikly pro Královskou vlámskou operu v Antverpách v letech 1971 až 1972 pod vedením režiséra Waltera Eichnera.⁷¹ O scénách k těmto hrám se zmínilo mnoho zahraničních i domácích časopisů, což zvýšilo Šimáčkův věhlas.⁷²

⁶³ Jablonecké výstavy bižuterie byly fenoménem 60. až 80. let 20. století. Druhá mezinárodní výstava bižuterie "Jablonec 68" byla v mnoha směrech vrcholem jabloneckých výstavních akcí. – Viz Šperky a bižuterie od historie po současnost, <http://www.bijoux-trend.cz/sperky.html>, vyhledáno 28. 5. 2011.

⁶⁴ Lošťák (pozn. 3).

⁶⁵ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

⁶⁶ Mikota (pozn. 13), s. 184 – 185.

⁶⁷ Státní ceny Klementa Gottwalda se udělovaly jako projev čestného uznání socialistického státu za vynikající tvůrčí výkony. – Viz Státní cena Klementa Gottwalda, http://www.vyznamenani.net/CSR/Statni_cena_Klementa_Gottwalda.html, vyhledáno 7. 4. 2015.

⁶⁸ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

⁶⁹ Pražské quadriennale scénografie a divadelního prostoru, PQ 1971, <http://services.pq.cz/cs/bibliografie-1971.html>, vyhledáno 7. 4. 2015.

⁷⁰ Cyklus se skládá z oper *Zlato Rýna* [251 – 257], *Valkýra* [264 – 266], *Siegfried* [267 – 269] a *Soumrak bohů*

⁷¹ Hilmera (pozn. 18), s. 79 – 85.

⁷² Zahraniční kritiky u nás otiskly časopisy: Neautorizováno, Hlasy holandského tisku o Oldřichu Šimáčkovi. *Zprávy Divadelního ústavu*, 1972, roč. 8 (XIV), č. 5, s. 18 – 23., Jan Šimon Fiala, *Obrazy*

V roce 1973 získal zlatou medaili jako nejlepší zahraniční scénograf na mezinárodní výstavě divadelního výtvarnictví a architektury v rámci XII. bienále výtvarného umění v São Paulu v Brazílii, kde v rámci reprezentace státu uspořádal Divadelní ústav v Praze také výstavu jeho scénografické návrhů společně s kostýmními výtvarnicí Heleny Bezákové. V téže roce opět získal ocenění ministerstva kultury SSSR za scénu k opeře Antonína Dvořáka *Čert a Káča* na Festivalu dramatických a hudebních děl československých autorů ve Státním ruském divadle opery a baletu v Doněcku.⁷³

Ani poté Oldřich Šimáček nepřestal získávat ocenění, v roce 1979 mu byla udělena medaile Leoše Janáčka za zásluhy o šíření a propagaci skladatele, na počest jeho tvorby bylo uspořádáno mnoho samostatných výstav.⁷⁴ Šimáček měl výstavy i v menších moravských městech v průběhu osmdesátých let.⁷⁵ V roce 1983 obdržel Šimáček pamětní medaili ke stému výročí otevření budovy Národního divadla v Praze. O dva roky později pořádalo ministerstvo zahraničních věcí ČSSR na Kubě výstavu *Escenografia – Oldřich Šimáček Artista Emerito*.⁷⁶

Dne 1. 1. 1989 odešel ve svých sedmdesáti letech Oldřich Šimáček do důchodu, pobýval v Praze a od roku 1994 žil již v Olomouci. Ještě během devadesátých let tvořil scénické návrhy pro moravské scény.⁷⁷ Šimáčkova další samostatná výstava se uskutečnila v roce 1996 na schodišti a výklencích před prvním balkonem budovy Městského divadla v Olomouci. Oldřich Šimáček na ni vystavil díla, jež vytvořil na penzi po svém návratu do Olomouce.⁷⁸ Mezi poslední úspěchy Oldřicha Šimáčka patří jeho výstava ve foyer

za oponou, *Gramorevue*, 1976, Únor, č. 2, s. 6 – 7., Jan Šimon Fiala, Potlesk z hlediště, *Ahoj na sobotu*, 29. 4. 1983, č. 18, s. 12 – 13. Rozhovor s Oldřichem Šimáčkem o výpravě k Prstenu Nibelungů vyšel v časopise *Hudební rozhledy*: Jiří Hilmera, Rozhovor s Oldřichem Šimáčkem o jeho výpravě k Prstenu Nibelungova pro inscenaci Královské Vlámské opery v Antverpách. *Hudební rozhledy*, Praha, 1973, č. XXVI, s. 79 – 83.

⁷³ Tučná (pozn. 6).

⁷⁴ „[...] v tomto roce se také uskutečnila jeho první velká samostatná výstava scénografických prací v Praze ve foyer Divadla na Vinohradech. V roce 1981 se pořádala výstava v brněnském Domě Pánů z Kunštátu v Kabinetu grafiky. Výstavu Oldřich Šimáček – Scénografie pořádal Divadelní ústav v Praze. V roce 1982 následovala významná pražská výstava v Galerii Vincence Kramáře. Výstavu Zasloužilý umělec Oldřich Šimáček – 40 let scénografie pořádal Svaz českých výtvarných umělců.“ Viz Gumulcová (pozn. 1), s. 24 – 25.

⁷⁵ V roce 1987 výstava *Zasloužilý umělec Oldřich Šimáček – Scénografie* v Domě kultury ROH v Břeclavi a v roce 1988 se uskutečnila další výstava *Zasloužilý umělec Oldřich Šimáček – Scénografie* ve foyer Slováckého divadla v Uherském Hradišti. V roce 1989 se v Olomouci realizovaly dvě samostatné výstavy: První výstava: *Zasloužilý umělec Oldřich Šimáček – Obrazy*, se odehrála v Olomouci v Divadle hudby, pořádalo ji Okresní kulturní středisko. Druhá výstava: *Zasloužilý umělec Oldřich Šimáček – Scénografie* byla pořádána Krajským vlastivědným muzeem a Oblastní galerie výtvarného umění v Olomouci ve spolupráci se Státním divadlem Oldřicha Štibora v Olomouci.

⁷⁶ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

⁷⁷ Scénické návrhy pro Moravské divadlo v Olomouci, Národní divadlo, Slezské divadlo v Opavě.

⁷⁸ Neautorizováno, O. Šimáček vystavuje v divadle, *Hanácké noviny*, 15. 10. 1996, roč. 7, č. 123, s. 5.

Moravského divadla v Olomouci v roce 2005. Divadlo po něm pojmenovalo nově vybudovanou galerii ve foyer. Provoz Galerie Oldřicha Šimáčka zahájila výstava scénografických návrhů a volné tvorby.⁷⁹ Poslední samostatná výstava Oldřicha Šimáčka se konala během Hostitelských dnů Olomouckého kraje v Praze ve foyer Divadla pod Palmovkou v roce 2005.⁸⁰ Oldřich Šimáček zemřel dne 17. 1. 2014 v Olomouci ve věku nedožitých 94 let.⁸¹

⁷⁹ O otevření Galerie Oldřicha Šimáčka informovaly tyto novinové články: Neautorizováno, Moravské divadlo vzdalo novou galerii hold scénografovi Oldřichu Šimáčkovi. *Mladá fronta Dnes*, Střední Morava Dnes, 5. 2. 2005, roč. 16, č. 30, s. C/4.; Vlasta Hradilová, Moravské divadlo otevřelo Galerii Oldřicha Šimáčka, *Právo*, Olomoucký kraj, 17. 2. 2005, roč. 15, č. 40, s. 13.; Bohumír Kolář, Galerie Oldřicha Šimáčka. *Radniční listy*. 25. 3. 2005. roč. 7, č. 3, s. 3.

⁸⁰ Neautorizováno, Kultura z Moravy se představí v Praze, *Lidové noviny*, Byznys, 6. 12. 2005, roč. 18, č. 284, s. 19.

⁸¹ Informace o smrti Oldřicha Šimáčka přinesly tyto zdroje: Opera plus, *Zemřel scénograf Oldřich Šimáček*, <http://operaplus.cz/zemrel-scenograf-oldrich-simacek/>, vyhledáno 1. 4. 2015., dále Divadelní noviny, *Zemřel Oldřich Šimáček*, <http://www.divadelni-noviny.cz/zemrel-oldrich-simacek>, vyhledáno 1. 4. 2015., Český rozhlas, *Zemřel Oldřich Šimáček, mimořádně inspirativní osobnost*, http://www.rozhlas.cz/zpravy/divadlo/_zprava/zemrel-scenograf-oldrich-simacek-mimoradne-inspirativni-divadelni-vytvarna-legenda--1306610, vyhledáno 1. 4. 2015., a Denik.cz, *Zemřel olomoucký scénograf světového věhlasu Oldřich Šimáček*, http://www.denik.cz/ostatni_kultura/zemrel-olomoucky-scenograf-svetoveho-vehlasu-oldrich-simacek-20140123-beh6.html, vyhledáno 1. 4. 2015.

4 Charakteristika tvorby Oldřicha Šimáčka

Díky podrobnému studiu návrhů Oldřicha Šimáčka a hlubšímu porozumění a interpretaci předloh a námětů jednotlivých scénických celků lze charakterizovat a analyzovat opakující se prvky v Šimáčkově scénografické tvorbě. Až během uvědomění si těchto spojitostí a podobných elementů v celé jeho tvorbě je možné vyvářet pomyslné skupiny a typové komplety na základě jistých podobností. Přesto se zdá být Šimáčkova tvorba velmi rozmanitá a může na první pohled působit až nesourodě. Jak sám scénograf v mnoha odborných člancích a rozhovorech zmiňoval: “[...] záleží na předloze, kterou je výtvarná disciplína vždy velmi úzce svázána. Jsem povinen vyjadřovat citové oblasti už někým dané. Nejsem vlastním pánem. Navíc je tady režisér, herci, hudba, pohyb, prostor, na kterém se smím pohybovat já, finanční rozpočet...”⁸² I přes hlavní myšlenku, kterou Šimáček v tomto výroku definuje – co všechno má vlastně na jeho tvoření vliv, tak tou nejdůležitější věcí zůstává fakt, zda-li je možné v mnohostrannosti jeho díla nalézat jisté podobnosti a prvky definující jeho tvorbu. Jiří Kotalík tuto Šimáčkovu mnohostrannost nepopírá, vymezuje dva hlavní výrazové proudy v jeho tvorbě: “[...] v imponující šířce umělcových zájmů, osobitě a citlivě interpretujících dramatická a hudební díla minulosti a současnosti, vystupuje do popředí zejména dvojí okruh realizací: jednak díla moderního světového dramatu, v nichž výtvarník postihuje a vyjadřuje napětí, úzkost, konflikty, psychologickou hloubku. A pak svět klasické opery, kde se středem Šimáčkova zájmu stalo dílo Richarda Wagnera; vznikl tak cyklus inscenací založených na syntéze architektonického, až klasicky pregnantního tvaru, a nové, romanticky vzrušené imaginace...”⁸³

Podobný názor na obtížnost definování Šimáčkovy tvorby pomocí vnějších prvků definovala také Zuzana Ledererová. Tvůrčí princip Šimáčkova kreativního procesu chápe takzvaně „zevnitř“, že scénograf vytváří výpravu v první řadě díky inspiraci z námětu hry a z její atmosféry.⁸⁴ Pro definování nálad a atmosfér proto Šimáček využívá široký rejstřík výrazových prostředků,⁸⁵ což v praxi znamená, že při návrzích využívá tradiční

⁸² Fiala (pozn. 20), s. 6 – 7.

⁸³ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

⁸⁴ Ledererová (pozn. 3). O Šimáčkovu dílu: „*Chceme-li charakterizovat scénografickou tvorbu Oldřicha Šimáčka podle vnějších rysů, zjistíme, že je to úkol více než obtížný, neboť umělec přistupuje k řešení výtvarné podoby představení tak říkajíc „zevnitř“, to znamená, že v první řadě v tom nejlepším slova smyslu slouží námětu a hlavní myšlence hry, její atmosféře, kterou současně sám spoluvytváří. Je přirozené, že jsou stále výtvarnými díly v pravém slova smyslu, vzbuzujícím v divákovi – třebaže ve značně diferencovaných podobách – pocit krásna.*“

⁸⁵ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3. Kotalík: „*Dramatický prostor v pojetí Oldřicha Šimáčka je vždy rytmizován a proměňován představitostí, v níž se architektonické elementy harmonizují a polarizují s malířsky*

prostředky, nebojí se ale použít ani nové technické možnosti a principy. Ledererová vidí hlavní přínos a určitou souvislost v celé jeho tvorbě díky faktu, že Šimáček nepodléhal aktuálním módním vlnám.⁸⁶

Oldřich Šimáček svou tvorbu definuje jako kombinovanou. Používá kresbu tuší, pastelem, barevnými křídami, akvarel, malbu temperou i koláž.⁸⁷ Sám Šimáček o scénografii a jejím jednotném stylu dodal: „*V divadle je podřízen jeden druhému. Musíme dělat různé ústupky, ke kterým například malíře nikdo nenutí. Ten maluje, maluje a za jistý čas si vytvoří vlastní rukopis... Já jako scénograf však musím každým návrhem začínat úplně znovu. Hned vám to zdůvodním. Stravinskij znamená rytmus. Smetana naopak melodii. Kdybych je oba vypravil rukopisem – nedej bože – zvaným Šimáček, byl by to neodpuštělný hřích. Jedno z těch představení by bylo zákonitě poškozeno.*“⁸⁸

Jiří Kotalík a Věra Ptáčková rozdělují Šimáčkovu scénografického umění do pěti finálních etap jeho tvorby, které se primárně odvíjí od chronologického vývoje a ovlivňují jej především změny lokace a působení, tudíž například nové technické možnosti. Díky výše zmíněným a uvedeným okolnostem jeho tvorby s tímto řazením a dělením nemohu úplně souhlasit. Samozřejmě je více než evidentní, že se Šimáčkovu tvorba od počátků v olomouckém divadle přes práci s vysoce kvalitními přístupy na zahraničních scénách vyvíjela. Nicméně i přes nabitě zkušenosti a díky působení vnějších vlivů, se Šimáček i ve svém pozdější tvorbě vrací k používání typického malířského rukopisu, jako by zrovna vyšel z Uměleckoprůmyslové školy – pokud si to režisér, nebo atmosféra daného námětu vyžadovala. Podle mé zkušenosti s Šimáčkovou tvorbou a jeho scénickými návrhy bych preferovala dívat se na jeho dílo spíše z různých úhlů a tematických žánrů, než je dělit podle časové chronologie a změn místa tvoření.

založeným působením světla a barev, s projekcí a kinetickými prvky. Je to v souladu s umělcovým přesvědčením, že řeč scénického výtvarnictví má k dispozici široký rejstřík výrazových prostředků, ve směru obrazově emotivního či dynamicky prostorového působení; ale že smyslem a cílem práce scénografa je soustředěná snaha o výtvarný výklad struktury a atmosféry dramatického či hudebního díla realizovaného na jevišti.“

⁸⁶ Ledererová (pozn. 3). Ledererová k tomu píše: „*Autorovo umělecké vyjadřování zůstalo velmi šťastně stranou módních vln, které bohužel v poslední době až příliš markantně ovlivňují naši scénografickou tvorbu. Výtvarník se nedal zlákat snadnou cestou oslnivých efektů, jichž nabízí současná technika stále více, neopustil tradiční prostředky, které po staletí dělaly divadlo divadlem, užívá jich však v souladu s moderním scénickým názorem. Po nových technických tricích sahá jen tam, kde mohou výrazně posloužit uměleckému záměru...*“

⁸⁷ Informace na základě soukromého rozhovoru s Oldřichem Šimáčkem během tvorby bakalářské práce, 20. 5. 2011.

⁸⁸ Fiala (pozn. 19), s. 12 – 13.

4.1 První období

Když Oldřich Šimáček přišel do olomouckého divadla, neměl žádné zkušenosti se tvorbou scény. Během svých prvních let na divadle čerpal z dovedností, které se naučil během studií. Sám Oldřich Šimáček k této skutečnosti dodal, že mu nejvíce chyběly zkušenosti z oblasti jevištní technologie. Tuto skutečnost dokládají především návrhy z prvních let.⁸⁹ Během válečných let divadlo mělo v rozpočtu pouze omezené zdroje a Šimáček tak mohl využívat pouze omezených technických možností spíše jednoduchého charakteru. Hloubku na scéně vytvářel například hlavně díky malířským prostředkům. S divadelními díly se teprve seznamoval, přesto vždy vycházel z myšlenkové podstaty díla po diskuzi s režiséry jednotlivých představení.⁹⁰

První realizovanou scénou v olomouckém divadle je návrh k Mozartově opeře *Únos ze Serailu* [1] v režii Jiřího Fiedlera. Díky malířským zkušenostem zdůrazňuje prostor a tvar. Mezi dalšími typické scény z prvního období se podle Kotalíka řadí scéna ke hře Henrika Ibsena *Paní z námoří* z roku 1944 nebo scény ke hře Lope de Vegy pod vedením režiséra Josefa Zajíce pro přerovské divadlo z roku 1945.⁹¹ Využití malířských zkušeností nelze zapřít ani v návrhu k Molièrově komedii *Tartuffe* [6], která byla nastudována režisérem Rudolfem Kulhánkem v roce 1960. Rovněž podle Věry Ptáčkové se Šimáček ve svých začátcích přiklání k malířským tendencím české scénografie třicátých a čtyřicátých let, jako jeho vzory zmiňuje dílo Františka Muziky a Bedřicha Feuersteina.⁹²

Přes všechny okolnosti se Šimáček snažil rozvíjet svou tvorbu, typické pro něj během celé jeho tvorby bylo velmi zjednodušené využívání architektonických prvků nebo až fragmentů. Často používá motivu schodiště, které mnoha návrhům dominuje, nebo prvkům vyšších balkónů, či terasy. Architektonické prvky jsou patrné v Molièrově hře *Tartuffe* [6], ve Verdiho opeře *Aida*,⁹³ nebo v divadelní hře Karla a Josefa Čapka *Adam stvořitel*. [3 – 5] zpracované režisérem Karlem Novákem pro Beskydské divadlo v Novém Jičíně. Přes omezené možnosti mohou jeho scénické návrhy tohoto období působit spíše dojmem prostoru s kulisy než plně rozvinutou scénou.

⁸⁹ Informace na základě soukromého rozhovoru s Oldřichem Šimáčkem, 20. 5. 2011.

⁹⁰ Maliva (pozn. 22), s. 134 – 142.

⁹¹ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

⁹² Ptáčková (pozn. 29), s. 224. Ptáčková komentuje scénu k Molièrově hře takto: „[...] prvky jeho scény k Molièrovu Tartuffovi (1946) připomínají detaily Muzikovy realizace Hamleta; postranní dveře jsou jakousi odezvou Feuersteinovy malované architektury za Zdravého nemocného. ...“.

⁹³ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

4.2 Druhé období

Během druhého období první poloviny padesátých let se tvorba Oldřicha Šimáčka již pozměňuje. Podle Jiřího Kotalíka to dokládá realizace Shakespearovy veselohry *Zkrocení zlé ženy* [8 – 13] z roku 1952, Molièrovovy hry *Don Juan* z roku 1951, obě pod vedením režiséra Jaromíra Pleskota pro olomoucké divadlo.⁹⁴ Ptáčková vidí hlavní změnu scénografické tvorby Oldřicha Šimáčka v oslabování vlivu malířských prvků a díky rostoucím a stále více využíval dekorativně architektonickým pojetí scény, které je typické pro divadlo. Ptáčková k této etapě dodává: “[...] První polovina padesátých let přerušila Šimáčkovu vazbu na moderní malířské zdroje. V rámci tehdejších požadavků zvolil jako model ke svým scénografiím typ pozdně romantické iluzionistické divadelní dekorace. Malované architektury dekorací replikoval mimo jiné u výpravy pro *Dona Juana* (1951) a pro *Verdiho operu Simone Boccanegra* (1952).“⁹⁵ Návrhy z první poloviny padesátých let mají lehčí, uvolněnější až hravý charakter, jde z nich cítit již Šimáčkovo větší uvolnění a sebevědomí v tvorbě. Nebál se v tomto období zkoušet nové věci a přístupy, využíval například techniku kolorované kresby.

Typickým příkladem tohoto přístupu může být scénografický návrh ke hře Františka Ferdinanda Šamberka *Jedenácté přikázání*, [7] kterou režisér František Paul vytvořil pro olomoucké divadlo v roce 1951, nebo výprava k Mozartově komorní opeře *Bastien a Bastienka* [21]. Režisér Václav Černý tuto operu nastudoval pro olomoucké divadlo v roce 1956. V tomto návrhu jde vidět jasný posun, začíná uvažovat nad pouhými prvky scény jako na symboly, či jakési nositele významu. V této době vytvořil také návrhy scén k tragédii *Romeo a Julie*, [14 – 20] které svou kvalitou a precizností výrazně převyšují ostatní návrhy. Z návrhů přímo číší ušlechtilost k tématu a ději, respekt k předloze a k definovanému místu – k renesanční Veroně. Spolu s režisérem Jaromírem Pleskotem často pracovali na velkých shakespearovských dílech, což dokazuje tato tragédie z roku 1953 pro olomoucké divadlo.

4.3 Třetí období

Kotalík vymezuje počátek dalšího období Šimáčkovým přechodem na velkou scénu Národního divadla v Praze. Na přelomu 50. a 60. let Oldřich Šimáček mnohem explicitněji využíval monumentálnějších architektonických prvků. Kotalík vnímá toto architektonické

⁹⁴ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

⁹⁵ Ptáčková (pozn. 29), s. 224.

řešení jako základní osnovu, která je dotvářena detaily ornamentální povahy, ať z benátského rokoka v komedii Carla Goldoniho *Sluha dvou pánů* [54 – 56], nebo z tvarosloví lidového umění v baletu *Ludas Matyi* [57 – 58] od Ference Szabó. Architektonickou symboliku na jevišti definuje jednoduchými elementy a náznaky, či jen nápověďmi celé konstrukce spolu s výraznou spoluprací světla a světelného designu. Toto nové hnutí v pozorovatelných vyvolává velmi silnou emotivní atmosféru. Důležitost světla na scéně dokládají například návrhy ke hře *Irkutská historie* [34 – 45] z roku 1960, *Andorra* [91 – 96] z roku 1964, nebo hra Williama Gibsona *Dva na houpačce* [97 – 98] ze stejného roku jako předchozí návrh. 1964.⁹⁶

V roce 1959 Oldřich Šimáček vytvořil návrhy pro olomoucké divadlo k Nezvalově hře *Dnes ještě zapadá slunce nad Atlantidou* [27 – 31]. Hra vznikla pod režijním vedením Jiřího Svobody. V této hře bylo na jevišti pracováno s novátorským použitím světla, stínohry díky projekci s diapozitivu. Akvárium naplnil vodou, do které shora vsypával krystalky hypermanganu. Pomocí optiky se obraz obrátil naruby a vytvořil tak iluzi výbuchů a valících se dýmů.⁹⁷

Scéna k Molièrově hře *Zdravý nemocný* [52 – 53] v režii Jaromíra Pleskota má jiný a mnohem komplikovanější charakter, celý návrh plně využívá architektonických prvků jakožto nositelem výrazů scény. Jiří Hájek tuto inscenaci řadí k zásadním úspěchům plodné sezóny Národního divadla v Praze roku 1960.⁹⁸

Věra Ptáčková nejvíce vyzdvihuje ze třetího období hlavně scénu ke hře Alexeje Nikolajeviče Arbusova *Irkutská historie* [34 – 45], na které spolupracoval opět s režisérem Jaromírem Pleskotem. Světlo a světelná hra měli výrazný vliv na expresivitu a dramatičnost na scéně, i když scénický návrh může působit spíše minimalisticky.⁹⁹

Jelikož se Šimáček netajil skutečností, že hlavní slovo v tvorbě scény má režisér a jeho záměr společně s předlohou. Také proto se ve svých návrzích nebál vsadit na dětskou jednoduchost až naivitu a lidovost. Dva scénické návrhy ke Goldoniho hře *Sluha dvou pánů*

⁹⁶ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

⁹⁷ Celý koncept více popisují v kapitole katalog, kde se věnují celému souboru návrhů k Nezvalově hře.

⁹⁸ Jiří Hájek, *Zdravý a nemocný převelice zdravý*, *Divadelní noviny*, 1960, roč. 3, č. 21, s. 4. Hájek scénu komentuje slovy: „[...] *Dobový charakter příběhu nebyl porušen. Jako se důmyslná stavebnicová výprava Oldřicha Šimáčka při všech tanečních a zpěvních antraktech vždy překvapivě odpoutá od malířsky stylizované reality měšťanského pokoje do volné barevné a prostorové fantazie, tak míří celý děj ze svého dobového rámce k tomu, aby se promítl v lidech roku 1960 vroucím akordem víry v pravé hodnoty života.*“

⁹⁹ Ptáčková (pozn. 29), s. 224. „[...] V Arbusově *Irkutské historii* (1960) konfrontoval prázdný scénický prostor s jednoduchou lichoběžníkovou konstrukcí a pletivem elektrických drátů, především však se světlem jako dramatickým prostředkem...“

[54 – 56] z roku 1961 jsou až dětsky jednoduché a vzdušné. Inscenace vznikla pod vedením režiséra Otakara Gudrycha pro Státní zájezdové divadlo Praha. Také v této inscenaci lze pozorovat inspiraci Františkem Tröstrem.

Jak zmiňuje Kotalík, scénické návrhy ke hře *Andorra* [91 – 96] pod vedením režiséra Jaromíra Pleskota využívá stejných prvků jako *Irkutská historie*, zde se také hlavní nositelkou výrazu stává světlo a světelné kužely světla procházející temnou scénou. Podobné návrhy k výpravě pro Frischovu hru *Andorra* vytvořil i Zbyněk Kolář¹⁰⁰ v roce 1963 pro Divadlo J. K. Tyla v Plzni.¹⁰¹ Zbyněk Kolář v návrzích také využívá hru se světlem a motivy židlí a mohutných zdí v prostoru. V tomto období režisér Karel Novák inscenoval pro Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích komedii Williama Shakespeara *Jak se vám líbí*. [110] V návrhu se začíná projevovat Šimáčková posedlost umísťovat na scénu prvky schodiště. Jiří Kotalík se zde vrací k popsání stylu poněkud nesourodě, ale co v Šimáčkových návrzích přetrvává, je stálý důraz na atmosféru předlohy a náladu díla.¹⁰²

Josef Maliva o třetím období napsal: „*Na podstatně vyšší úroveň, jak po stránce výtvarné, tak i v oblasti technických možností, vystoupily jeho scénické návrhy po roce 1959 v prostředí pražského Národního divadla. Jeho práce tu vstupovaly do náročné komparace nejen s návrhy spoluzaměstnance, známého pražského scénografa Josefa Svobody, ale rovněž se scénami, které se zrodily z návrhů přizvaných hostů z řad předních českých výtvarníků.*“¹⁰³

4.4 Čtvrté období

Věra Ptáčková o Šimáčkově tvorbě druhé poloviny šedesátých let jako Šimáčkův návrat zpět k malířství a k baroknímu principu platzerovské scény.¹⁰⁴ Důkazem jeho návratu

¹⁰⁰ Zbyněk Kolář (10. 7. 1926) je český jevištní výtvarník. Viz Ptáčková (pozn. 29), s. 316.

¹⁰¹ Otakar Roubínek, *Zbyněk Kolář*, Praha 1982, s. 58 – 59.

¹⁰² Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3. Kotalík: „[...] *Celistvé řešení prostoru vyvolává iluzi poezie a snu (W. Shakespeare: Jak se vám líbí, 1964), jinde zase konkretizuje povědomí reality moderního světa (T. Williams: Tramvaj do stanice Touha, 1965).*“

¹⁰³ Maliva (pozn. 22), s. 134 – 142. Maliva k tomuto období Šimáčkovy tvorby dále dodal: „[...] *Šimáčkovy scénické návrhy v letech pražské působnosti byly oproštěny od všech nepodstatných detailů a stávaly se tak výrazově koncentrovanějšími. Využívaly významových náznaků, jednoduchých a poetizujících nápovědí, jindy dramaturgických expresivních prostředků. Pracovaly s širokými možnostmi světelného působení i s pohybovými prvky. Umělcovo malířské citění vedlo k dokonalému koloristickému sladění jevištního celku a ke kompoziční vyváženosti jednotlivých tvarových elementů. Při plošném vnímání měly Šimáčkovy jevištní scény charakter monumentálního obrazového díla, které se podle charakteru hry přibližovalo jednou konstruktivistickému projevu, jindy naopak k surrealistické snové vizi. Vždy byl však patrný nezaměnitelný autorův výtvarný rukopis.*“

¹⁰⁴ Ptáčková (pozn. 29), s. 224. Ptáčková: „*V druhé polovině šedesátých let se v Šimáčkově tvorbě znova objevily malířské prvky. Návrat k baroknímu principu platzerovské scény, k němuž se přiklonil v první polovině padesátých let, nezvolil tehdy náhodou. Složitost architektonického tvarosloví, zdobnost*“

k malířství může být scéna ke hře *Čínská zed'*. V divadelní hře *Čínská zed'* [129 – 130] od Maxe Frische se prolíná několik příběhových a časových rovin. Ve čtvrtém období se Šimáčkova tvorba obohacuje o výrazové prostředky. Uplatňuje se více jeho smysl pro harmonizaci architektonických a malířských záměrů. Tyto znaky jsou patrné například v Holbergově hře *Jeppe z vršku* [112 – 118] z roku 1965, nebo ve Foersterově opeře *Kupec benátský* [191 – 193] z roku 1969.¹⁰⁵

Klasické dílo dvacátého století *Žebrácká opera* [159 – 164] Bertolta Brechta vychází z Gayovo stejnojmenného díla z 18. století. Režisér Jiří Svoboda jej nastudoval pro olomoucké divadlo. V návrzích je skutečně poznat návrat k malířství. Také ale stále používá zjednodušené architektonické a sochařské prvky. Opera *Řecké pašije* [194] Bohuslava Martinů vychází z románu *Kristus znovu ukřižovaný* řeckého spisovatele Nikose Kazantzakise¹⁰⁶ vznikla pod vedením režiséra Karla Jerneka pro antverpskou operu v roce 1969. V roce 1970 ruský režisér Georgij Pavlovič Ansimov¹⁰⁷ nastudoval operu *Vojna a mír* [236 – 238] od Sergeje Prokofjeva. Realizace scény opery se stylově podobá předchozímu návrhu k scéně opery *Řecké pašije* [194]. Obrazy jsou do zde ale více abstraktním zobrazením krajiny. Scény působí velmi velkolepě.¹⁰⁸ Tyto tvary mohou vzdáleně připomínat některé obrazy Františka Muziky, například obrazy ze čtyřicátých let – *Kořeny*¹⁰⁹, *Maska IV*¹¹⁰, *Krajina*¹¹¹ nebo *Skořápky III v modré* z roku 1961.¹¹² Během čtvrtého období Šimáčkovy tvorby bych upozornila především na to, že se zcela vyhraňuje jeho styl typu, který se odvíjí od různých typů žánrů živého umění. Jeho scény k baletům mají podobné prvky, v těch se zaměřuje na vyniknutí tanečníků v prostoru jeviště a volí

detailů, dekorativnost celku jsou charakteristické znaky Šimáčkovy tvorby v posledním desetiletí, zejména ve scénografiích koncipovaných pro velký prostor a scénografiích operních.“

¹⁰⁵ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

¹⁰⁶ Nikos Kazantzakis (18. 2. 1883 – 26. 10. 1957) byl řecký spisovatel, básník, dramatik a myslitel. Viz Spisovatelé, Nikos Kazantzakis, <http://www.spisovatele.cz/nikos-kazantzakis>, vyhledáno 20. 4. 2015

¹⁰⁷ Georgij Pavlovič Ansimov (3. 6. 1922) byl ruský operní a operetní režisér. Viz Archiv Národního divadla, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Umelec.aspx&ju=1000&sz=0&zz=OPR&fo=000&pn=356affcc-f301-3000-85ff-c11223344aaa>, vyhledáno 7. 6. 2011.

¹⁰⁸ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3. Kotalík k těmto hrám dodává: „[...] Některé z realizací dostupují k dramatickému patosu založenému na prostředcích velkolepé a sdílené symbolizace (Sergej Prokofjev: *Vojna a mír*, 1970). Výjimečným, ale výmluvným příkladem je tu scéna k Beethovenovu *Fideliu*, situovaná na nádvoří v Terezíně, za druhé světové války proměněné v koncentrační tábor (scénické provedení v roce 1970).“

¹⁰⁹ František Muzika, *Kořeny*, 1943, olej, plátno, 18, 5 x 23 cm. Viz František Šmejkal, František Muzika, Praha 1996.

¹¹⁰ František Muzika, *Maska IV*, 1947, olej, plátno, 130 x 92 cm. Viz Šmejkal (pozn. 110).

¹¹¹ František Muzika, *Krajina*, 1947, olej, plátno, 130 x 92 cm. Viz Šmejkal (pozn. 110).

¹¹² František Muzika, *Skořápky III v modré*, 1961, olej, kartónová deska, 46 x 33 cm. Viz Šmejkal (pozn. 110).

spíše klidnou náladu, meditativní barevné tóny a minimalismus scény. Jinou atmosféru zase mívají jeho scénografické návrhy k operám, kde vyjadřuje spíše expresivní formou plnou dramatického napětí.¹¹³

4.5 Páté období

V sedmdesátých letech tvorbu autora povzbudily významné mezinárodní úspěchy. Oldřich Šimáček rozvíjí svou další tvorbu., přitom se ale vyhýbá jednoduchým schématům nebo módním vlivům.¹¹⁴ Šimáček jako první český scénograf vytvořil jevištní výpravu k celé sérii čtyř oper Richarda Wagnera *Prsten Nibelungů*. Scénické návrhy k první části tetralogie *Zlato Rýna* [251 – 257] a k třetí části *Siegfried* [267 – 269] mají podobný charakter a atmosféru jako scény k operám *Řecké pašije* [194] nebo *Vojna a mír* [236 – 238]. ...*Návrhy představují fantaskní krajinu, ve které se objevuje motiv mohutných kamenů, volně se vznášejících v prostoru, bizarních stromů a motiv řeky Rýna. Barvy obrazů jsou nesmírně expresivní, přestože převládají chladné odstíny, tak celková nálada působí velmi dramaticky, wagnerovsky...*¹¹⁵ Jiří Hilmera popisuje celý cyklus velmi pochvalně, zdůrazňuje vliv barevnosti scénických návrhů na jejich atmosféru. Barvy v scénických návrzích skutečně působí majestátně, podtrhují výsledný individuální charakter inscenace. Celkovou atmosféru výrazně podpořilo použití světla a projekcí, které se promítaly na spleť tylových opon.¹¹⁶ V Antverpách měl na starost kromě scény také návrhy kostýmů.¹¹⁷

Scény pro pražské ztvárnění opery *Valkýra* [264 – 266] v mnohém připomínají cyklus pro antverpskou operu. Základ návrhů je abstraktní a fantaskní krajina, ve které levitují

¹¹³ Gumulcová (pozn. 1)

¹¹⁴ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

¹¹⁵ Časopis *De Theaterkrant*, č. 5, leden 1972 otiskl tuto pochvalnou kritiku: „[...] *Potěšující je zájem obecnosti a všechny noviny se pochvalně vyjadřují o práci českého scénografa Oldřicha Šimáčka, který dovede dekoracemi, kostýmy i světelnými efekty vytvořit sféru, jež se pro práci může nazývat „wagnerovská“...*“

¹¹⁶ Hilmera (pozn. 18), s. 79 – 85. Hilmera scénické návrhy popisuje takto: „*Základem scény pro celý cyklus je čochovitě vyklenutý terén, na němž se v obměňovaném seskupení rozmísťují nepravidelně krystalické bloky praktikáblů, jimž korespondují další bloky, spouštěné z provaziště a volně tkvící v prostoru. Tuto abstraktní scénickou kompozici pak případ od případu doplňují náznaky potřebných konkrétních motivů v tom kterém dějišti – peň jasanu a stropní trámy v Hundingově domě, jindy malebně formovaná větev stromu...*“

¹¹⁷ Hilmera (pozn. 18), s. 79 – 85. Oldřich Šimáček se o kostýmech vyjadřuje takto: „*Ve shodě s pojetím scény usiloval jsem i u kostýmů o lapidární stylizaci a co největší monumentalitu. Hleděl jsem vzájemně rozlišit jednotlivé „světy“ jednajících postav (bohy – obry – hrdiny atp.) a v charakteristice jednotlivců se opřít o symboliku.*“

kamenné celky, v mnohém připomínají návrhy scén pro hru *Vojna a mir* [236 – 238]. Oproti antverpskému ztvárnění jsou o něco méně monumentální.¹¹⁸

Zuzana Ledererová řadí Šimáčkovy scénické návrhy k cyklu *Prsten Nibelungů* k zásadním dílům jeho tvorby. Z jeho návrhů k českým operám konce šedesátých a sedmdesátých let vyzdvihuje Janáčkovy opery *Výlety pana Broučka* [181] a *Osud*. Nejvýše cení scénické návrhy k operám Bohuslava Martinů *Hry o Marii* [189 – 190] pro Národní divadlo v Praze a *Řecké pašije* [194] pro operu v Antverpách.¹¹⁹ V roce 1973 navrhoval Šimáček scénu k baletu *Karneval* [286] od Roberta Schumanna, jehož hlavní části návrhu opět tvoří brány a portály na schodech. Sbíhající se linie prohlubují prostor scény, podobně jako světlé, dopředu vystupující architektonické prvky (dveře, portály, sloupy).¹²⁰

Jiří Kotalík upozorňuje na časté používání analyticky koncipované architektury v Šimáčkových návrzích z této doby. Architektonické kulisy se před divákovými očima odrážely či měnily v zrcadlech fantazie.¹²¹ Používání architektonických schémat a prvků klasického sochařství je pro Šimáčkovu tvorbu typické hlavně v operních představeních. Naproti tomu činohru zpracovává daleko více realisticky, což dokazuje scéna ke hře *Kočíčí hra* [288]. Výtvarník v návrzích využívá geometrických prvků a perspektivy, linie se sbíhají hluboko do středu obrazu, čímž tvoří velmi hluboký prostor. Podobné schéma použil František Tröster ve svém návrhu pro hru *Revizor* Nikolaje Vasiljeviče Gogola.¹²² Tato inscenace se stala velmi proslulou, odborná literatura jí věnovala velkou pozornost a sám Tröster o ní často psal.¹²³ Dokonce barevnost obou návrhů je podobná, barvám domunije šedočerná s hnědými prvky. Jiří Kotalík o této hře napsal, že scénické řešení je založeno na

¹¹⁸ Opera plus, Glosa: Wagnerova Valkýra v Česku, čísla a otázky, <http://www.operaplus.cz/2011/05/glosa-wagnerova-valkyra-cisla-otazky.html?showComment=1305483589237>, vyhledáno 20. 4. 2015.

¹¹⁹ Ledererová (pozn. 3). Ledererová se operám šedesátých a sedmdesátých let vyjádřila: „[...] K Šimáčkovým stěžejním dílům patří výpravy k operám Richarda Wagnera (jako první český scénograf navrhl scény k celému Prstenu Nibelungů – Antverpy 1971 – 1972), z českých oper upozorňujeme alespoň na mimořádně zdařilou výpravu ke Smetanovým *Dvěma vdovám* (Národní divadlo 1971), na fantaskní, nicméně rovněž lyrizující ztvárnění Janáčkových *Výletů pana Broučka* (Národní divadlo 1968) a na vkusné řešení málo hrané Janáčkovy opery *Osud* (České Budějovice 1978). Zvláště šťastná byla umělcova spolupráce na inscenování hudebně dramatického díla Bohuslava Martinů. *Hry o Marii* (Národní divadlo 1969) a zejména *Řecké pašije* (Antverpy 1969) patří bez nadsázky k tomu nejlepšímu, co bylo v české poválečné scénografii vytvořeno.“

¹²⁰ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3. Kotalík píše, že scéna je založenou na dialektických vztazích mezi ozřejmovanými detaily a imaginativním prostorem.

¹²¹ *Ibidem*, s. 2 – 3.

¹²² Vlasta Koubská, *František Tröster: básník světla a prostoru = artist of light and space*, Praha 2007, s. 82 – 83., s. 94 – 95.

¹²³ Koubská (pozn. 122), s. 93.

symbióze úzkostlivé věčnosti a odpoutané představivosti.¹²⁴ Zdeněk Pleskot vidí výpravu jako příklad světelné tendence ve scénografii současné hry.¹²⁵

Návrh výpravy k opeře *Bludný Holanďan* [287] Richarda Wagnera vytvořil Oldřich Šimáček a režisér Jean Claude Riber pro ženevskou operu v roce 1974. I v této scéně tvoří základ šikmá plocha, jedná se nejspíše o příď lodi. Jiřímu Kotalíkovi výsledná scéna evokuje baladické tóniny tísně a tragiky.¹²⁶ Svou náladou a atmosférou je podobné návrhy ke Gluckově hudebnině *Orfeus a Eurydika* [326 – 327]. Kotalík tuto scénu popisuje jako tvarově sevřené a klasicistně odstíněné řešení inscenace.¹²⁷

Satirická hra Bertolta Brechta *Zadržitelny postup Artura Uie* [333 – 335] paroduje Hitlerův vzestup. Režisér Jaromír Pleskot hru nastudoval pro Národní divadlo v Praze v roce 1978. Šimáček podle Jiřího Kotalíka aktualizuje ve výtvarném pojednání scény některé prvky expresionismu a nové věčnosti z doby mezi dvěma válkami.¹²⁸ Návrhy znázorňují interiér pokoje a exteriér ulice. Scénu můžeme porovnat s návrhem Miloše Tomka¹²⁹ ke stejné Brechtově hře pro Státní divadlo v Brně z roku 1958. Dominantou návrhu je v centru umístěná šikmá konstrukce hákového kříže s rameny dotýkajícími se všech tří stran portálu.¹³⁰

V roce 1980 režisér Jaromír Pleskot nastudoval klasickou hru Pedro Calderóna de la Barcy *Dáma skřitek* [340 – 343]. Prostor vymezuje především barevný kontrast světlých barev architektury na sytě modrém pozadí. Jiřímu Kotalíkovi bílé zdi připomínají holé a drsné hmoty staré španělské architektury.¹³¹ Šimáček se na počátku 80. let nebál vyzkoušet nové metody. Ke hře Johna Osborna *Ohlédni se v hněvu* [344], kterou v roce 1980 režíroval Jaromír Pleskot, použil výtvarník velmi novátorský přístup díky technice koláže. Podobnou koláž z velkoformátových fotografií nebo obrazů můžeme vidět i v pracích jiných scénografů. Například Zbyněk Kolář¹³² ve scénách ke hře *Ubohý starý Fritz Burgtheater*¹³³ z roku 1969. Základem návrhů jsou motivy rámu obrazů, někdy prázdné, někdy naopak

¹²⁴ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

¹²⁵ Zdeněk Pleskot, Scénografie činohry ND v sezóně 1973-1974, *Interscaena, Acta scaenographica*, 1974, roč. 4, č. 4, s. 77 – 79. Pleskot dále dodává: „[...] Šimáček vytváří na mírně šikmě odvážně scénu, která se silně podílí na vyznění ideového záměru hry. Výprava je jednoduchá a pevná, využití scénického světla dokonale užitečné a zároveň střídme. Světelná tendence výpravy je zdůrazněna i sporym promítáním na tmavý horizont...“

¹²⁶ Kotalík (pozn. 28)s. 2 – 3.

¹²⁷ Ibidem, s. 2 – 3.

¹²⁸ Ibidem, (pozn. 28), s. 2 – 3.

¹²⁹ Miloš Tomek (25. 7. 1921 – 2. 1. 1974) byl český jevištní výtvarník. Viz Ptáčková (pozn. 29), s. 318.

¹³⁰ Ptáčková (pozn. 29), s. 199.

¹³¹ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

¹³² Zbyněk Kolář (10. 7. 1926) byl český jevištní výtvarník. Viz Ptáčková (pozn. 29), s. 316.

¹³³ Roubínek (pozn. 102), s. 94 – 95.

s obrazy starců nebo vysoce postavených mužů. Vzdáleně Šimáčkovy schéma připomínají i scény Josefa Svobody¹³⁴ ke opeře Luigiho Nona *Intolleranza 1960* pro bostonskou operu v roce 1965. Na návrhu jsou velkoformátové fotografie vzbouřeného lidu.

Opera z roku 1981 vychází ze stejnojmenného románu symbolisty Valerije Brjusova. V Národním divadle v Praze operu Sergeje Prokofjeva *Ohnivý anděl* [345 – 347] inscenoval Boris Alexandrovič Pokrovskij. Kotalík tyto inscenace charakterizuje projevujícími se schopnostmi dramaturgie, jež rozehrávají scénu kontrasty světla a tmy, patosu a tragiky.¹³⁵ Zuzana Ledererová celou inscenaci *Ohnivý anděl* chápe jako vyvrcholení dosavadního vývoje Šimáčkovy tvorby.¹³⁶

Významné jsou také návrhy Oldřicha Šimáčka ke scéně zpěvohry Leoše Janáčka *Příhody lišky Bystroušky* [358 – 361]. Scény vytvořil pro Státní divadlo v Brně¹³⁷ v roce 1983 v souvislosti se stým výročím divadla v Brně a šedesátiletým výročím od světové premiéry této opery. Ledererová vyzdvihuje především symboliku, dynamiku a citlivou světelnou atmosféru scény.¹³⁸

Mezi Šimáčkovy poslední scénické návrhy můžeme jmenovat ten ke hře Federica Garcii Lorcy *Dům Bernardy Alby* [382] z roku 1985. I v tomto návrhu je spojitost se scénografem Zbyněkem Kolářem v jeho návrhu ke stejné hře *Dům Bernardy Alby* pro Státní divadlo v Ostravě v roce 1960.¹³⁹ Zbyněk Kolář na scéně naznačil pozadí jednoduchým mřížovím, charakter Šimáčkovy návrhu tento koncept a motiv kříže Kolářův návrh silně připomíná.

¹³⁴ Josef Svoboda (10. 5. 1920 – 8. 4. 2002) byl český architekt a jevištní výtvarník, Viz *Laterna Magika*, Josef Svoboda, <http://www.laterna.cz/o-divadle/historie/josef-svoboda/>, vyhledáno 20. 4. 2015.

¹³⁵ Kotalík (pozn. 30), s. 2 – 3.

¹³⁶ Ledererová (pozn. 20). Ledererová o opeře Sergeje Prokofjeva napsala: „[...] V květnu 1981 se uskutečnila premiéra Prokofjevovy opery *Ohnivý anděl*, na níž se kromě zasloužilého umělce Oldřicha Šimáčka podílel dirigent Josef Chaloupka, režisér národní umělec SSSR Boris A. Pokrovskij a kostýmní výtvarnice zasloužilá umělkyně Jindřiška Hirschová, a kterou přispělo Národní divadlo k lesku Pražského jara 1981. Úspěch celé inscenace, tedy i její výtvarné složky, je určitým vyvrcholením dosavadního vývoje a zároveň i příslibem do budoucna.“

¹³⁷ Dnes se instituce jmenuje Národní divadlo Brno, název Státní divadlo se používal v letech 1948 až 1990.

¹³⁸ Zuzana Ledererová, Bystrouška a scénograf, *Scéna*, 1985, roč. 10, č. 1, s. 4. „[...]V užitých tvarech se totiž scénografovi podařilo beze zbytku prolnout podobu listu i stromu. Vznikl tak jakýsi zobecňující obraz přírody, jejích nejdrobnějších jednotlivostí i vznešeného celku, který se klene nad hemžením lidí a živočichů. Vynikajícím nápadem byla kinetičnost těchto prvků. Navazuje dojem pohybu větví, chvění listů v korunách stromů a současně je sugestivním náznakem dýchání jako základního životního projevu, ačkoliv její primární význam souvisí s technikou proměn jednotlivých aktů...“

¹³⁹ Roubínek (pozn. 101) (pozn. 192), s. 52.

5 Katalog scénografických návrhů

Soupis scénografických návrhů zahrnuje scénické návrhy ze sbírky Oldřicha Šimáčka, které jsou stále jeho vlastnictvím. Dále zahrnuje scénické a kostýmní návrhy ze sbírek Muzea umění Olomouc, z Institutu umění Divadelního ústavu v Praze a z archivu Národního divadla v Praze. Čísla v hranatých závorkách odkazují k Obrazové příloze [1 – 393]. Rozměry jsou udány v centimetrech (výška x šířka). Všechna díla jsem zdokumentovala a vyfotografovala sama, vybrané snímky jsou k dispozici v Obrazové příloze, a všechny fotografie jsou v plné míře v digitální podobě na přiloženém CD.

Formální členění katalogu:

název celku, rok vzniku návrhu, celkový počet scénických návrhů, autor divadelní hry, baletu nebo opery, výtvarná technika na jakém podkladu, rozměry, signováno/nesignováno, sbírka, inventární číslo, odkaz na obrazovou přílohu v hranaté závorce.

Pokud byly další údaje o představení dostupné, dále katalog obsahuje tyto informace: umělecký žánr představení, datum premiéry, datum uvádění daného představení v divadle, režisér představení, skladatel nebo autor hudby, autor předlohy nebo libreta, místo uvedení.

Seznam zkratk:

MUO – Muzeum umění Olomouc

DÚ Praha – Divadelní ústav Praha

soukr. sb. I. Š. – soukromá sbírka Ivana Šimáčka

sign. – signováno

inv. č. – inventární číslo

archiv ND Praha – archiv Národního divadla v Praze

5.1.1 Únos ze Serailu, 1942

scénický návrh k opeře W. A. Mozarta¹⁴⁰:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 52 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [1]

Typ: Opera

Premiéra: 13. 1. 1942

Režie: Jiří Fiedler

¹⁴⁰ Wolfgang Amadeus Mozart, *Únos ze Serailu: Die Entführung aus dem Serail*, Praha 2011.

Skladatel: Wolfgang Amadeus Mozart

Autor libreta: Christoph Friedrich Bretzner

Místo uvedení: České divadlo v Olomouci

V historicky prvním scénickém návrhu k opeře *Únos ze Serailu*, které Oldřich Šimáček vytvořil těsně po svých studiích, se výtvarník stále přiklání tvorbou k charakteru dekorativní malby, vychází z malířských zkušeností nabytých během studií na Uměleckoprůmyslové škole v Praze. Děj této opery se odehrává v 16. století v Turecku, scénický návrh zobrazuje ústřední pokoj paláce, který patří jedné z hlavních postav příběhu, vládci Selimu Pašovi. Mezi hlavní dominanty znázorněného pokoje patří vysoce kontrastní žlutý gobelín, nebo paraván se zvířecími motivy a ornamenty, červený koberec a zamřížované okno. Na pravé straně znázorněného pokoje je umístěn šezlong s přehozen a polštáři. Samotné slovo serail znamená v muslimském prostředí sultánský palác, přesněji ženské oddělení paláce, což nasvědčuje skutečnosti, že znázorněný pokoj měl sloužit jako prostor pro hlavní ženské hrdinky opery, Konstance a její služebnou Blondu, které Selim Paša ve svém paláci věznil, a ze kterého uprchly.

5.1.2 Fuente Ovejuna, 1945

scénický návrh ke hře Lope de Vegy¹⁴¹:

a) Scénický návrh, tempera, papír, 35 x 26 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [2]

Typ: Činohra

Premiéra: 1945

Režie: Josef Zajíc

Autor předlohy: Lope de Vega

Místo uvedení: Hanácké divadlo v Přerově¹⁴²

Námět scénického návrhu ke hře *Fuente Ovejuna* znázorňuje exteriér náměstí na vesnici, kde se příběh španělského renesančního dramatu odehrává. Náměstí má v této hře obzvláště důležitou funkci, působí jako místo setkání všech postav příběhu, na tomto místě vesnice obyvatelé vesnice projeví svou jednotu a vzbouří se proti utlačovateli, komturu Gomezovi. Scéna působí spíše malířským dojmem, linie návrhu nejsou ztvárněny precizním dojmem, ale jeví se spíše hrubě a energicky črtané. V některých částech návrhu převažuje uvolněný styl, na větších barevných plochách Šimáček využívá dělený rukopis tempery. Dominují zemité odstíny přírodních čistých barev na černém pozadí. Díky tomu celý návrh navozuje

¹⁴¹ Lope de Vega, *Fuente Ovejuna: hra o třech dějstvích (šestnácti obrazech)*, Praha 1954.

¹⁴² Vladimír Semrád, *První sezona Hanáckého divadla 1945 – 46*, Praha 1972.

charakter jednoduchých kulis. Poprvé v návrhu využívá jemného architektonického prvku schodiště pro vytvoření iluze dynamiky a prostoru na scéně.

5.1.3 Adam stvořitel, 1946

tři scénické návrhy ke hře bratří Čapků¹⁴³:

- a) Scénický návrh, tempera, papír, 60 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [3]
- b) Scénický návrh, tempera, papír, 60 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [4]
- c) Scénický návrh, tempera, papír, 60 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [5]

Typ: Činohra

Premiéra: 1946

Režie: K. Novák

Autor předlohy: Karel Čapek, Josef Čapek

Místo uvedení: Beskydské divadlo v Novém Jičíně

Nosná myšlenka příběhu spočívá v uvědomění, jak je současný svět zkažený, o nemožnosti člověka jako individuality mít vliv něco změnit. Jádrem scénických návrhů tvoří parabolicky vykrojený zadní prostor, který představuje údolí skalnaté krajiny. Horní část všech návrhů zobrazuje modrou plochu znázorňující oblohu s mraky. Ve středu návrhů je zobrazen čokovitě vyklenutý prostor schodiště, tento prvek Šimáček ve svých scénách často opakuje během celé své tvorby. Na vrcholu horizontu jsou zobrazena nově vybudovaná města, na jedné straně kulturní a humanitně smýšlející město – vybudované Adamem, na straně druhé jeho pravý opak, moderní a socialistické – vybudované Adamovým alter egem. Ve středu scény je umístěno dělo a vlajka s nápisem „Svět musí být zničen!!“. Další návrh k této hře znázorňuje stejnou krajinu s modrou oblohou, budovy s nápisy nahradily složitější architektura, charakter si ovšem každá strana se svým stvořitelem ponechala. Pravá humanitní strana se pyšní chrámy po antickém vzoru, levá strana naopak moderní, panelovými domy a mrakodrapy. Poslední z návrhů zobrazuje krajinu v noci s červánky bez městské architektury, uprostřed výjevu je zobrazen motiv jasně bílého vševídecího božího oka. Podobné schéma scény s výraznou modrou oblohou s mraky mezi skálami ve tvaru údolí použil v roce 1941 František Tröster¹⁴⁴ v návrhu k tragédii Williama Shakespeara *Hamlet*.¹⁴⁵ Inspiraci dílem Františka Trösterova lze číst

¹⁴³ Karel Čapek – Josef Čapek, *Lásky hra osudná / Adam stvořitel*, Praha 2005.

¹⁴⁴ František Tröster (20. 12. 1904 – 14. 12. 1968) byl český architekt, jevištní a kostýmní výtvarník, pedagog. Viz Ptáčková (pozn. 26), s. 319.

¹⁴⁵ Vlasta Koubská, 82 – 83.

v mnoha scénách Oldřicha Šimáčka, Tröster byl pro něj podnětnou uměleckou autoritou po celý život.¹⁴⁶

5.1.4 Tartuffe, 1946

scénický návrh ke komedii Molièra¹⁴⁷:

- a) Scénický návrh, tempera, papír, 52 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [6]

Typ: Činohra

Premiéra: 23. 2. 1946

Režie: Rudolf Kulhánek

Autor předlohy: Molière, vlastním jménem Jean-Baptiste Poquelin

Místo uvedení: Městské divadlo v Olomouci

Molièrova ostře satirická komedie kritizuje církev, vychází z politické a sociální situace Francii v 17. století. Scénický návrh stále silně využívá malířský charakter, lze z něj jasně vyčíst, jak Šimáček jako tvůrce scény uvažoval a jak si výsledné jeviště představoval. Návrh představuje interiér komnaty. Výraznou dominantou návrhu tvoří dlouhý černý růženec, který lemuje a přitom tvoří hranice komnaty. Symboly křížů jako prvky na pozadí pokoje na tapetách, na kobercích a na čalounění židlí a křesel. Silné obrysové linie v černé barvě mají výrazně rozlišovací funkci. Charakter a prvky v tomto scénickém návrhu jen dosvědčují, jak silná byla pro Šimáčka v rané tvorbě předloha a hra se symboly. Věra Ptáčková přisuzuje inspiraci k této scéně dvou velkým umělcům předešlé generace, k scénám *Hamleta* Františka Muziky a k návrhům ke komedii *Zdravý nemocný* v jevištním zpracování Bedřicha Feuersteina.¹⁴⁸

5.1.5 Jedenácté přikázání, 1951

scénický návrh k veselohře F. F. Šamberka¹⁴⁹:

- a) Scénický návrh, kolorovaná kresba, papír, 42 x 59 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [7]

Typ: Činohra

¹⁴⁶ Gumulcová (pozn. 1)

¹⁴⁷ Molière, *Tartuffe*, Praha 2007.

¹⁴⁸ Ptáčková (pozn. ...), s. 224. Ptáčková komentuje scénu k Molièrově hře takto: „[...] prvky jeho scény k Molièrovu Tartuffovi (1946) připomínají detaily Muzikovy realizace *Hamleta*; postranní dveře jsou jakousi odezvou Feuersteinovy malované architektury za *Zdravého nemocného*. Muzikův výtvarný výklad – Gertrudin náhrdelník jako smyčka Hamletova osudu, pouto matky a syna, determinující životní dráhu obou – se však na Šimáčkově návrhu v rámci poválečných snah o jednoznačné ideové vyznění zúžil v přímý symbol. Scénu ovinul růžencem jako znamení svatouškovství a křížem protnul nejen horní oblouk portálu, ale opakoval jej i jako desén na potazích křesel a jako vzorek na tapetě...“.

¹⁴⁹ František Ferdinand Šamberk, *Jedenácté přikázání: původní veselohra ve třech dějstvích*, Praha 1950.

Premiéra: 20. 1. 1951

Režie: František Paul

Autor předlohy: František Ferdinand Šamberk

Místo uvedení: Krajské oblastní divadlo v Olomouci

V návrhu ke komedii *Jedenácté přikázání* se Šimáček poprvé uvolňuje od těžkopádné malby tempery, v návrhu využívá lehké kolorované kresby. Lehkost, pestrobarevnost zobrazeného měšťáckého pokoje navazuje dojem ilustrace. Kresba precizně popisuje interiér přespříliš zdobeného interiéru ze začátku 20. století. Tenká obrysová linie zde má velmi důležitou prostorovou funkci, pečlivá práce s jemným koloritem dokresluje hravou náladu komedie a celé scény. Prostor růžových stěn a hrany scény vymezuje modrá opona v horní části obrazu. I přes přeplněnost nejrůznějšími objekty a doplňky znázorněného pokoje kresba si díky charakteru linií a použití barev zanechává svěží a jednoduchý povahu čisté scény.¹⁵⁰

5.1.6 Othello, 1951

scénický návrh k tragédii W. Shakespeara¹⁵¹:

- a) Scénický návrh, tempera a křída na tónované čtvrtce, papír, 64 x 54,4 cm, adjustováno v paspartě a rámu, zaskleno, nesignováno, na rubu čísla, archiv ND Praha, inv. č. 30/2011, lokace depozitář

Typ: Činohra

Premiéra: 30. 9. 1951

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Jaroslav Budík

Autor předlohy: William Shakespeare

Místo uvedení: Krajské oblastní divadlo v Olomouci

Povaha scénického návrhu se vrací k těžšímu charakteru malby rané Šimáčkovy tvorby. Z tmavého černého pozadí vystupují zjednodušené prvky renesanční architektury světlé barevnosti. Tragičnost a dramatickou atmosféru naznačují křídou naznačené závěsy, které na tmavém charakteru malované tempery vybízejí k představám lehkého a vzdušného materiálu na scéně.

¹⁵⁰ Gumulcová (pozn. 1)

¹⁵¹ William Shakespeare, *Dilo*, Praha 2011, s. 1083 – 1128.

5.1.7 Zkrocení zlé ženy, 1952

šest scénických návrhů ke komedii W. Shakespeara¹⁵²:

- a) Scénický návrh, tuš, papír, 28 x 20 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [8]
- b) Scénický návrh, tuš, papír, 28 x 20 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [9]
- c) Scénický návrh, tuš, papír, 28 x 20 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [10]
- d) Scénický návrh, tuš, papír, 28 x 20 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [11]
- e) Scénický návrh, tuš, papír, 28 x 20 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [12]
- f) Scénický návrh, tuš, papír, 28 x 20 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [13]

Typ: Činohra

Premiéra: 13. 9. 1952

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Jan F. Fisher

Autor předlohy: William Shakespeare

Místo uvedení: Krajské oblastní divadlo v Olomouci

Všech šest scénických návrhů k Shakespearově komedii *Zkrocení zlé ženy* obsahuje stejný ústřední motiv – altánek ve středu mezi zdobnými fasádami scénických budov. Také v těchto návrzích můžeme vidět inspiraci Františkem Tröstrem a jeho návrhy rovněž ke scénám hry *Zkrocení zlé ženy*, které byly vytvořeny v roce 1950 pro Národní divadlo v Praze. Oba cykly využívají podobné schéma – centrální stavbu renesančního typu uprostřed scénické architektury. Kresba tuší výrazně využívá svého lineárního charakter, systém do středu návrhu směřujících linií tvoří výraznou hloubku a prostor scény s vysokou oblohou s plujícími mraky.¹⁵³ Charakter návrhů je však v obou případech odlišný, Tröstrův pestrý návrh je malován technikou kolorované kresby, zatímco Oldřich Šimáček se zde zcela odpoutal od svých malířských dovedností a návrhy vytvořil technikou kresby tuší na žlutohnědém papíru. Technika kresby tuší na žlutohnědém papíru je v Šimáčkově tvorbě spíše výjimečná. Kresba je však precizní a čistá, do detailu popisuje všechny zdobnosti a zdobné prvky znázorněné architektury.¹⁵⁴

5.1.8 Talenty a ctitelé, 1952

dva scénické návrhy ke hře A. N. Ostrovského¹⁵⁵:

¹⁵² Ibidem, s. 91 – 124.

¹⁵³ Koubská (pozn. ...), s. 110 – 111.

¹⁵⁴ Gumulcová (pozn. 1).

¹⁵⁵ Alexandr Nikolajevič Ostrovskij, *Talenty a ctitelé*, Praha 1973.

- a) Scénický návrh, tempera, křída a tužka na čtvrtce, papír, 63,8 x 38,2 cm, adjustováno v paspartě a rámu, zaskleno, nesignováno, archiv ND Praha, inv. č. 29/2011, lokace depozitář
- b) Scénický návrh, tempera, pastel a tužka na čtvrtce, papír, 558 x 324 mm, adjustováno v paspartě a rámu, zaskleno, nesignováno, na rubu čísla tužkou, zčásti překryto lepenkou, archiv ND Praha, inv. č. 42/2011, lokace depozitář

Typ: Činohra

Premiéra: 9. 4. 1952

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: V. Čuka

Autor předlohy: Alexandr Nikolajevič Ostrovskij

Místo uvedení: Krajské oblastní divadlo v Olomouci

Ostrovského komedie *Talenty a ctitelé* spojuje téma lidských vztahů na pozadí divadla, slávy, moci, oddanosti a přízně. Děj příběhu řeší otázku, nakolik jsou osudy talentů závislé na přízni jejich ctitelů. Návrhy představují samotnou divadelní scénu, kde hlavní hrdinka, herečka Alexandra Nikolevna Něginová, řeší své životní volby ohledně vztahů a kariéry. Přímou z návrhu, které využívají spíše tmavšího koloritu, přímo vyzařuje dramatičnost, jistá míra přehnané teatrální vyhocenosti a skutečná expresivní atmosféra typická pro divadelní prostředí.

5.1.9 Don Juan, 1952

dva scénické návrhy k Molièrově komedii¹⁵⁶:

- a) Scénický návrh, tempera, křída a akvarel na tónované čtvrtce, papír, 65,5 x 43,4 cm, adjustováno v paspartě a rámu, zaskleno, nesignováno, archiv ND Praha, inv. č. 31/2011, lokace depozitář.
- b) Scénický návrh, pastel, tempera a tužka na čtvrtce, papír, 65,7 x 43,3 cm, adjustováno v paspartě a rámu, zaskleno, nesignováno, na rubu razítko rámařství, archiv ND Praha, inv. č. 41/2011, lokace depozitář.

Typ: Činohra

Premiéra: 3. 2. 1952

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Miroslav Kašpar

¹⁵⁶ Molière, *Don Juan*, Praha 2008.

Autor předlohy: Molière, vlastním jménem Jean-Baptiste Poquelin

Místo uvedení: Krajské oblastní divadlo v Olomouci

Příběh Molièrovy komedie se odehrává na Sicílii, popisuje příhody hlavního hrdiny, Don Juana a jeho ženy Elvíry. První scéna představuje samotné ulice města Sicílie, ve kterých hra začíná. Další scéna znázorňuje ponurou cestu lesem, kterým Don Juan a jeho sluha Sganarelle v přestrojení prochází, ponurý prostor s hrobkou mezi stromy a se sochou komtura. Jedná se o sochu důstojníka, kterého dříve zabil, sluha se jen ze žertu ptá, zda-li s nimi socha nepovečeří, načež pro jejich překvapení socha přikyvuje. Tento návrh svým koloritem připomíná scénu k pozdější Mozartově opeře *Bastien a Bastienka* [21], kde také převažuje tmavé pozadí a zeleň stromů, nicméně atmosféra tohoto návrhu navazuje ponurou a magickou atmosféru případnou pro aktuální děj divadelního příběhu.

5.1.10 Romeo a Julie, 1953

osm scénických návrhů k tragedii W. Shakespeara¹⁵⁷:

- a) Mnichova komnata, pastel, černý papír, 50 x 65 cm, MUO, inv. č. K 2611
- b) Juliina zahrada, barevné křídly, černý papír, 50 x 65 cm, MUO, inv. č. K 2612 [14]
- c) Před palácem Kapuletů, barevné křídly, papír, 50 x 65 cm, MUO, inv. č. K 2613 [15]
- d) Náměstí ve Veroně, barevné křídly, papír, 50 x 65 cm, MUO, inv. č. K 2614 [16]
- e) Juliina hrobka, barevné křídly, papír, 50 x 65 cm, MUO, inv. č. K 2615 [17]
- f) v Bologni, křída, papír černý papír, 50 x 65 cm, MUO, inv. č. K 2616 [18]
- g) scénický návrh, barevné křídly, papír černý papír, 50 x 65 cm, MUO, inv. č. K 2617 [19]
- h) Juliina ložnice, barevné křídly, papír černý papír, 50 x 65 cm, MUO, inv. č. K 2618 [20]

Typ: Činohra

Premiéra: 5. 9. 1953

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Josef Sedlář

Autor předlohy: William Shakespeare

¹⁵⁷ Shakespeare (pozn. 151), s. 955 – 996.

Místo uvedení: Krajské oblastní divadlo v Olomouci

Soubor scénických návrhů k slavné tragédii lásky dvou rodů nasvědčuje přelom v Šimáčkově tvorbě. Výrazně precizní práce s barvou, jasná a hladký rukopis, z návrhů vyzařuje atmosféra italské noční Verony a renesanční vyváženost a klid. Ze všech scénických návrhů již číší jakési sebevědomí a zkušenosti scénografa, po více než deseti letech lze pozorovat posun ve ztvárnění jevištního prostoru, Šimáček si je vědom, co si může na jevišti dovolit, jaké technické vymoženosti může použít k iluzi architektury na scéně. S výjimkou návrhu ke scéně *Juliina ložnice* [20], všechny ostatní scény znázorňují exteriér města s motivy monumentálních vysokých sloupů a kleneb. Hlavním motivem návrhu je Juliina postel s vysokými nebesy a otevřený prostor k balkónu, který se stává hlavním bodem děje příběhu, také i důležitým prvkem v rámci scénického návrhu.¹⁵⁸

5.1.11 Lišák Pedro, 1953

dva scénické návrhy ke hře Miguela de Cervantes y Saavedra¹⁵⁹:

- a) Scénický návrh, tempera, pastel a tužka, papír, 67,4 x 40,3 cm, nalepeno na podkladové čtvrtce, adjustováno v rámu, zaskleno, nesignováno, na rubu poznámky (nečitelné) a čísla, archiv ND Praha, inv. č. 37/2011, lokace depozitář
- b) Scénický návrh, tempera, pastel a tužka, papír, 67,5 x 40,4 cm, nalepeno na podkladové čtvrtce, adjustováno v rámu, zaskleno, nesignováno, archiv ND Praha, inv. č. 38/2011, lokace depozitář

Typ: Činohra

Premiéra: 21. 1. 1953

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Jan F. Fischer

Autor předlohy: Miguel de Cervantes y Saavedra

Místo uvedení: Krajské oblastní divadlo v Olomouci

Hravý obsah komedie *Lišák Pedro* o taškáři Pedrovi také ve scénických návrzích využívá hravých a zdobných prvků, nejen díky použití kombinované techniky tempéry a postelu. Šimáček v návrhu využívá jak husté malby tempéry, tak lehkou a detailní kresbu pastelem, kterým dokresluje linie architektonických prvků a dotváří charakter španělského

¹⁵⁸ Gumulcová (pozn. 1).

¹⁵⁹ Jan František Fischer – Miguel de Cervantes y Saavedra, *Lišák Pedro, veršovaná komedie se zpěvy a tanci*, Praha 1958.

městského exteriéru. První návrh se charakterem a využití podobných prvků podobá první scéně města z Molièrovky komedie *Don Juan* z předchozího roku, který představuje ulice města Sicílie.

5.1.12 Bastien a Bastienka, 1956

scénický návrh pro operu W. A. Mozarta:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 76 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [21]

Typ: Opera

Premiéra: 15. 4. 1956

Režie: Václav Černý

Skladatel: Wolfgang Amadeus Mozart

Autor libreta: Friedrich Wilhelm Weiskern

Místo uvedení: Krajské oblastní divadlo v Olomouci

Scéna k Mozartově bukolické opeře typu singspiel, kterou skladatel vytvořil v roce 1768 ve svých dvanácti letech. Námět komické opery pojednává o lásce pastýře Bastiena a jeho milé pastýřky Bastienky. Ústředním motivem scénického návrhu je pastýřská chýše v exteriéru lesa. Kolorit scény využívá přírodních barev, pozadí návrhu má černou barvu, na níž jsou technikou koláže přidávány další vrstvy. Šimáček tuto zajímavou techniku koláže ve své další tvorbě mnohokrát opakoval. Ze scénického návrhu je jasně srozumitelné, jak byla scéna technicky myšlena, využívá klasických kulis navazující atmosféru rokokového divadla. Význačnou kvalitu a vysokou uměleckou úroveň scénických návrhů dosvědčuje fakt, že za divadelní sezonu 1956/1957 získal Šimáček Stříbrný odznak Divadelní žatvy.

5.1.13 Ženský boj, 1958

dva scénické návrhy ke komedii V. K. Klicpery¹⁶⁰:

- a) Scénický návrh, tempera na tónované čtverci, papír, 44 x 35,5 cm, adjustováno v paspartě a rámu, zaskleno, rozměry bez rámu 53 x 45 cm, rám 57,8 x 49,8 cm, signováno na líci v pravém dolním rohu, archiv ND Praha, inv. č. 26/2011, lokace 1370a/depozitář.
- b) Scénický návrh, tempera na tónované čtverci, papír, 44 x 35,5 cm, adjustováno v paspartě a rámu, zaskleno, rozměry bez rámu 52,7 x 45 cm,

¹⁶⁰ Václav Kliment Klicpera, *Boleslavovci; Ženský boj; Běla; Zasnoubení po pohřbu*, Praha 1862.

rám 57,4 x 49,8 cm, signováno na líci v levém dolním rohu, na rubu čísla, archiv ND Praha, inv. č. 27/2011, lokace 1370a/depozitář.

Typ: Činohra

Premiéra: 31. 10. 1958

Uváděno: od 31. 10. 1958 do 5. 7. 1962 (134x)

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Jan F. Fischer

Autor předlohy: Václav Kliment Klicpera

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze¹⁶¹

Jedná se o Šimáčkovu první výpravu v Národním divadle v Praze, jednalo se o tvorbu celé jevištní výpravu, jak návrhy scénografii, tak i kostýmů. Děj Klicperovy hry spadá do dvanáctého století. Samotný text divadelní hry prostředí přímo nepopisuje, odkazuje však převážně na venkovní prostředí a scény z exteriéru, jediná scéna z interiéru popisuje Rapotovu chatu s kamny a stoly. Výsledný stav scény na jevišti, je možné porovnat s fotografiemi Jaromíra Svobody z archivu Národního divadla v Praze. Na nich je zřejmé, že se Oldřich Šimáček držel určité schematičnosti a zjednodušení jevištních prvků, využíval až prostých lidových rostlinných ornamentů a v detailech dětsky znázorněné prostředí se zvířaty, které ladí k humorné povaze příběhu komedie.

5.1.14 Osel a stín, 1959

pět scénických návrhů k operetě J. Voskovce a J. Wericha¹⁶²:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 51 x 37 cm nesignováno, soukr. sb. I. Š. [22]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 51 x 37 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [23]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 51 x 37 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [24]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 44 x 29 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [25]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 49 x 28 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [26]

¹⁶¹ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Ženský boj*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=1985&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015

¹⁶² Jiří Voskovec - Jan Werich, *Hry Osvobozeného divadla*, Praha 1961.

Typ: Opereta

Premiéra: 15. 11. 1959

Režie: Stanislav Regal

Skladatel: Jaroslav Ježek

Autor předlohy: Jiří Voskovec, Jan Werich

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

Námět hry Voskovce a Wericha se satirickými prvky se odehrává v řeckém městě Abdéra, které má symbolizovat chaotické město bez řádu, smyslu a pořádku. Inspirace antickou architekturou je v návrzích zcela zjevná, bílé iónské sloupy s kanelovanými dřívky, s výraznými volutovými hlavicemi bez patek. Také v tomto souboru scénických návrhů Šimáček využívá architektonického prvku části bílého nízkého schodiště. Impozantnost a komediální charakter scény vyzařuje použitím výrazných čistých barev a netradičním spojením antických architektonických prvků s aktuálním charakterem přeplněnosti měst díky přebytku reklam, cedulí a marketingových hesel.

5.1.15 Othello, 1959

scénický návrh pro operu G. Verdiho:

- a) Scénický návrh, pastel, tempera a tužka na čtvrtce, papír, 62,4 x 47,7 cm, adjustováno v paspartě a rámu, zaskleno, nesignováno, na rubu čísla (tužkou, zčásti nečitelné), archiv ND Praha, inv. č. 40/2011, lokace 1370a/depozitář

Typ: Opera

Premiéra: 7. 2. 1959

Režie: E. F. Vokálek

Skladatel: Guiseppe Verdi

Autor libreta: Arrigo Boito

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

K porovnání scény k opeře Guiseppe Verdiho se přímo nabízí návrh jeho shakespearovské předlohy *Othello*, kterou Šimáček vytvořil v roce 1951 v režii Jaromíra Pleskota. Scénický návrh k opeře *Othello* se však svým charakterem a náladou spíše podobá k jinému celku návrhů. Podobná atmosféra temného, nočního, renesančního města – v tomto příběhu prostředí ostrova Kypru konce 15. století, se velmi podobá městu Veroně z návrhů k zpracování Shakespearovy tragédie *Romeo a Julie* z roku 1953. Návrh zpodobňuje velkou hradní síň ze třetího dějství opery. Napravo je zobrazen

rozsáhlý peristyl se sloupovím a k němu přiléhá menší síň, na kterou navazuje prostor balkonu. Tragická nálada příběhu sálá použitím nejen ponurého koloritu, ale také díky viditelnému důrazu na hlubokou prostorovost. Přehlednost scény přímo vybízí hlavního hrdinu Othellova k nepřezitému pozorování a pochybování o věrnosti jeho ženy Desdemony.

5.1.16 Dnes ještě zapadá slunce nad Atlantidou, 1959

pět scénických návrhů ke hře V. Nezvala¹⁶³:

- a) Scénický návrh, křída, papír, 47,5 x 76,2 cm, 51,2 x 76,2 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 2664 [27]
- b) Scénický návrh, křída, papír, 79 x 48 cm, 79 x 51 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 2665 [28]
- c) Scénický návrh, křída, papír, 79 x 48 cm, 79 x 51 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 2666 [29]
- d) Scénický návrh, křída, papír, 50,5 x 71 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 2667 [30]
- e) Scénický návrh, křída, papír, 43 x 77 cm, 46,7 x 77 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 2668 [31]

Typ: Činohra

Premiéra: 19. 4. 1959

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: Vítězslav Nezval

Skladatel: Jarmil Burgauser

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

Scénické návrhy představují noční exteriér bájně Atlantidy. Scéně dominují monumentální stavby pyramidálního typu se schodišti a předsunutými nádvořími. Starověká architektura je ozdobena masivními skulpturami, které symbolizují karyatidy, mytologická zvířata, a postavy hrdinných válečníků. Návrhy využívají koloritu velmi magické noční oblohy tmavě modré barvy, která vytváří komplementární kontrast expresivně oranžovému symbolu měsíce. Od šedesátých let Šimáček ve svých výpravách využíval nové technické možnosti, nebál se improvizovat s novými možnostmi k dosažení a docílení požadované atmosféry na scéně. Ve výpravě k Nezvalově hře novátorsky využil

¹⁶³ Vítězslav Nezval, *Dnes ještě zapadá slunce nad Atlantidou*, Praha 1963.

projekce diapozitivů během závěrečné scény. Příběh končí zkázou města, Atlantida je zničena výbuchy a explozemi. Místo použití obvyklé projekce diapozitivů výtvarník na jeviště vytvářel efekty výbuchů díky promítání světla přes akvárium s vodou, do kterého shora vsypával krystalky hypermanganu. Rozpouštěním této látky vznikal díky optickému obrácení efekt výbuchů a výparů a dýmů. Akvárium nechal scénograf speciálně vytvořit pro tuto příležitost.¹⁶⁴ Oldřich Šimáček pro tuto hru vytvořil také návrhy kostýmů, jejichž rozsáhlá kolekce je ve sbírkách Muzea umění v Olomouci [394 – 409]. V jejich tvoření se držel Nezvaly předlohy a inspiroval se starověkým odíváním z antického Řecka a Říma.¹⁶⁵

5.1.17 Dafnis a Chloe, 1960

dva scénické návrhy pro balet M. Ravela¹⁶⁶:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 71 x 46 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [32]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 71 x 46 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [33]

Typ: Balet

Premiéra: 13. 2. 1960

Uváděno: od 13. 2. 1960 do 24. 3. 1962 (30x)

Režie: Jiří Blažek

Skladatel: Maurice Ravel

Autor libreta: Michail Fokin, úprava: Jiří Blažek

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze¹⁶⁷

Námět baletu popisuje příběh naivní pastýřské dvojice, Dafnida a Chloe, jejich útrapy a v závěru slib lásky spojený s oslavou radostí ze života. Maurice Ravel ve své hudbě vycházel z impresionistického pojetí Debussyho stylu, často však využíval podněty z poznání historických slohů. Šimáčkovy scénické návrhy dokládají jednoduchost, klidnou a vyváženou atmosféru. Tato nálada vyzařuje také ze scénických návrhů, chladná klidná barevnost modrého pozadí s momentem západu slunce, znázorněného náznakově jen díky kontrastnímu červenému bodu, symbolizujícího důraz na světlo okamžiku.

Při porovnání s výslednou scénou jevištní výpravy, z fotografií Jaromíra Svobody z archivu Národního divadla v Praze číší monumentální minimalismus scény, který klade

¹⁶⁴ Speciální akvárium mělo rozměry: d = 13 cm, š = 13 cm, h = 2 až 3 cm. Informace na základě soukromého rozhovoru se synem Oldřicha Šimáčka, Ivanem Šimáčkem, 20. 5. 2011.

¹⁶⁵ Gumulcová (pozn. 1).

¹⁶⁶ Přemysl Rut, *Dafnis a Chloe: 27 variant pastýřského románu Dafnida a Chloe*, Praha 1981.

¹⁶⁷ Archiv Národního divadla v Praze, Balet, *Dafnis a Chloé*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=3039&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015

důraz na baletní pohyb a taneční umění hlavních postav. Z fotografií je také zřejmý silný vliv technického osvětlení a efektů světelného designu na scéně, což dokreslovalo dojem a náladu impresionistického díla.

5.1.18 Irkutská historie, 1960

dvanáct scénických návrhů ke hře N. Arbuzova¹⁶⁸:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 64 x 54 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [34]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 64 x 54 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [35]
- c) Scénický návrh, pastel, papír, 64 x 54 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [36]
- d) Scénický návrh, pastel, papír, 64 x 54 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [37]
- e) Scénický návrh, pastel, papír, 64 x 54 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [38]
- f) Scénický návrh, pastel, papír, 64 x 54 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [39]
- g) Scénický návrh, pastel, papír, 64 x 54 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [40]
- h) Scénický návrh, pastel, papír, 64 x 54 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [41]
- i) Scénický návrh, pastel, papír, 64 x 54 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [42]
- j) Scénický návrh, pastel, papír, 64 x 54 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [43]
- k) Scénický návrh, pastel, papír, 64 x 54 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [44]
- l) Scénický návrh, pastel, papír, 64 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [45]

Typ: Činohra

Premiéra: 18. 11. 1960

Uváděno: od 18. 11. 1960 do 23. 1. 1963 (88x)

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Jan F. Fischer

Autor předlohy: Alexej Nikolajevič Arbuzov

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze¹⁶⁹

Arbuzova hra *Irkutská historie* představuje konflikt vztahů jednotlivce ke kolektivu. Hlavní hrdinové příběhu představují mladé budovatele komunistické stavby na řece Angaře u Sibíře. Jedná se o sondu do mysli sovětského člověka pracující třídy, rozebírá jeho morální a myšlenkové pochody v pracovním kolektivu. Cyklus scénických návrhů zobrazuje elementy interiéru bytů mladých stavebníků na pozadí lichoběžníkových pláten, ale také samotné exteriéry ze stavby budov s protínajícími prvky čar a linií. Kresba

¹⁶⁸ Alexej Nikolajevič Arbuzov, *Irkutská historie*, Praha 1972.

¹⁶⁹ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Irkutská historie*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=517&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015

pastelem na černém papíře evokuje zaprášenost pracovního a stavebního procesu během budování nové konstrukce, čemuž také odpovídají šedé a hnědé odstíny prachu. Také díky tomuto monotónnímu koloritu působí návrhy odtažitě a bezvýhodně. Z fotografií výsledného jeviště Jaromíra Svobody lze vyčíst mnohem jasnější prostor a důraz na čisté linie. Hlavním nositelem výrazu výsledné scény se stala hra se světlem, kterou vyzdvihuje také Věra Ptáčková: „[...] v *Arbuzově Irkutské historii* (1960) konfrontoval prázdný scénický prostor s jednoduchou lichoběžníkovou konstrukcí a pletivem elektrických drátů, především však se světlem jako dramatickým prostředkem...“¹⁷⁰ O síle světla a použití projekce diapozitivů na impresivní lichoběžníková plátna, která jsou napjatá na stožárové konstrukce, píše v recenzi divadelní hry Jiří Hilmera. V detailu napnutých lan, vidí prvek konstrukčních lan, elektrického vedení, nebo v tom vidí přesahující symboly napjatých lidských osudů, které se protínají.¹⁷¹

5.1.19 Kamenný kvítek, 1960

dva scénické návrhy k baletu S. Prokofjeva:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 74 x 65 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [46]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 74 x 65 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [47]

Typ: Balet

Premiéra: 14. 12. 1960

Uváděno: od 14. 12. 1960 do 28. 5. 1967 (98x)

Režie: Jiří Němeček

Skladatel: Sergej Prokofjev

Autor libreta: Mira Alexandrovna Mendelsonová, Leonid Michajlovič Lavrovskij

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze¹⁷²

Scénické návrhy k baletu těžší svou krásu ve výrazné pohádkové barevnosti a lehkosti. Tu určuje také zvolená technika, světlé odstíny pastelu na černém papíře navozují dojmy čistého až abstraktního prostoru. V scénických návrzích scénograf již výrazně upustili od konkretizace prvků, plně využívá abstraktních forem. Díky sérii fotografií výsledných scén vidíme, že náznaky velkých pastelových ploch, byly na jevišti opět využity jako jemné průsvitné plachty. Je zjevné, že i v tomto baletu využíval projekcí na jemná plátna, která

¹⁷⁰ Ptáčková (pozn. 29), s. 224.

¹⁷¹ Jiří Hilmera, *Inscenace 1960 – 1961. Irkutská historie, Acta scaenographica*, únor 1961, č. 7, s. 125.

¹⁷² Archiv Národního divadla v Praze, Balet, *Kamenný kvítek*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=2915&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015

navozovaly náznak správné atmosféry podle zvolené scény. A ť se jednalo lidové krajkoví představující svatební výšivku během scény jarmarku, nebo prvky stromů symbolizující temné lesy. V recenzi na celé představení teatrolog Adolf Scherl na této scéně vyzdvihuje uchopení, jakého se Šimáček ve scénách zhostil, na jedné straně výtvarného kouzla, skrze které divákovi tlumočí dojem zázračné krajiny podzemní říše královny uralských hor, a na straně druhé cestu do nitra lidské duše, k oslavě vzepětí člověka a vytvoření věrnosti citu.¹⁷³

5.1.20 Prodaná nevěsta, 1960

dva scénické návrhy ke komické opeře B. Smetany¹⁷⁴:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 48 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 60, soukr. sb. I. Š. [48]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 48 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 60, soukr. sb. I. Š. [49]

Typ: Opera

Premiéra: 1960

Režie: Luděk Mandaus

Skladatel: Bedřich Smetana

Autor libreta: Karel Sabina

Místo uvedení: Státní opera v Reykjavíku

Výprava slavné opery Bedřicha Smetany vznikla pro Státní operu v Reykjavíku a předznamenává Šimáčkovo časté působení v zahraničních divadlech a operách. Scény k Prodané nevěstě představují vesnici, kde právě začíná pouť, sváteční čas znázorňují natažené ozdoby, slavnostní kvetoucí věnec s červenými pentlemi a mašlemi. Teplá barevnost červeného zdobení a dalších doplňků a drobných detailů vyznívá zvláště díky světle modré barevnosti pozadí. Pouhý zjednodušený náznak bílých vesnických domů a stavení ve střední části návrhů lemuje prostor celé scény jeviště. Pozadí v bledě modrých barvách evokuje modrou oblohu a motivy zjednodušených ptáčků a rostlinných motivů navozují díky své bílé barvě atmosféru plujících oblaků. Návrhy však působí velmi jednoduše, Šimáček se odvrací od abstrakce tylových závěsů spíše k pouhému náznaku prvků architektury.

¹⁷³ Adolf Scherl, Inscenace 1960 – 1961. Kamenný kvítek, *Acta scaenographica*, březen 1961, č. 8, s. 156 – 157.

¹⁷⁴ Bedřich Smetana, *Prodaná nevěsta: komická opera o třech jednáních na libreto Karla Sabiny*, Praha 2008.

5.1.21 Sestup Orfeův (Orpheus descent), 1960

dva scénické návrhy ke hře T. Williamse¹⁷⁵:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 65 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [50]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 65 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [51]

Typ: Činohra

Premiéra: 2. 10. 1960

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: Tennessee Williams

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

V recenzi na představení Jiřina Telcová popisuje zhlédnutí hry jako silný divadelní zážitek, na Šimáčkově jednodekorační scéně bez velkých technických nároků nejvíce oceňuje skutečnost, že i přes jednoduchost výpravy si uchovává výtvarnou problematiku a atmosféru. Šimáček dovedl ve výsledné scéně vytvořit atmosféru celku, kde vyvstávají otázky o smyslu života jednotlivce a o touze po nových začátcích.¹⁷⁶ Návrhy ke hře nepůsobí ovšem vůbec jednoduše, vtahují diváka do uzavřeného prostoru interiéru. Scéna znázorňuje realistický interiér Torrancova obchodu, jeho typické prostředí pro prodejnu na malém městě na jihu Spojených států. Návrh značí až přílišnou popisnost, výsledný efekt ale podle recenze Jiřiny Telcové působil velmi realisticky a opravdově. I v těchto návrzích využívá zjednodušeného prvku schodiště, i v návrzích je patrné, že schodiště vedly jako místa pro vstup herců na scénu.

5.1.22 Zdravý nemocný, 1960

dva scénické návrhy k Molièrově¹⁷⁷ hře:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 69 x 67 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [52]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 69 x 67 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [53]

Typ: Činohra

Premiéra: 15. 4. 1960

Uváděno: od 15. 4. 1960 do 18. 3. 1965 (166x)

Režie: Jaromír Pleskot

¹⁷⁵ Tennessee Williams, *Sestup Orfeův: hra o 3 dějstvích*, Praha 1973.

¹⁷⁶ Jiřina Telcová, Inscenace 1960 – 1961. Sestup Orfeův, *Acta scaenographica*, duben 1961, č. 9, s. 165 – 166.

¹⁷⁷ Molière, *Zdravý nemocný: komedie s tanci o třech dějstvích*, Praha 1980.

Skladatel: Jan F. Fischer

Autor předlohy: Molière, vlastním jménem Jean-Baptiste Poquelin

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze¹⁷⁸

Návrhy scén k Molièrově komedii *Zdravý nemocný* mají nestejnorodý charakter a na první pohled nepůsobí kompaktně jako v rámci jednoho divadelního představení. Úvodní scéna, která znázorňuje interiér bytu hlavního hrdiny – chorobného hypochondra Argana, představuje složitě zdobenou místnost s kazetovým stropem. Zobrazení kazetového obložení stropu a stěn působí velmi detailně, díky propracovanou sérií linií návrhu lze cítit výrazná hloubka scény. Výraznou iluzi prostoru umocňuje chladně modrá barevnost pozadí návrhu, která působí v kontrastu s teplou hnědou barvou kazetového obložení. Použitím béžových a hnědých odstínů Šimáček v návrhu symbolizuje skutečné dřevěné obložení stěn. Druhý návrh k této hře zobrazuje uzavřené kulisy a pohled na oponu po uzavření, která působí díky geometricky malované tváři nemocného hypochondra Argana velmi abstraktně více imaginativně. Představení získalo mnoho kladného ohlasu v odborném tisku. Jiří Hájek tuto inscenaci řadí k zásadním úspěchům plodné sezóny Národního divadla v Praze roku 1960: „[...] *Dobový charakter příběhu nebyl porušen. Jako se důmyslná stavebnicová výprava Oldřicha Šimáčka při všech tanečních a zpěvních antraktech vždy překvapivě odpoutá od malířsky stylizované reality měšťanského pokoje do volné barevné a prostorové fantazie, tak míří celý děj ze svého dobového rámce k tomu, aby se promítl v lidech roku 1960 vroucím akordem víry v pravé hodnoty života.*“¹⁷⁹ Recenze od Adolfa Scherla je uvedena v časopise *Acta scaenographica*.¹⁸⁰ Díky zdařilým fotografiím Jaromíra Svobody z archivu Národního divadla je z výsledných scén viditelná technická dokonalost a preciznost, s jakou přesností a největšími detaily je návrh interiéru pokoje přenesen do reality jeviště.¹⁸¹

5.1.23 Kříšťálová noc, 1961

scénický návrh ke hře F. Hrubína¹⁸²:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 43, 4 x 55, 6 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 11080

¹⁷⁸ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Zdravý nemocný*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=2362&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

¹⁷⁹ Jiří Hájek, *Zdravý a nemocný převelice zdravý*, *Divadelní noviny*, 1960, roč. 3, č. 21, s. 4.

¹⁸⁰ Adolf Scherl, *Inscenace 1960 – 1961. Zdravý nemocný*, *Acta scaenographica*, srpen 1960, č. 1, s. 7.

¹⁸¹ Gumulcová (pozn. 1).

¹⁸² František Hrubín, *Kříšťálová noc: Hra o 4 dějstvích*, Praha 1961.

Typ: Činohra

Premiéra: 22. 2. 1963

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: František Hrubín

Místo uvedení: Státní divadlo v Ostravě¹⁸³

Dílo Františka Hrubína a také scénický návrh odkazuje na bezvýhodnost situace vzepřít se proti osudu.

5.1.24 Sluha dvou pánů, 1961

tři scénické návrhy ke hře C. Goldoniho¹⁸⁴:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 56 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [54]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 56 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [55]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 56 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [56]

Typ: Činohra

Premiéra: 1961

Režie: Otakar Gudrich

Autor předlohy: Carlo Goldoni

Místo uvedení: Státní zájezdové divadlo v Praze

Jewdná se o scénické návrhy je klasické komedii Carla Goldoniho. Prostor návrhů dělí pestře barevné přepážky na černém pozadí. Jednotlivé barevné plochy jsou geometricky členěny a navíc jednoduše znázorňují funkci, které mají sloužit (portál, rostliny, pověšené prádlo). Prostor a hloubka je znázorněná pomocí do nitra scény se sbíhající podlahy, členěná geometrickými tvary do kosočtverců. I zde je cítit inspirace Františkem Tröstrem a jeho návrhem k opeře Jana Hanuše na námět Goldoniho hry *Sluha dvou pánů* z roku 1959 pro Divadlo J. K. Tyla v Plzni. František Tröster pro svůj návrh použil velmi podobné barvy, podlaha je velmi blízká Šimáčkové návrhu, také členěná geometrickými tvary do kosočtverců. Šimáčkův návrh je ovšem jednodušší a celkové čistší.¹⁸⁵

¹⁸³Národní divadlo moravskoslezské, Činohra, *Křišťálová noc*, <http://www.ndm.cz/cz/cinohra/inscenace/1395-kristalova-noc/>, vyhledáno 14. 4. 2015.

¹⁸⁴Carlo Goldoni, *Sluha dvou pánů: komedie o dvou částech*, Praha 2008.

¹⁸⁵Gumulcová (pozn. 1)

5.1.25 Ludas Matyi, 1961

dva scénické návrhy k baletu F. Szabó:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 78 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [57]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 55 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [58]

Typ: Balet

Premiéra: 10. 3. 1961

Uváděno: od 10. 3. 1961 do 03. 3. 1962 (14x)

Režie: Antonín Landa

Skladatel: Ferenc Szabó

Autor libreta: Gyula Harangozó

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze¹⁸⁶

Autor zde opět opakuje geometricky tvarované plochy na černém pozadí. První představuje les a přírodu, druhý město. Kulisy jsou pestrobarevné, jakoby dětsky naivní, což zřejmě koresponduje s faktem, že hra je o malém pasáčkovi. Prostor obrazu není naznačen podlahou, návrh působí velmi plošně.

5.1.26 Velký Bobby, 1961

scénický návrh ke hře K. Gruszczyńskiho¹⁸⁷:

- a) Scénický návrh, kombinovaná, papír, 75 x 48 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [59]

Typ: Činohra

Premiéra: 1961

Režie: Václav Tomšovský

Autor předlohy: Krzysztof Gruszczyński

Místo uvedení: Městská divadla pražská – Divadlo ABC

Scénický návrh využívá pestré barevnosti a hravé techniky koláže.

5.1.27 Zápas s andělem, 1961

tři scénické návrhy ke hře F. Pavlíčka¹⁸⁸:

¹⁸⁶ Archiv Národního divadla v Praze, Balet, *Ludas Matyi*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=3618&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015

¹⁸⁷ Krzysztof Gruszczyński, *Velký Bobby: hra o třech dějstvích*, Praha 1961.

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 43 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [60]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 43 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [61]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 43 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [62]

Typ: Činohra

Premiéra: 9. 6. 1961

Uváděno: od 9. 6. 1961 do 27. 6. 1961 (5x)

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Jan F. Fischer

Autor předlohy: František Pavlíček

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze¹⁸⁹

Fotografie z archivu Národního divadla v Praze věrně popisují a dokreslují náladu ze scénických návrhů.

5.1.28 Cesta kolem světa za 80 dní, 1962

šest scénických návrhů ke hře P. Kohouta¹⁹⁰:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 38 x 30 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [63]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 38 x 30 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [64]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 38 x 30 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [65]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 38 x 30 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [66]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 38 x 30 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [67]
- f) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 80 x 60 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [68]

¹⁸⁸ František Pavlíček, *Zápas s andělem: hra o dvou dějstvích*, Praha 1963.

¹⁸⁹ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Zápas s andělem*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=2776&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015

¹⁹⁰ Pavel Kohout, *Cesta kolem světa za 80 dní*, Praha 1991.

Typ: Činohra

Premiéra: 1. 7. 1962

Režie: Miloš Horanský

Autor předlohy: Pavel Kohout (divadelní adaptace knihy Julese Vernea)

Místo uvedení: Státní divadlo v Ostravě¹⁹¹

Ústředním motivem celého cyklu scénických návrhů je soubor barevných geometrických útvarů, které symbolizují kulturní rozmanitost a diferenci různých zemí a odlišných kultur.

5.1.29 Kavkazský křídový kruh, 1962

deset scénických návrhů ke hře B. Brechta¹⁹²:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 48 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [69]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 48 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [70]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 48 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [71]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 48 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [72]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 48 cm, sign. vpravo dole: ŠK 62, soukr. sb. I. Š. [73]
- f) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 64 x 55 cm, nesignováno, DÚ Praha, inv. č. SN/00074 [74]
- g) Scénický návrh, křída na černém papíře, papír, 58,5 x 44,8 cm, nesignováno, na rubu dole číslo a poznámka, adjustováno v rámu, zaskleno, 61,6 x 47,7 cm, archiv ND Praha, inv. č. 22/2011, lokace 391a/depozitář
- h) Scénický návrh, křída na černém papíře, papír, 58,5 x 45,7 cm, nesignováno, adjustováno v rámu, zaskleno, 61,3 x 48,5 cm, archiv ND Praha, inv. č. 23/2011, lokace 391a/depozitář
- i) Scénický návrh, křída na černém papíře, papír, 59 x 49 cm, nesignováno, na rubu téměř celá plocha rozčleněna na šest stejnoměrných čtverců, do každého čtverce vepsán kruh, dále na rubu skica, adjustováno v rámu,

¹⁹¹ Národní divadlo moravskoslezské, Činohra, *Cesta kolem světa za 80 dní*, <http://www.ndm.cz/cz/cinohra/inscenace/1424-cesta-kolem-sveta-za-80-dni/>, vyhledáno 14. 4. 2015.

¹⁹² Bertolt Brecht, *Kavkazský křídový kruh*, Praha 1962.

zaskleno, 61,8 x 51,8 cm, archiv ND Praha, inv. č. 24/2011, lokace 391a/depozitář

- j) Scénický návrh, křída na černém papíře, papír, 62 x 48,7 cm, nesignováno, adjustováno v rámu, zaskleno, 64,8 x 51,4 cm, archiv ND Praha, inv. č. 25/2011, lokace 391a/depozitář

Typ: Činohra

Premiéra: 15. 2. 1962

Uváděno: od 15. 2. 1962 do 11. 4. 1964 (50x)

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Paul Dessau

Autor předlohy: Bertolt Brecht

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze¹⁹³

Komentář k této hře byla napsána v roce 1962 Antonínem Bartuškem.¹⁹⁴ Kostýmy spolu s Janem Kropáčkem vytvořil také Oldřich Šimáček. Nosným prvkem scénických návrhů jsou mřížoví, nebo proplétané rošty z přírodního materiálu.

5.1.30 Veselé paničky windsorské, 1962

tři scénické návrhy ke komedii W. Shakespeara¹⁹⁵:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 70 x 53 cm, sign. vpravo dole Šim, soukr. sb. I. Š. [75]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 70 x 53 cm, sign. vpravo dole Šim., soukr. sb. I. Š. [76]
- c) Scénický návrh, tempera, křída a pastelka na čtvrtce nepravidelného tvaru, papír, 70 / 50,7 x 45,4 cm, podlepeno tónovaným papírem, adjustováno v rámu, zaskleno, nesignováno, na rubu čísla, archiv ND Praha, inv. č. 28/2011, lokace 1220a/depozitář

Typ: Činohra

Premiéra: 9. 6. 1962

Uváděno: od 9. 6. 1962 do 3. 12. 1965 (110x)

Režie: Jaromír Pleskot

¹⁹³ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Kavkazský křídový kruh*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=712&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015

¹⁹⁴ Antonín Bartušek, Inscenace 1961 – 1962. Kavkazský křídový kruh, *Acta scaenographica*, květen 1962, č. 10, s. 189 – 190.

¹⁹⁵ Shakespeare (pozn. 151), s. 251 – 288.

Skladatel: Jan F. Fischer

Autor předlohy: William Shakespeare

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze¹⁹⁶

Scény ke Shakespearově komedii vytvářel Šimáček opakovaně pro různá divadla. Také v tomto souboru tvoří takzvaně druhé jeviště na jevišti.

5.1.31 Anna Karenina, 1963

deset scénických návrhů ke hře L. N. Tolstoj¹⁹⁷:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 62 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [77]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 62 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [78]
- c) Scénický návrh, pastel, papír, 62 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [79]
- d) Scénický návrh, pastel, papír, 62 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [80]
- e) Scénický návrh, pastel, papír, 62 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [81]
- f) Scénický návrh, pastel, papír, 62 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [82]
- g) Scénický návrh, pastel, papír, 62 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [83]
- h) Scénický návrh, pastel, papír, 62 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [84]
- i) Scénický návrh, pastel, papír, 62 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [85]
- j) Scénický návrh, pastel, papír, 62 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [86]

Typ: Činohra

Premiéra: 1963

Režie: Jaromír Pleskot

Autor předlohy: Lev Nikolajevič Tolstoj

Místo uvedení: Divadlo na Vinohradech v Praze

Scénické návrhy ke hře *Anna Karenina* patří k scénám, které využívají spíše abstraktních uměleckých forem, již z návrhů je patrné, že velkou roli hrálo světlo a barevné projekce pozadí.

5.1.32 Čarostřelec, 1963

scénický návrh k opeře C. M. von Webera¹⁹⁸:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 70 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [87]

¹⁹⁶ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Veselé paničky windsorské*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=3196&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

¹⁹⁷ Lev Nikolajevič Tolstoj, *Anna Kareninová: hra o dvou částech*, Praha 1982.

¹⁹⁸ Carl Maria von Weber, *Čarostřelec: opera o třech jednáních (šesti obrazech)*, Praha 1958.

Typ: Opera

Premiéra: 30. 3. 1963

Uváděno: od 30. 3. 1963 do 30. 3. 1970 (86x)

Režie: Hanuš Thein

Skladatel: Carl Maria von Weber

Autor libreta: Friedrich Kind

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze¹⁹⁹

Scény k této opeře využívají přesné popisnosti, naivní zdobnosti a zjednodušení rostlinných a zvířecích tvarů, které navozují hravosti lesního prostředí.

5.1.33 Čertova stěna, 1963

dva scénické návrhy k opeře B. Smetany²⁰⁰:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 57 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [88]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 57 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [89]

Typ: Opera

Premiéra: 1. 3. 1963

Uváděno: od 1. 3. 1963 do 25. 2. 1968

Režie: Oskar Linhart

Skladatel: Bedřich Smetana

Autor libreta: Eliška Krásnohorská

Místo uvedení: Janáčkovovo divadlo, Státní divadlo v Brně²⁰¹

Návrhy k opeře *Čertova stěna* mají blízký charakter jako hra *Anna Karenina* z roku 1963, působí ale více monumentálně.

5.1.34 Labutí jezero, 1963

scénický návrh k baletu P. I. Čajkovského²⁰²:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 62, 5 x 49 cm, sign. vpravo dole: ŠK 63, DÚ Praha, inv. č. SN/00076 [90]

¹⁹⁹ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Čarostřelec*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=4176&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁰⁰ Bedřich Smetana, *Čertova stěna: opera o třech jednáních*, Praha 2001.

²⁰¹ Národní divadlo Brno, Opera, *Čertova stěna*,

<http://www.ndbrno.cz/modules/theaterarchive/?h=inscenation&a=detail&id=5236>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁰² Petr Iljič Čajkovskij, *Labutí jezero: balet o 2 jednáních a 4 obrazech*, Praha 1996.

Typ: Balet

Premiéra: 6. 12. 1963

Uváděno: od 6. 12. 1963 do 27. 4. 1971 (154x)

Režie: Jiří Němeček, Růžena Mazalová

Skladatel: Petr Iljič Čajkovskij

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze²⁰³

Scéna využívá jemné monumentality scény díky minimalismu a hrou s projekcí na zadní část jeviště.

5.1.35 Mackbeth, 1963

scénický návrh ke hře W. Shakespeara²⁰⁴:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 42, 7 x 57 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 11078

Typ: Činohra

Premiéra: 1964

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: William Shakespeare

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

Dílo Williama Shakespeara Mackbeth opět využívá scénických prvků, které Šimáček často opakoval v scénách k jeho komediím i tragédiím – zjednodušené prvky schodiště.

5.1.36 Andorra, 1964

šest scénických návrhů ke hře M. Frische²⁰⁵:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 58 cm, sign. vlevo dole: ŠK 64, vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [91]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 58 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [92]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 58 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [93]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 58 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [94]

²⁰³ Archiv Národního divadla v Praze, Balet, *Labutí jezero*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=985&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁰⁴ Shakespeare (pozn. 151), s. 1209 – 1240.

²⁰⁵ Max Frisch, *Andorra: hra o dvanácti jednáních*, Praha 1964.

- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 58 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [95]
- f) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 58 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [96]

Typ: Činohra

Premiéra: 27. 3. 1964

Uváděno: od 27. 3. 1964 do 5. 5. 1965 (27x)

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Jan F. Fischer

Autor předlohy: Max Frisch

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze²⁰⁶

Soubor scénografických návrhů z roku 1964. V recenzi na představení Antonín Bartušek mluví o síle světla a světelných kuželů.²⁰⁷ Tématem hry *Andorra* Maxe Frische je mravní úpadek společnosti. Jedná se o jednoduché obrazy s motivy prázdných pokojů se stoly a židlemi, s dominantními a mohutnými stěnami v prostoru, které působí velmi znepokojivě a tísnivě. Největší důraz je kladen na kužely světla procházející temnou scénou, světlo je zase nositelkou výrazu, do návrhu přináší snad trochu pozitivní náladu, naději nebo boží zásah. Celkové řešení prostoru je strohé, depresivní. Podobné návrhy k výpravě pro Frischovu hru *Andorra* vytvořil i Zbyněk Kolář²⁰⁸ v roce 1963 pro Divadlo J. K. Tyla v Plzni.²⁰⁹ Zbyněk Kolář v návrzích také využívá hru se světlem a motivy židlí a mohutných zdí v prostoru.²¹⁰

5.1.37 Dva na houpačce, 1964

dva scénické návrhy ke hře W. Gibsona²¹¹:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 63 x 48 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [97]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 63 x 48 cm, sign. vpravo dole: ŠK 64, soukr. sb. I. Š. [98]

Typ: Činohra

²⁰⁶ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Andorra*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=1297&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁰⁷ Antonín Bartušek, Inscenace 1963 – 1964. *Andorra*, *Acta scaenographica*, červenec 1964, roč. 4, č. 12, s. 240 – 241.

²⁰⁸ Zbyněk Kolář (10. 7. 1926) je český jevištní výtvarník. Viz Ptáčková (pozn. 26), s. 316.

²⁰⁹ Roubínek (pozn. 101) s. 58 – 59.

²¹⁰ Gumulcová (pozn. 1)

²¹¹ William Gibson, *Dva na houpačce*, Praha 1962.

Premiéra: 23. 2. 1964

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: William Gibson

Místo uvedení: Státní divadlo v Ostravě²¹²

Námětem obou scénických návrhů jsou dva oddělené lichoběžníkové pokoje dvou lidí. Hra popisuje nově se rodící vztah dvou osamělých lidí ve velkoměstě. Barevnost obou pokojů nahrává depresivní a šedivé monotónní atmosféře neosobní metropole. Linie jsou velmi geometrické, přesné, striktní, v horní části scény mají charakterizovat elektrické vedení velkoměsta.²¹³ Podobně scénu popisuje Věra Ptáčková.²¹⁴

5.1.38 Panička z venkova, 1964

čtyři scénické návrhy ke hře W. Wycherleyho:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 29 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [99]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 29 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [100]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 29 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [101]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 29 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [102]

Typ: Činohra

Premiéra: 1964

Režie: Jaromír Pleskot

Autor předlohy: William Wycherley

Místo uvedení: Městská divadla pražská – Divadlo ABC

Výrazně růžové pozadí návrhů dodává návrhům komediální a značně vyhrocenou atmosféru. V prostředí s antickými torzy soch působí celý návrh spíše provokativně.

5.1.39 Veta za vetu, 1964

pět scénických návrhů ke hře W. Shakespeare²¹⁵:

²¹² Národní divadlo moravskoslezské, Činohra, *Dva na houpačce*, <http://www.ndm.cz/cz/cinohra/inscenace/1358-dva-na-houpace/>, vyhledáno 14. 4. 2015.

²¹³ Gumulcová (pozn. 1)

²¹⁴ Ptáčková (pozn. 29), s. 224. Ptáčková o hře píše: „[...] v Gibsonově hře *Dva na houpačce* založil projekt na kontrapunktu soukromého bytu – ložnice a dotěrné naléhavosti okolního technického světa.“

²¹⁵ William Shakespeare, *Komedie*, Praha 1967.

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 43 cm, sign. vpravo dole: ŠK 64, soukr. sb. I. Š. [103]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 43 cm, sign. vpravo dole: ŠK 64, soukr. sb. I. Š. [104]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 43 cm, sign. vpravo dole: ŠK 64, soukr. sb. I. Š. [105]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 43 cm, sign. vpravo dole: ŠK 64, soukr. sb. I. Š. [106]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 43 cm, sign. vpravo dole: ŠK 64, soukr. sb. I. Š. [107]

Typ: Činohra

Premiéra: 1964

Režie: Jaroslav Horan

Autor předlohy: William Shakespeare

Místo uvedení: Divadlo F. X. Šaldy v Liberci

Hlavní dominantou návrhu ke hře Veta za vetu jsou monumentální mříže, až příliš velké konstrukce šedých barev a stínů. Návrhy působí velmi depresivní a nepředvídatelnou atmosférou, vzbuzuje v nás otázky, zda-li život je, nebo není hra. Herci, představitelé jen stojí bezmocní na šachovnici života.

5.1.40 Hodina Antigony, 1964

tři scénické návrhy ke hře C. Hubalka²¹⁶:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [108]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [109]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 47 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 11079

Typ: Činohra

Premiéra: 4. 10. 1964

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: Claus Hubalek

²¹⁶ Claus Hubalek, *Hodina Antigony*, Praha 1953.

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

Tématem hry německého autora Clause Hubalka je inspirace antickým příběhem Antigony. V pozadí scén dominuje strohá stavba s baldachýnem v její horní části. Barevnost obou návrhů je tón v tónu, první z nich modrá v modré, druhý béžová v béžové. Rukopis je hladký. Prostor scény vymezuje schodiště před nádvořím pod vysokou zdí s balkónem, což je typický prvek v Šimáčkových návrzích. Scéna je jednoduchá, geometrická, čisté linie, související s antickým tématem dramatu.

5.1.41 Jak se vám líbí, 1964

scénický návrh ke komedii W. Shakespeara²¹⁷:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 51,5 x 45 cm, sign. vpravo dole: ŠK 64, DÚ Praha, inv. č. SN/00075 [110]

Typ: Činohra

Premiéra: 1965

Režie: Karel Novák

Autor předlohy: William Shakespeare

Místo uvedení: Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích

Hlavní dominantu návrhu k Shakespearově komedii *Jak se vám líbí* představuje fragment antické architektury se schodištěm. Schodiště zde působí pouze jako symbol, docela izolovaný, jakoby se vznášel v prázdnu. Pozornost upoutávají tmavé přímé linie, dotvářející prostor scény. Komédie se odehrává v Ardenském lese, což z návrhu není vůbec zjevné, prostor působí spíše abstraktně. Zobrazení je neobyčejně symbolické. Navzdory tomu, že jde o komické ztvárnění příběhů lásek, působí scéna stroze, temně až depresivně.²¹⁸

5.1.42 Coppélia, 1965

scénický návrh k baletu L. Delibese²¹⁹:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 60 x 43 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [111]

Typ: Balet

Premiéra: 17. 12. 1965

Uváděno: od 17. 12. 1965 do 5. 5. 1972 (99x)

Režie: Jiří Němeček

²¹⁷ Shakespeare (pozn. 151), s. 323 – 358.

²¹⁸ Gumulclvá (pozn. 1)

²¹⁹ Léo Delibes, *Coppélia: balet ve dvou částech*, Praha 1995.

Skladatel: Léo Delibes

Autor libreta: Charles Nutter, Arthur Saint-Léon

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze²²⁰

Návrhy k baletu hýjí barevností a použitím jak geometrických, tak rostlinných motivů v horní části návrhu. Z fotografií v archivu Národního divadla v Praze lze vidět, že výsledná scéna byla spíše tmavšího charakteru, geometrické obrazce trojúhelníků a kruhů z pozadí více kontrastně vystupují.

5.1.43 Jeppe z vršku, 1965

sedm scénických návrhů ke hře L. Holberga²²¹:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [112]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [113]
- c) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [114]
- d) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [115]
- e) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [116]
- f) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [117]
- g) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [118]

Typ: Činohra

Premiéra: 20. 2. 1965

Uváděno: od 20. 2. 1965 do 28. 12. 1966 (31x)

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Jan F. Fischer

Autor předlohy: Ludwig Holberg

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze²²²

Komedie Ludviga Holberga *Jeppe z vršku* vypráví o chudém sedlákovi jménem Jeppe. Baronova družina odnesou spícího Jeppeho do zámku a zacházejí s ním jako s pánem. Jeppe po probuzení nemůže uvěřit, co se děje, ale poddanými je přesvědčen, že je bohatým pánem. Jakmile si baronova družina užila dost, vrátí Jeppeho zpátky do jeho domácího prostředí. V Národním divadle tuto hru režíroval Jaromír Pleskot, dokonce existuje video

²²⁰ Archiv Národního divadla v Praze, Balet, *Coppélia*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=1230&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²²¹ Ludwig Holberg, *Jeppe z vršku: variace na téma staré dánské komedie ve 3 aktech s epilogem*, Praha 1965.

²²² Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Jeppe z vršku*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=1664&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

záznam z 28. září 2009, který promítala Česká televize.²²³ Záznam obsahuje krátké scény slavné inscenace a vzpomínky režiséra Jaromíra Pleskota.²²⁴ Oldřich Šimáček vytvořil k této hře sedm návrhů scén. Na pozadí všech návrhů, zobrazujících exteriér, jsou motivy žlutých, slaměných kotoučů. Samostatné návrhy představují různá dějství komedie, první z návrhů zobrazuje motiv dřevěného domku, další návrh, představující pole, znázorňuje motiv slaměného strašáka nebo motiv šibenice. Na návrzích, představujících interiér zámku, jsou v pozadí motivy velkých ptáků, kteří mají symbolizovat drahé tapety šlechtického sídla. Scény s motivy prostřeného stolu nebo postele s nebesy představují interiér zámku. Všechny návrhy mají teplou, žlutohnědou barevnost, která má charakterizovat slámu a přírodní materiály. Obrazy působí pozitivně a teple. Linie je velmi uvolněná, bez obrysové funkce, v pozadí črtaná. Jednotlivé barvy přecházejí jedna v druhou takřka plynule.²²⁵

5.1.44 Kateřina Izmajlovna, 1965

dva scénické návrhy k opeře D. D. Šostakoviče²²⁶:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 70 x 49 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [119]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 70 x 49 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [120]

Typ: Opera

Premiéra: 1965

Režie: Karel Jernek

Skladatel: Dmitrij Dmitrijevič Šostakovič

Autor libreta: Dmitrij Dmitrijevič Šostakovič, Alexandr Preis,

Místo uvedení: Státní opera ve Vídni

²²³ Česká televize, Jeppe z vršku, Fragmenty slavné inscenace Národního divadla jako vzpomínka na režiséra Jaromíra Pleskota,

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10245719005-jeppe-z-vrsku/>, vyhledáno 24. 5. 2011.

²²⁴ Česká televize, Jeppe z vršku, Fragmenty slavné inscenace Národního divadla jako vzpomínka na režiséra Jaromíra Pleskota,

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10245719005-jeppe-z-vrsku/>, vyhledáno 24. 5. 2011.

Režisér Pleskot vzpomínal na výpravu ke hře: „[...] je mi líto jedné věci. Ta ukázka, kterou máte, je velice nespravedlivá k autorovi výpravy. Protože ta o té scéně jaksi nevypráví, jaká byla ve skutečnosti. To jsme taky díky tomu Dánovi z viselectví, který nám opatřil obrazový materiál – chalup té doby v Dánsku. Scénické řešení bylo ze slámy, provazy a dřevo. Ze slámy byl zvláštním provedením vytvořen horizont. Sláma je výjimečný materiál, dá se na něj kouzlit světlem, různé další věci... Ta výprava tenkrát dopadla velice krásně, pamatuji si, že náš společný přítel Josef Jiráček byl ze scény úplně unešený, říkal, že takovou scénu už dávno neviděl na divadle...“

²²⁵ Gumulcová (pozn. 1)

²²⁶ Dmitrij Dmitrijevič Šostakovič, *Lady Macbeth Mcenského újezdu (Kateřina Izmajlova): opera o čtyřech dějstvích*, Praha 2000.

Opeře se přezdívá „Lady Macbeth Mcenského újezdu“, inscenace pro Státní operu ve Vídni slavila v zahraniční velké úspěchy.

5.1.45 Marija, 1965

čtyři scénické návrhy ke hře I. Babela²²⁷:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 59 x 38 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [121]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 59 x 38 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [122]
- c) Scénický návrh, pastel, papír, 59 x 38 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [123]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 37,6 x 58, 8 cm, sign. vpravo dole: O Šimáček 65, MUO, inv. č. K 11082

Typ: Činohra

Premiéra: 11. 4. 1965

Režie: Jiří Svoboda

Skladatel: Miloš Konvalinka

Autor předlohy: Isaak Ěmmanuilovič Babel'

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

Návrhy scén popisují interiéry s vysokými stropy, hlavním motivem celého návrhu je výrazná rudá opona na každém z návrhů.

5.1.46 Nabucco, 1965

tři scénické návrhy k opeře G. Verdiho²²⁸:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 38 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [124]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 38 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [125]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 38 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [126]

Typ: Opera

Premiéra: 22. 10. 1965

Uváděno: od 22. 10. 1965 do 18. 6. 1973 (87x)

Režie: Karel Jernek

Skladatel: Giuseppe Verdi

²²⁷ Isaak Ěmmanuilovič Babel', *Marija: hra o osmi obrazech*, Praha 1963.

²²⁸ Giuseppe Verdi, *Nabucco*, Praha 2005.

Autor libreta: Temistocle Solera

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze²²⁹

Slavná opera Giuseppe Verdiho opera *Nabucco* [124 – 126] pojednává o osudech babylonského krále Nabukadnesara na pozadí biblického příběhu o zajetí Židů přibližně v 6. století před naším letopočtem. Návrhy scén z roku 1965 v režii Karla Jerneka pro Národní divadlo v Praze tvoří stěny z krychlí postavených na sebe, které tvoří zdi a architekturu scény. Jednotlivé části zdi jsou zdobeny zoomorfními dekoracemi, bájnými lvy. Tyto detaily odkazují ke starověkým dekoracím, mohou připomínat známou *Ištařinu bránu*, dnes uloženou v berlínském muzeu Pergamon. Od roku 1965 začal fotograf Jaromír Svoboda zaznamenávat život Národního divadla, fotografoval jeviště s herci v akci. Tyto fotografie jsou důležité, protože zachycují výslednou realizaci scén a je možno porovnat je se scénickými návrhy Oldřicha Šimáčka. Fotografie inscenace *Nabucco* z archivu Národního divadla ukazují výslednou realizaci těchto tří návrhů. Konečnou atmosféru umocnilo použití světla, které seshora ozařovaly jednotlivé krychle.²³⁰

5.1.47 Poslední pampeliška, 1965

dva scénické návrhy k baletu M. Vacka:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [127]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [128]

Typ: Balet

Premiéra: 25. 6. 1965

Uváděno: od 25. 6. 1965 do 31. 10. 1965 (6x)

Režie: Jiří Němeček

Skladatel: Miloš Vacek

Autor libreta: Jaroslav Mareš

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze²³¹

²²⁹ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Nabucco*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=4032&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²³⁰ Gumulcová (pozn. 1)

²³¹ Archiv Národního divadla v Praze, Balet, *Poslední pampeliška*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=4079&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015.

Scénické návrhy k baletu Miloše Vacka jsou spíše klidnějšího a meditativního charakteru.

5.1.48 Čínská zeď, 1965

dva scénické návrhy ke frašce M. Frische:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 72 x 38 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [129]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 72 x 38 cm, sign. vpravo dole: 65, soukr. sb. I. Š. [130]

Typ: Činohra

Premiéra: 1965

Režie: Karel Novák

Autor předlohy: Max Frisch

Místo uvedení: Divadlo E. F. Buriana v Praze

Děj frašky se odehrává v Číně. Návrhy k inscenaci režiséra Karla Nováka pro Divadlo E. F. Buriana z roku 1965 se navzájem mírně podobají svým charakterem. Objevují se zde také barevné kruhy v horní části scény, ve střední části návrhu je zobrazena zeď, která má evokovat kámen. Pozadí scény je černé. Výrazně dozadu se sbíhající linie prohlubují prostor scény.

5.1.49 Madam Butterfly, 1966

dva scénické návrhy k opeře G. Pucciniho²³²:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [131]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [132]

Typ: Opera

Premiéra: 30. 9. 1966

Uváděno: od 30. 9. 1966 do 20. 3. 1973 (118x)

Režie: Jiří Fiedler

Skladatel: Giacomo Puccini

Autor libreta: Giuseppe Giacosa, Luigi Illica

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze²³³

²³² Giacomo Puccini, *Madame Butterfly*, Praha 1999.

5.1.50 Divoká kachna, 1966

tři scénické návrhy ke hře H. Ibsena²³⁴:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 60 x 46 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [133]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 60 x 46 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 66, soukr. sb. I. Š. [134]
- c) Scénický návrh, pastel, papír, 60 x 46 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 66, soukr. sb. I. Š. [135]

Typ: Činohra

Premiéra: 26. 1. 1966

Uváděno: od 26. 1. 1966 do 23. 5. 1967 (50x)

Režie: Karel Jernek

Autor předlohy: Henrik Ibsen

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze²³⁵

Ibsenovská nálada ve scénických návrzích dává jasně najevo, že nosným efektem celé scény tvořilo světlo, které zde bylo použito netradičně z horní části stropu jeviště.

5.1.51 Grandlehárna, 1966

šest scénických návrhů ke hře M. Stehlíka²³⁶:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 48 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [136]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 48 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [137]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, 60 x 53 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [138]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, 60 x 53 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [139]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, 60 x 53 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [140]

²³³ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Madame Butterfly*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=2887&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²³⁴ Henrik Ibsen, *Divoká kachna: hra v pěti dějstvích*, Praha 2011.

²³⁵ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Divoká kachna*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=1756&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²³⁶ Miloslav Stehlík, *Grandlehárna: volné zpracování motivů kalifornských novel Johna Steinbecka*, Praha 1970.

- f) Scénický návrh, kombinovaná technika, 60 x 53 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [141]

Typ: Činohra

Premiéra: 30. 12. 1966

Režie: Luboš Pistorius

Autor předlohy: Miloslav Stehlík

Místo uvedení: Divadlo na Vinohradech v Praze²³⁷

V návrzích se projevují motivy plakátů, přeplněných pokojů, jejichž představitelé pocházejí z kalifornských novel Johna Steinbecka.

5.1.52 Jak se vám líbí, 1966

tři scénické návrhy ke hře W. Shakespeara²³⁸:

- a) Scénický návrh, pastel papír, 60 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [142]
- b) Scénický návrh, pastel papír, 60 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [143]
- c) Scénický návrh, pastel papír, 60 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [144]

Typ: Činohra

Premiéra: 5. 11. 1966

Režie: Jiří Svoboda

Autor: William Shakespeare

Skladatel: Ladislav Simon

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

5.1.53 Jezero Ukereve, 1966

scénický návrh k opeře O. Máchy:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 60 x 52 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [145]

Typ: Opera

Premiéra: 27. 5. 1966

Uváděno: od 27. 5. 1966 do 2. 6. 1968 (12x)

Režie: Hanuš Thein

Skladatel: Otmar Mácha

Autor libreta: Otmar Mácha

²³⁷ Europeana – think culture, Divadlo na Vinohradech, *Grandlehárna*,

http://www.europeana.eu/portal/record/2023817/Photo_aspx_id_164020.html, vyhledáno 13. 4. 2015

²³⁸ William Shakespeare, *Dílo*, Praha 2011, s. 323 – 358.

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze²³⁹

5.1.54 Šest postav hledá autora, 1966

tři scénické návrhy ke hře L. Pirandella²⁴⁰:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 54 x 43 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [146]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 54 x 43 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [147]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 54 x 43 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [148]

Typ: Činohra

Premiéra: 4. 6. 1966

Uváděno: od 4. 6. 1966 do 16. 4. 1967 (26x)

Režie: Miroslav Macháček

Autor předlohy: Luigi Pirandello

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze²⁴¹

5.1.55 Bláznivá ze Chaillot, 1966

dva scénické návrhy ke hře J. Giraudoux²⁴²:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 62 x 46 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [149]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 62 x 46 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [150]

Typ: Činohra

Premiéra: 20. 2. 1966

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: Jean Giraudoux

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

5.1.56 Jeho Urozenost pan měšťák (Měšťák šlechticem), 1966

čtyři scénické návrhy ke hře Molièra²⁴³:

²³⁹ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Jezero Ukereve*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=2388&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁴⁰ Luigi Pirandello, *Šest postav hledá autora*, Praha 2008.

²⁴¹ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Šest postav hledá autora*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=2807&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁴² Jean Giraudoux, *Bláznivá ze Chaillot: hra o dvou dějstvích*, Praha 1985.

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 60 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [151]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 60 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [152]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 60 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [153]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 60 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [153]

Typ: Činohra

Premiéra: 18. 12. 1966

Režie: Jan Zajíc

Autor předlohy: Molière, vlastním jménem Jean-Baptiste Poquelin

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Místo uvedení: Státní divadlo v Ostravě²⁴⁴

Oldřich Šimáček vytvořil k tomuto ostravskému představení také návrhy kostýmů.

5.1.57 Mrtvá královna aneb Jak se zabíjejí ženy, 1967

čtyři scénické návrhy ke hře H. de Montherlanta²⁴⁵:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 41, 7 x 65, 9 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 11083 [155]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 48 x 41 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [156]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 48 x 41 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [157]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 48 x 41 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [158]

Typ: Činohra

Premiéra: 7. 5. 1967

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: Henry de Montherlant

²⁴³ Molière, *Jeho Urozenost pan měšťák: komedie-balet o 5 dějstvích*, Praha 1980.

²⁴⁴ Národní divadlo moravskoslezské, Činohra, *Jeho urozenost pan měšťák (Měšťák šlechticem)*, <http://www.ndm.cz/cz/cinohra/inscenace/2385-jeho-urozenost-pan-mestak-mestak-slechticem/>, vyhledáno 14. 4. 2015.

²⁴⁵ Henry de Montherlant, *Mrtvá královna aneb Jak se zabíjejí ženy: drama o 3 dějstvích*, Praha 1967.

Skladatel: Ladislav Simon

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

Za soubor scénických návrhů ke hře Henryho de Montherlanta a celé jevištní zpracování získal Šimáček v roce 1968 Cenu Oldřicha Stibora.

5.1.58 Žebrácká opera, 1967

šest scénických návrhů ke hře B. Brechta²⁴⁶:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 53 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [159]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 53 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [160]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 53 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [161]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 53 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [162]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 53 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [163]
- f) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 53 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [164]

Typ: Činohra

Premiéra: 26. 2. 1967

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: Bertolt Brecht

Skladatel: Kurt Weill

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

Pro olomoucké divadlo vznikla výprava k Brechtově hře na motivy opery Johna Gaye. Klasické dílo dvacátého století *Žebrácká opera* [159 – 164] Bertolta Brechta, vychází z Gayovo stejnojmenného díla z 18. století. Režisér Jiří Svoboda jej nastudoval pro olomoucké divadlo. Brechtova hra je satirickou alegorií na konzumní společnosti. Návrh k výpravě je tvořen technikou koláže, umělec do návrhu použil obraz starých barokních varhan kontrastujících s reklamními vývěsními štíty a atributy londýnského podsvětí. Varhany, jako symbol čehosi velkého a čistého, dominují každému z obrazů, mění se pouze

²⁴⁶ Bertolt Brecht - Kurt Weill, *Žebrácká opera: též Trígrošová, Braková, zkrátka Šuntská opera*, Praha 2009.

prostředí.²⁴⁷ Prostor scény není komplikovaně vymezen, barevnost je tmavá, dominuje hnědá barva pozadí.²⁴⁸

5.1.59 Antonius a Kleopatra, 1967

čtyři scénické návrhy ke tragédii W. Shakespeara²⁴⁹:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [165]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [166]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [167]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [168]

Typ: Činohra

Premiéra: 3. 3. 1967

Uváděno: od 3. 3. 1967 do 21. 4. 1968 (27x)

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Jan F. Fischer

Autor předlohy: William Shakespeare

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze²⁵⁰

5.1.60 Tak to na tom světě chodí, 1967

tři scénické návrhy ke hře W. Congreva:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 68 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [169]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 68 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [170]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 68 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [171]

Typ: Činohra

²⁴⁷ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3. Kotalík: „Výtvarník často pracuje s působivými, autonomizovanými detaily věcí (barokní varhany v Brechtově Žebrácké opeře, 1967).“

²⁴⁸ Gumulcová (pozn. 1)

²⁴⁹ Shakespeare (pozn. 151), s. 1241 – 1288.

²⁵⁰ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Antonius a Kleopatra*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=3102&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

Premiéra: 31. 5. 1967

Uváděno: od 31. 5. 1967 do 11. 3. 1968 (17x)

Režie: Miroslav Macháček

Skladatel: Evžen Illín

Autor předlohy: William Congreve

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze²⁵¹

5.1.61 Zmije, 1967

tři scénické návrhy ke hře A. N. Tolstoj²⁵²:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 55 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [172]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 55 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [173]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 55 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [174]

Typ: Činohra

Premiéra: 8. 10. 1967

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: Alexej Nikolajevič Tolstoj

Skladatel: Ladislav Simon

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

Podle povídky A. N. Tolstého *Zmije* napsal G. Šmeljov stejnojmennou hru. Za tuto výpravu získal Oldřich Šimáček opět Cenu Oldřicha Stibora v roce 1968.

5.1.62 Jakobín, 1968

tři scénické návrhy k opeře A. Dvořáka²⁵³:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 30 x 41 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [175]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 30 x 41 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [176]
- c) Scénický návrh, pastel, papír, 30 x 41 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [177]

Typ: Opera

Premiéra: 6. 12. 1968

²⁵¹ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Tak to na tom světě chodí*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=882&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁵² Alexej Nikolajevič Tolstoj, *Zmije*, Praha 1967.

²⁵³ Antonín Dvořák, *Jakobín: opera o třech dějstvích*, Praha 2011.

Uváděno: od 6. 12. 1968 do 23. 9. 1972 (83x)

Režie: Hanuš Thein

Skladatel: Antonín Dvořák

Autor libreta: Marie Červinková-Riegrová

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze²⁵⁴

5.1.63 Milá sedmi loupežníků, 1968

tři scénické návrhy k baletu M. Vacka:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 65 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [178]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 65 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [179]
- c) Scénický návrh, pastel, papír, 65 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [180]

Typ: Balet

Premiéra: 19. 1. 1968

Uváděno: od 19. 1. 1968 do 19. 3. 1971 (36x)

Režie: Jiří Blažek

Skladatel: Miloš Vacek

Autor libreta: Vladimír Vašut

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze²⁵⁵

Oldřich Šimáček obdržel za soubor scénických návrhů a společně za celou výpravu Cenu Oldřicha Stibora v roce 1968.

5.1.64 Výlety pana Broučka, 1968

scénický návrh k opeře L. Janáčka²⁵⁶:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 57 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [181]

Typ: Opera

Premiéra: 12. 4. 1968

Uváděno: od 12. 4. 1968 do 31. 5. 1971 (26x)

Režie: Hanuš Thein

²⁵⁴ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Jakobín*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=1177&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁵⁵ Archiv Národního divadla v Praze, Balet, *Milá sedmi loupežníků*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=4078&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁵⁶ Leoš Janáček, *Výlety páně Broučkovy / The excursion of Mr. Brouček : opera o dvou částech a čtyřech jednáních z let 1908-1917*, Praha 2003.

Skladatel: Leoš Janáček

Autor libreta: Viktor Dyk, František Serafinský Procházka

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze²⁵⁷

Opera Leoše Janáčka *Výlety pana Broučka* [181] vychází z tzv. *Broučkův* Svatopluka Čecha. Jedná se o několik příběhů, jejichž hlavním hrdinou je měšťan z 19. století Matěj Brouček. Pro Národní divadlo operu nastudoval režisér Hanuš Thein v roce 1968. Návrh scény tvoří šedivý a chladný exteriér ulice se sochou koně, v horní části návrhu jsou výrazně barevné kruhy s motivy motýlů a květin, které působí velmi kontrastně. Kontrast je v barvách, světelnosti i v celkové náladě. Fotografie Jaromíra Svobody z archivu Národního divadla v Praze²⁵⁸ k opeře *Výlety pana Broučka* ukazují různá dějství inscenace. Vyplývá z nich, že se konečné ztvárnění přece jenom odlišovalo od původních návrhů. V definitivním ztvárnění zůstal jen motiv kruhů s motýly a květinami. O opeře se vyjádřil Rudolf Rouček.²⁵⁹

5.1.65 Racek, 1969

scénický návrh ke hře A. P. Čechova²⁶⁰:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 41, 9 x 60, 5 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 11084 [182]

Typ: Činohra

Premiéra: 15. 2. 1970

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: Anton Pavlovič Čechov

Skladatel: Ladislav Simon

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

Z návrhů číší inspirace ruským realismem 18. století. Scénický návrh zobrazuje divadelní prostor, nejspíše popisuje úvodní scénu, kde hlavní hrdinka – mladá herečka Nina

²⁵⁷ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Výlety pana Broučka*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=1892&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁵⁸ Archiv Národního divadla, *Výlety páně Broučkovy* (Opera), <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&sz=0&ic=1892&abc=S&pn=356affcc-f301-3000-85ff-c11223344aaa>, vyhledáváno 20. června 2011.

²⁵⁹ Rudolf Rouček, Janáčková operní bilogie v Národním divadle, *Divadelní noviny*, 1968, roč. 11, č. 21, 8. 5., s. 3.

²⁶⁰ Anton Pavlovič Čechov, *Dramata*, Praha 2008.

Zárečná hraje divadelní představení pro své přátelé. Celý návrh má velmi tmavou a ponurou atmosféru.

5.1.66 Půlnoční vítr, 1969

čtyři scénické návrhy ke hře J. Topola²⁶¹:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 41, 1 x 48 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 11081, 1969
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 41 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [183]
- c) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 41 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [184]
- d) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 41 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [185]

Typ: Činohra

Premiéra: 9. 5. 1970

Režie: Josef Svoboda

Autor předlohy: Josef Topol

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

5.1.67 Bouře, 1969

tři scénické návrhy k opeře Z. Fibicha:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 56 x 49 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [186]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 56 x 49 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [187]
- c) Scénický návrh, pastel, papír, 56 x 49 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [188]

Typ: Opera

Premiéra: 11. 4. 1969

Uváděno: od 11. 4. 1969 do 30. 10. 1969 (6x)

Režie: Karel Jernek

Skladatel: Zdeněk Fibich

Autor libreta: Jaroslav Vrchlický

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze²⁶²

²⁶¹ Alena Štěřbová, *Metaforické hry Josefa Topola*, Olomouc 2003, s. 11 – 19.

²⁶² Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Bouře*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=1313&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

5.1.68 Hry o Marii, 1969

dva scénické návrhy k opeře B. Martinů²⁶³:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 53 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 69, soukr. sb. I. Š. [189]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 53 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [190]

Typ: Opera

Premiéra: 7. 3. 1969

Uváděno: od 7. 3. 1969 do 16. 2. 1972 (24x)

Režie: Ladislav Štros

Skladatel: Bohuslav Martinů

Autor libreta: Vítězslav Nezval, Bohuslav Martinů

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze²⁶⁴

Inspiraci k návrhům hledal Šimáček v díle V roce 1969 operu Bohuslava Martinů *Hry o Marii* nastudoval režisér Ladislav Štros pro Národní divadlo v Praze. V obou scénických návrzích ze sbírky Oldřicha Šimáčka dominuje motiv schodiště. Výrazný je také motiv svítící hvězdy a další liturgické motivy. Jeden z obrazů znázorňuje motiv kolébky, pozadí obrazu tvoří světle modré nebe s anděly, přinášejícími světlo. Podobnou techniku i barevnost jako v prvním návrhu bude Šimáček opakovat v návrhu z roku 1976 pro operu Antonína Dvořáka *Slovanské tance* [322]. František Muzika vytvořil návrhy k této hře v roce 1936 pro Národní divadlo v Praze, scény mají podobný charakter.²⁶⁵ Fotografie ke hře z archivu Národního divadla v Praze²⁶⁶ od Jaromíra Svobody jsou velmi přínosné, ukazují všechny čtyři příběhy. Pro všechny bylo základem scény monumentální oválné schodiště s vyvýšenou plochou, na které se odehrával hlavní děj příběhu. Velice zajímavé jsou fotografie jednotlivých detailů, například scéna hostiny Mariken z Nimégue nebo

²⁶³ Bohuslav Martinů, *Hry o Marii*, Praha 2009.

²⁶⁴ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Hry o Marii*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inszenace.aspx&ic=2452&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁶⁵ Archiv Národního divadla, *Hry o Marii* (opera), scéna František Muzika, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inszenace.aspx&sz=0&ic=2421&abc=M&pn=356affcc-f301-3000-85ff-c11223344aaa>, vyhledáno 13. 6. 2011.

²⁶⁶ Archiv Národního divadla, *Hry o Marii* (Opera),

<http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inszenace.aspx&sz=0&ic=2452&abc=S&pn=356affcc-f301-3000-85ff-c11223344aaa>, vyhledáno 20. 6. 2011.

samotné ukřižování, kde se v realizaci použily malované kulisy s otvorem na hlavu herců.²⁶⁷

5.1.69 Kupec benátský, 1969

tři scénické návrhy k opeře J. B. Foerstera:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 57 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 69, soukr. sb. I. Š. [191]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 57 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [192]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 57 cm, sign. vpravo dole: ŠK 69, soukr. sb. I. Š. [193]

Typ: Opera

Premiéra: 2. 11. 1969

Uváděno: od 2. 11. 1969 do 27. 12. 1970 (9x)

Režie: Hanuš Thein

Skladatel: Josef Bohuslav Foerster

Autor libreta: Jaroslav Vrchlický

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze²⁶⁸

Opera Josefa Bohuslava Foerstera *Kupec benátský* [191 – 193], kterou v roce 1969 v Národním divadle režíroval rovněž Hanuš Thein, vychází ze slavného díla Williama Shakespeara. V návrzích dominuje motiv architektonických prvků – má charakter vysokého železného sloupoví s arkádami, mřížovím a schodiště. Scény působí velkolepě, pozadí v studených, modrých odstínech je v barevném kontrastu s architektonickými prvky v teplých tónech v popředí. Umělecký rukopis je hladký a splývavý. Výsledná realizace Jaromíra Svobody je patrná na fotografiích z archivu Národního divadla v Praze.²⁶⁹

5.1.70 Řecké pašije, 1969

scénický návrh k opeře B. Martinů²⁷⁰:

²⁶⁷ Gumulcová (pozn. 1)

²⁶⁸ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Kupec benátský*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=1367&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁶⁹ Archiv Národního divadla, *Kupec benátský* (Opera),

<http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&sz=0&ic=1367&abc=S&pn=356affcc-f301-3000-85ff-c11223344aaa>, vyhledáno 20. 6. 2011.

²⁷⁰ Bohuslav Martinů, *Řecké pašije: 2 verze ("curyšská")*; *opera o čtyřech jednáních z let 1957-59*, Praha 2006.

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 50 x 50 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [194]

Typ: Opera

Premiéra: 1969

Režie: Karel Jernek

Skladatel: Bohuslav Martinů

Autor libreta: Bohuslav Martinů

Místo uvedení: Koninklijke Vlaamse Opera v Antverpách

Opera *Řecké pašije* Bohuslava Martinů vychází z románu *Kristus znovu ukřižovaný* řeckého spisovatele Nikose Kazantzakise. Opera vznikla pod vedením režiséra Karla Jerneka pro antverpskou operu v roce 1969. Děj opery se odehrává v řecké vesnici, kde se obyvatelé chystají pořádat velikonoční pašijové hry. Příběh Krista se díky okolnostem jakoby opakuje. Obraz k této opeře je téměř abstraktní s přírodními motivy, představující krajinu. Můžeme rozpoznat motivy trnových keřů, květin, oblak a skal. V modrém pozadí oblohy poutá pozornost motiv symbolických očí. Celková nálada obrazu je velmi dramatická a expresivní. Otázkou je, proč autor použil pro ztvárnění slunného Řecka tak chladné barvy. Možnou inspiraci pro Oldřicha Šimáčka můžeme vidět v návrhu scény Františka Muziky²⁷¹ k opeře Bohuslava Martinů *Julietta (aneb Snář)*.²⁷² Tato scénická výprava má zcela mimořádný význam pro jeho další malířskou imaginativní tvorbu.²⁷³ Muzika návrh vytvořil pro její premiéru v Národním divadle v Praze v roce 1938. Podle Věry Ptáčkové se výprava Františka Muziky k opeře *Julietta (aneb Snář)* stala prubířským kamenem všech následujících výprav této opery a jednou z nejvýraznějších a slohově nejčistších českých scénografií prvé poloviny dvacátého století.²⁷⁴ Nejspíš z těchto důvodů se Šimáček inspiroval k opeře Bohuslava Martinů *Řecké pašije* tímto Muzikovým návrhem. Na Muzikově návrhu je takřka identicky znázorněn motiv stejné krajiny s velmi podobnými motivy skalisek, mraků, květin i expresivního oka.²⁷⁵

²⁷¹ František Muzika (26. 6. 1900 – 1. 11. 1974) byl český malíř, grafik, ilustrátor, jevištní a kostýmní výtvarník a pedagog. Viz Ptáčková (pozn. 26), s. 317.

²⁷² Scénický návrh Františka Muziky k opeře Bohuslava Martinů *Julietta (aneb Snář)* z obrazové přílohy knihy Věry Ptáčkové, *Česká scénografie XX. století*, Praha 1982.

²⁷³ František Šmejkal, *František Muzika*, Praha 1966.

²⁷⁴ Ptáčková (pozn. 29), s. 157.

²⁷⁵ Gumulcová (pozn. 1)

5.1.71 Tramvaj do stanice Touha, 1969

scénický návrh ke hře T. Williamse²⁷⁶:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 38, 5 x 62, 6 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 11087 [195]

Typ: Činohra

Premiéra: 2. 11. 1969

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: Tennessee Williams

Skladatel: Ladislav Simon

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

5.1.72 Spiknutí naruby, 1969

šest scénických návrhů ke hře A. Dumase a A. Charrase:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 38, 1 x 66, 3 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 11085 [196]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 67 x 41 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [197]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 67 x 41 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [198]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 67 x 41 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [199]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 67 x 41 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [200]
- f) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 67 x 41 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [201]

Typ: Činohra

Premiéra: 27. 6. 1969

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: Alexandre Dumas, Charles Charras

Skladatel: Ladislav Simon

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

²⁷⁶ Tennessee Williams, *Hry: Tramvaj do stanice touha, Kočka na rozpálené plechové střeše, Noc s leguánem*, Hradec Králové 2003.

5.1.73 Eugen Oněgin, 1969

sedm scénických návrhů k opeře P. I. Čajkovského²⁷⁷:

- a) Scénický návrh, barevné křídly, papír, 49 x 43 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [202]
- b) Scénický návrh, barevné křídly, papír, 49 x 43 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [203]
- c) Scénický návrh, barevné křídly, papír, 49 x 43 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [204]
- d) Scénický návrh, barevné křídly, papír, 49 x 43 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [205]
- e) Scénický návrh, barevné křídly, papír, 49 x 43 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [206]
- f) Scénický návrh, barevné křídly, papír, 49 x 43 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [207]
- g) Scénický návrh, barevné křídly, papír, 49 x 43 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [208]

Typ: Opera

Premiéra: 12. 12. 1969

Uváděno: od 12. 12. 1969 do 28. 1. 1989 (190x)

Režie: Karel Jernek

Skladatel: Petr Iljič Čajkovskij

Autor libreta: Petr Iljič Čajkovskij

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze²⁷⁸

Námět opery Eugen Onegin je o vztahu a lásce dvou lidí – hlavních hrdinů Evžena a Taťány. Z návrhu lze pociťovat kvůli světlé barevnosti a určité vyváženosti téměř romantická nálada.

5.1.74 Život a dílo skladatele Foltýna, 1969

pět scénických návrhů ke hře F. Pavlíčka²⁷⁹:

²⁷⁷ Petr Iljič Čajkovskij, *Evžen Oněgin: lyrické scény ve třech jednáních*, Praha 2009.

²⁷⁸ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Eugen Oněgin*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=972&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁷⁹ Karel Čapek – František Pavlíček, *Život a dílo skladatele Foltýna aneb Posedlost: dramatická symfonie*, Praha 1990.

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 37 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [209]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 37 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [210]
- c) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 37 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [211]
- d) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 37 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [212]
- e) Scénický návrh, pastel, papír, 50 x 37 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [213]

Typ: Činohra

Premiéra: 6. 4. 1969

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: Karel Čapek, František Pavlíček

Skladatel: Ladislav Simon

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

5.1.75 Idiot, 1970

deset scénických návrhů ke hře F. M. Dostojevského²⁸⁰:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 40 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [214]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 40 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [215]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 40 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [216]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 40 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [217]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 40 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [218]
- f) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [219]

²⁸⁰ Fjodor Michajlovič Dostojevskij, *Idiot*, Praha 2004.

- g) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [220]
- h) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [221]
- i) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [222]
- j) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 40 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [223]

Typ: Činohra

Premiéra: 1970

Režie: Jiří Svoboda

Autor předlohy: Fjodor Michajlovič Dostojevskij

Místo uvedení: Štátne divadlo v Košicích

5.1.76 Podivuhodný mandarín, 1970

dva scénické návrhy k baletu B. Bartóka:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 55 x 48 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [224]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 55 x 48 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [225]

Typ: Balet

Premiéra: 29. 5. 1970

Uváděno: od 29. 5. 1970 do 30. 11. 1972 (17x)

Režie: Jiří Němeček

Skladatel: Béla Bartók

Autor libreta: Menyhért Lengyel

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze²⁸¹

5.1.77 Romeo a Julie, 1970

pět scénických návrhů k opeře Ch. Gounoda:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 74 x 57 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [226]

²⁸¹ Archiv Národního divadla v Praze, Balet, *Podivuhodný mandarín*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=820&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 74 x 57 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [227]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 74 x 57 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [228]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 74 x 57 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [229]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 74 x 57 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [230]

Typ: Opera

Premiéra: 1970

Režie: Karel Jernek

Skladatel: Charles Gounod

Autor libreta: Jules Barbier, Michel Carré

Místo uvedení: Koninklijke Vlaamse Opera v Antverpách

Šimáčkovy scény byly v antverpské opeře velmi vysoce ceněny, také z tohoto důvodu tam mnohokrát hostoval.

5.1.78 Přej a bude Ti přáno (Strýčinkové), 1970

čtyři scénické návrhy ke hře V. K. Klicpery:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 52 x 36 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [231]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 52 x 36 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [232]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 52 x 36 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [233]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 52 x 36 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [234]

Typ: Činohra

Premiéra: 1. 1. 1971

Režie: Jan Zajíc

Autor předlohy: Jan Kopecký (uváděn jako Tomáš Záruba), na motivy hry Václava Klimenta Klicpery

Místo uvedení: Státní divadlo v Ostravě²⁸²

5.1.79 Tetovaná růže, 1970

scénický návrh ke hře T. Williamse²⁸³:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 70 x 52 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [235]

Typ: Činohra

Premiéra: 2. 7. 1970

Uváděno: od 2. 7. 1970 do 13. 3. 1971

Režie: Miloš Horanský

Skladatel: Pavel Blatný

Autor předlohy: Tennessee Williams

Místo uvedení: Mahenovo divadlo, Státní divadlo v Brně²⁸⁴

Scéna k Williamsově Tetované růži využívá hravé barevnosti a netradiční techniky koláže, které celému návrhu dodávají značně dobový vzhled.

5.1.80 Vojna a mír, 1970

tři scénické návrhy k opeře S. S. Prokofjeva²⁸⁵:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 68 x 58 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [236]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 68 x 58 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [237]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 68 x 58 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [238]

Typ: Opera

Premiéra: 6. 11. 1970

Uváděno: od 6. 11. 1970 do 6. 1. 1975 (32x)

Režie: Georgij Pavlovič Ansimov

Skladatel: Sergej Sergejevič Prokofjev

²⁸² Národní divadlo moravskoslezské, Činohra, *Přej a bude Ti přáno (Stryčinkové)*, <http://www.ndm.cz/cz/cinohra/inscenace/1200-prej-a-bude-ti-prano/>, vyhledáno 14. 4. 2015.

²⁸³ Tennessee Williams, *Tetovaná růže: hra o třech dějstvích (deseti obrazech)*, Praha 1964.

²⁸⁴ Národní divadlo Brno, Činohra, *Vytetovaná růže*, <http://www.ndbrno.cz/modules/theaterarchive/?h=inscenation&a=detail&id=4981>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁸⁵ Sergej Sergejevič Prokofjev, *Vojna a mír: zpívaná hra v 5 dějstvích (11 obrazech) podle románu Lva N. Tolstého*, Praha 1961.

Autor libreta: Mira Alexandrovna Mendelsonová, Sergej Prokofjev

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze²⁸⁶

Opera vznikla na motivy románu Lva Nikolajeviče Tolstého. Výprava k této opeře získala věhlas také díky mnoha oceněním, Šimáček získal spolu s dalšími tvůrci inscenace opery Státní cenu Klementa Gottwalda, a také Čestnou cenu ministerstva kultury SSSR za aktivní účast při přípravě a provedení této opery rámci Dnů sovětské kultury v ČSSR.

V roce 1970 ruský režisér Georgij Pavlovič Ansimov nastudoval operu *Vojna a mír* od Sergeje Prokofjeva. Realizace scény opery se stylově podobá předchozímu návrhu k scéně opery *Řecké pašije* [194]. Obrazy jsou do větší míry abstraktním zobrazením krajiny. Scény působí velmi velkolepě.²⁸⁷ Hlavním motivem scénických návrhů jsou zvláštní přírodní útvary, možná stromy nebo oblaka. Tyto tvary mohou vzdáleně připomínat některé obrazy Františka Muziky, například obrazy ze čtyřicátých let – *Kořeny*²⁸⁸, *Maska IV*²⁸⁹, *Krajina*²⁹⁰ nebo *Skořápky III v modré* z roku 1961.²⁹¹ Fotografie výsledné realizace Jaromíra Svobody z archivu Národního divadla v Praze však ukazují, že ve zvláštních útvarech byly zobrazeny reprodukce ruské ikony. Celé inscenaci tento prvek dodal ruskou atmosféru. V jedné z posledních fotografií je možno identifikovat detail z obrazu *Primavera* Sandra Botticelliho, detail levé Grácie ze tří Grácií, společnic bohyně lásky Venuše, které společně tancují v kole.²⁹²

5.1.81 Labutí jezero, 1970

tři scénické návrhy k baletu P. I. Čajkovského²⁹³:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 57 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [239]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 57 cm, sign. vpravo dole: ŠK 70, soukr. sb. I. Š. [240]

²⁸⁶ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Vojna a mír*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inszenace.aspx&ic=2896&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁸⁷ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3. Kotalík k těmto hrám dodává: „[...] Některé z realizací dostupují k dramatickému patosu založenému na prostředcích velkolepé a sdílené symbolizace (Sergej Prokofjev: *Vojna a mír*, 1970). Výjimečným, ale výmluvným příkladem je tu scéna k Beethovenovu *Fidelio*, situovaná na nádvoří v Terezíně, za druhé světové války proměněné v koncentrační tábor (scénické provedení v roce 1970).“

²⁸⁸ František Muzika, *Kořeny*, 1943, olej, plátno, 18, 5 x 23 cm. Viz Šmejkal (pozn. 224).

²⁸⁹ František Muzika, *Maska IV*, 1947, olej, plátno, 130 x 92 cm. Viz Šmejkal (pozn. 224).

²⁹⁰ František Muzika, *Krajina*, 1947, olej, plátno, 130 x 92 cm. Viz Šmejkal (pozn. 224).

²⁹¹ František Muzika, *Skořápky III v modré*, 1961, olej, kartónová deska, 46 x 33 cm. Viz Šmejkal (pozn. 224).

²⁹² Gumulcová (pozn. 1)

²⁹³ Petr Iljič Čajkovskij, *Labutí jezero: balet o 2 jednáních a 4 obrazech*, Praha 1996.

- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 57 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [241]

Typ: Balet

Premiéra: 12. 11. 1971

Uváděno: od 12. 11. 1971 do 25. 06. 1982 (167x)

Režie: Konstantin Michajlovič Sergejev / Jiří Němeček

Skladatel: Petr Iljič Čajkovskij

Autor libreta: Vladimir Petrovič Begičev, Vasilij Fjodorovič Gelcer

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze²⁹⁴

5.1.82 Andrea Chénier, 1971

čtyři scénické návrhy k opeře U. Giordana:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 45 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [242]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 45 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [243]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 45 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [244]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 45 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [245]

Typ: Opera

Premiéra: neprovedeno

Skladatel: Umberto Giordano

Autor libreta: Luigi Illica

Místo uvedení: Koninklijke Vlaamse Opera v Antverpách

5.1.83 Krásná Helena, 1971

pět scénických návrhů k operetě P. Hachse²⁹⁵:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 35 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [246]

²⁹⁴ Archiv Národního divadla v Praze, Balet, *Labutí jezero*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=987&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

²⁹⁵ Peter Hachs, *Krásná Helena: opereta pro činoherce*, Praha 1979.

- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 35 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [247]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 35 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [248]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 35 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [249]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 35 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [250]

Typ: Opereta

Premiéra: neprovedeno

Skladatel: Jacques Offenbach

Autor předlohy: Peter Hacks podle libreta od Henriho Meilhaca a Ludovica Halévy

Místo uvedení: Divadlo E. F. Buriana v Praze

5.1.84 Zlato Rýna, 1971

sedm scénických návrhů k opeře R. Wagnera²⁹⁶:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 50 x 51 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 71, soukr. sb. I. Š. [251]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 50 x 51 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 71, soukr. sb. I. Š. [252]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 50 x 51 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 71, soukr. sb. I. Š. [253]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 50 x 51 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 71, soukr. sb. I. Š. [254]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 50 x 51 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 71, soukr. sb. I. Š. [255]
- f) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 50 x 51 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 71, soukr. sb. I. Š. [256]
- g) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 50 x 51 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 71, soukr. sb. I. Š. [257]

Typ: Opera

²⁹⁶ Richard Wagner, *Prsten Nibelungův: slavnostní hra ve třech dnech a předvečeru z let 1853-1874 = Der Ring des Nibelungen*, Praha 2005.

Premiéra: 24. 10. 1971

Uváděno: od 24. 10. 1971 do 19. 2. 1972

Režie: Walter Eichner

Skladatel: Richard Wagner

Autor libreta: Richard Wagner

Místo uvedení: Koninklijke Vlaamse Opera v Antverpách

Wagnerova opera *Zlato Rýna* byla v recenzích mnohokrát vyzvedávána a oceňována. Citace z článku Hlasy holandského tisku tento fakt jen dokládají.²⁹⁷ Cyklus čtyř oper se točí kolem magického prstenu, který svému majiteli poskytuje vládu nad světem. Tento prsten vykoval nibelungský trpaslík Alberich ze zlata, které ukradl z řeky Rýna. Několik mýtických postav, včetně Wotana (Odina), vládce všech bohů, poté bojuje o vlastnictví prstenu. Wotanovy intriky, táhnoucí se přes generace celým cyklem a mající za cíl překonat jeho vlastní omezení, jsou základem velké části akčních scén v opeře. Prsten získá hrdina Siegfried, tak jak to Wotan plánoval, který je ale zrazen a zavražděn. Nakonec valkýra Brünnhilde, Siegfriedova láska a Wotanova ztracená dcera vrací prsten do Rýna a v následné apokalypse jsou bozi zničeni.²⁹⁸

5.1.85 Figarova svatba, 1972

tři scénické návrhy k opeře W. A. Mozarta²⁹⁹:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [258]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [259]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 62 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [260]

Typ: Opera

Premiéra: 1972

Režie: E. Marteli

Skladatel: Wolfgang Amadeus Mozart

Autor libreta: Lorenzo da Ponte

²⁹⁷ Neautorizováno, Hlasy holandského tisku o Oldřichu Šimáčkovi. *Zprávy Divadelního ústavu*, 1972, roč. 8 (XIV), č. 5, s. 18 – 23.

²⁹⁸ Wagner (pozn. 297)

²⁹⁹ Wolfgang Amadeus Mozart, *Le nozze di Figaro: opera buffa ve čtyřech jednáních = Figarova svatba*, Praha 2002.

Místo uvedení: Koninklijke Vlaamse Opera v Antverpách

5.1.86 Kníže Igor, 1972

tři scénické návrhy k opeře A. P. Borovina:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 53 x 49 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [261]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 53 x 49 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [262]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 53 x 49 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [263]

Typ: Opera

Premiéra: 1972

Režie: Karel Jernek

Skladatel: Alexandr Porfirjevič Borodin

Autor libreta: Alexandr Porfirjevič Borodin

Místo uvedení: Koninklijke Vlaamse Opera v Antverpách

5.1.87 Valkýra, 1972

tři scénické návrhy k opeře R. Wagnera³⁰⁰:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 46 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [264]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 46 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [265]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 46 x 47 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [266]

Typ: Opera

Premiéra: 3. 3. 1972

Uváděno: od 3. 3. 1972 do 17. 12. 1974 (24x)

Režie: Ladislav Štros

Skladatel: Richard Wagner

Autor libreta: Richard Wagner

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze³⁰¹

³⁰⁰ Wagner (pozn. 297)

Fotografie k opeře *Valkýra* z archivu Národního divadla v Praze,³⁰² které vyfotografoval Jaromír Svoboda, ukazují, že výsledná realizace byla velmi podobná scénickým návrhům, zvláštní útvary v pozadí scény vypadají, jakoby byly vytvořeny z jemné transparentní tkaniny. Scéně dodávalo na dramatickosti pečlivě volené světlo a stín. Oproti antverpskému ztvárnění jsou o něco méně monumentální.³⁰³

5.1.88 Siegfried, 1972

tři scénické návrhy k opeře R. Wagnera³⁰⁴:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 50 x 51 cm, sign. vpravo dole: ŠK 72, dole uprostřed: ŠK 72, soukr. sb. I. Š. [267]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 50 x 51 cm, sign. vpravo dole: ŠK 72, dole uprostřed: ŠK 72, soukr. sb. I. Š. [268]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 50 x 51 cm, sign. vpravo dole: ŠK 72, dole uprostřed: ŠK 72, soukr. sb. I. Š. [269]

Typ: Opera

Premiéra: 1972

Režie: Walter Eichler

Skladatel: Richard Wagner

Autor libreta: Richard Wagner

Místo uvedení: Koninklijke Vlaamse Opera v Antverpách

Jedná se o druhou část Wagnerova z cyklu *Prsten Nibelungův*. Celý cyklus a názory práci v Antverpách popisuje ve své recenzi Hilmera.³⁰⁵

5.1.89 Kapka jedu, 1973

tři scénické návrhy ke hře J. Mylase:

³⁰¹ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Valkýra*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=4163&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

³⁰² Archiv Národního divadla, *Valkýra* (Opera), <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&sz=0&ic=4163&abc=S&pn=356affcc-f301-3000-85ff-c11223344aaa>, vyhledáno 20. 6. 2011.

³⁰³ Opera plus, Glosa: Wagnerova *Valkýra* v Česku, čísla a otázky, <http://www.operaplus.cz/2011/05/glosa-wagnerova-valkyra-cisla-otazky.html?showComment=1305483589237>, vyhledáno 28. 5. 2011.

³⁰⁴ Wagner (pozn. 297)

³⁰⁵ Jiří Hilmera, Rozhovor s Oldřichem Šimáčkem o jeho výpravě k Prstenu Nibelungova pro inscenaci Královské Vlámské opery v Antverpách, *Hudební rozhledy*, 1973.

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 40 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 73, soukr. sb. I. Š. [270]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 40 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 73, soukr. sb. I. Š. [271]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 40 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 73, soukr. sb. I. Š. [272]

Typ: Činohra

Premiéra: 1973

Režie: Bohumil Zoul

Autor předlohy: J. Mylas

Místo uvedení: Divadlo J. K. Tyla v Plzni

Soubor scénických návrhů využívá pro jeho tvorbu neobvyklé techniky koláže, ve kterých Šimáček spojuje velkoformátové obrazy bankovek dolarů, které v horním plánu tvoří dojem oblak.

5.1.90 Lucrezia Borgia, 1973

tři scénické návrhy k opeře G. Donizettiho:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 51 x 32 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [273]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 51 x 32 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [274]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 51 x 32 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [275]

Typ: Opera

Premiéra: 1973

Režie: Bohumil Zoul

Skladatel: Gaetano Donizetti

Autor libreta: Felice Romani

Místo uvedení: Divadlo J. K. Tyla v Plzni

Návrhy využívají tradičních prvků, které Šimáček často opakoval. Mezi ně patří zjednodušené prvky sochařských fragmentů, zlatavé skvrny v kontrastu s pozadím a zadním prospektem, který kontrastně vystupuje z plochy a vyvolává dojem levitujících tvarů.

5.1.91 Rigoletto, 1973

scénický návrh k opeře G. Verdiho³⁰⁶:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 41 cm, sign. vpravo dole: ŠK 73, soukr. sb. I. Š. [276]

Typ: Opera

Premiéra: 4. 10. 1973

Uváděno: od 4. 10. 1973 do 4. 12. 1985 (129x)

Režie: Ladislav Štros

Skladatel: Giuseppe Verdi

Autor libreta: Francesco Maria Piave

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze³⁰⁷

Prostor na návrhu Verdiho opery *Rigoletto* je prohlubován podobně sbíhajícími se liniemi, podobně tmavým pozadím a světlými prvky v přední části scény. Námět opery vychází z divadelní hry Victora Huga *Král se baví* a děj se odehrává v italské Mantově v 16. století. Tomu odpovídá naprosto přesně architektonický styl fasád zobrazených paláců.³⁰⁸

5.1.92 Simone Boccanegro, 1973

dva scénické návrhy k opeře G. Verdiho:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 52 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 72, soukr. sb. I. Š. [277]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 52 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 72, soukr. sb. I. Š. [278]

Typ: Opera

Premiéra: 1973

Režie: Karel Jernek

Skladatel: Giuseppe Verdi

Autor libreta: Francesco Maria Piave

Místo uvedení: Koninklijke Vlaamse Opera v Antverpách

³⁰⁶ Giuseppe Verdi, *Rigoletto: Opera o 3 dějstvích (4 obrazech) na text F.M. Piava*, Praha 1955.

³⁰⁷ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Rigoletto*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=4051&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

³⁰⁸ Gumulcová (pozn. 1)

Návrhům k opeře dominuje výrazná sochařská výzdoba a tradiční architektonické prvky schodiště, klenby, zábradlí. Návrhy navozují atmosféru italských městských ulic.

5.1.93 Strž, 1973

čtyři scénické návrhy ke hře I. A. Gončarova³⁰⁹:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 52 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [279]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 52 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [280]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 52 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [281]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 52 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [282]

Typ: Činohra

Premiéra: 17. 12. 1972

Režie: Karel Nováček

Autor předlohy: Ivan Alexandrovič Gončarov

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

Gončarovova *Strž* symbolizuje ruský venkov 19. století. Strž, kde se spolu intelektuálka Věra a anarchista Volochova scházejí, tvoří hlavní motiv scény. Značí prvek temných sil, které ohrožují tradiční pořádek ruské společnosti. Tento celý soubor scénických návrhů byl vytvořen nejspíše zpětně, Šimáček toto poznamenává na zadní straně originálního návrhu.

5.1.94 Únos ze Serailu, 1973

tři scénické návrhy k opeře W. A. Mozarta³¹⁰:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 54 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [283]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 54 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [284]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 54 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [285]

Typ: Opera

³⁰⁹ Ivan Alexandrovič Gončarov, *Strž*, Praha 1972.

³¹⁰ Wolfgang Amadeus Mozart, *Únos ze Serailu: Die Entführung aus dem Serail*, Praha 2011.

Premiéra: 9. 1. 1974

Uváděno: od 9. 1. 1974 do 18. 6. 1978 (88x)

Režie: Přemysl Kočí, Libuše Čechová

Skladatel: Wolfgang Amadeus Mozart

Autor libreta: Gottlieb Stephanie ml.

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze³¹¹

Scénické návrhy k opeře je zajímavé porovnat nejen s výsledným stavem z fotografie, ale je záhodno porovnat s Šimáčkovým prvním scénickým návrhem z olomouckého divadla z roku 1942. Návrhy jsou značně abstrahované, jedná se o jedno z mála děl, kdy výsledná scéna působí značně realističtěji. Na jevišti používá z návrhů pouze konstrukci z mříží a prvky schodiště.

5.1.95 Karneval, 1973

scénický návrh k baletu R. Schumanna³¹²:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 68 x 62 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 73, soukr. sb. I. Š. [286]

Typ: Balet

Premiéra: 14. 6. 1973

Uváděno: od 14. 6. 1973 do 15. 3. 1974 (8x)

Režie: Ludvík Ráža

Skladatel: Robert Schumann

Autor libreta: Jiří Blažek, Ludvík Ráža

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze³¹³

V roce 1973 vytvořil Šimáček Scénické návrhy k Schumannově baletu *Karneval* pod vedením režiséra Ludvíka Rážy. Návrh je docela složitý, plný detailů. Hlavní část tvoří fragmenty velmi zdobné architektury, brány a portály na schodech. Pozadí návrhu je tmavé, šedé, dominují obrovské rudé květy, za okny prosvítá noční obloha. Sbíhající se linie prohlubují prostor scény, podobně jako světlé, dopředu vystupující architektonické prvky

³¹¹ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Únos ze serailu*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=2528&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015.

³¹² Michaela Lábová, *Schumannův Karneval v různých interpretacích* (diplomová práce), DIFA JAMU, Brno 1965.

³¹³ Archiv Národního divadla v Praze, Balet, *Karneval*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=3595&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

(dveře, portály, sloupy).³¹⁴ Fotografie z archivu Národního divadla v Praze fotografa Jaromíra Svobody ukazují, že základem každé scény byl stejný systém bran, vycházející věrně ze scénického návrhu. V definitivním ztvárnění byl navíc pouze fragment ženské sochy v pravé části scény a jiné bylo pozadí scén. Hlavní podíl na výsledné atmosféře inscenace měly měnící se bizarní projekce.

5.1.96 Bludný Holanďan, 1974

scénický návrh k opeře R. Wagnera³¹⁵:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 66 x 52 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 74, soukr. sb. I. Š. [287]

Typ: Opera

Premiéra: 1974

Režie: Jean-Claude Riber

Skladatel: Richard Wagner

Autor libreta: Richard Wagner

Místo uvedení: Grand Théâtre v Ženevě

Wagnerova opera. Návrh výpravy k opeře *Bludný Holanďan* [287] Richarda Wagnera vytvořil Oldřich Šimáček a režisér Jean Claude Riber pro ženevskou operu v roce 1974. I v této scéně tvoří základ šikmá plocha, jedná se nejspíše o příď lodi. Barevnost scény již není tak monotónní, pozadí je barevnější, může symbolizovat nebe za soumraku. Malířský rukopis je hladký. Prostor zde vytváří především světlá stavba v popředí, zmiňovaná příď lodi. Návrh je detailněji propracovaná, ale rukopis autora je podobný návrhům z této doby. Jiří Kotalík o této scéně napsal, že evokuje baladické tóniny tísně a tragiky.³¹⁶

5.1.97 Kočičí hra, 1974

scénický návrh ke hře I. Örkényho³¹⁷:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 64 x 58 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [288]

Typ: Činohra

Premiéra: 7. 2. 1974

Uváděno: od 7. 2. 1974 do 11. 12. 1982 (403x)

³¹⁴ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3. Kotalík píše, že scéna je založenou na dialektických vztazích mezi ozřejmovanými detaily a imaginativním prostorem.

³¹⁵ Richard Wagner, *Bludný Holanďan: opera o 3 dějstvích*, Praha 1959.

³¹⁶ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

³¹⁷ István Örkény, *Kočičí hra: tragikomedie o dvou dějstvích*, Praha 1972.

Režie: Gábor Székely

Autor předlohy: István Örkény

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze³¹⁸

Inscenace *Kočičí hra* podle předlohy Istvána Örkényho. Jedná se o příběh dvou sester, který je líčen skrze jejich vlastní vyprávění, dopisy a telefonáty. Hlavní motiv scény k této hře tvoří interiéry bytů s nábytkem, různě rozestavěným v prostoru. Sochy nebo obrazy v pozadí působí velmi monumentálně. Autor využívá geometrických prvků a perspektivy, linie se sbíhají hluboko do středu obrazu, čímž tvoří velmi hluboký prostor. Podobné schéma použil František Tröster ve svém návrhu pro hru *Revizor* Nikolaje Vasiljeviče Gogola z roku 1936 pro Národní divadlo v Praze. Dokonce barevnost obou návrhů je podobná, barvy jsou monotónní, dominuje šedočerná s hnědými prvky.³¹⁹ Jiří Kotalík o této hře napsal, že scénické řešení úspěšné hry *Kočičí hra* je založeno na symbióze úzkostlivé věčnosti a odpoutané představivosti.³²⁰ Zdeněk Pleskot vidí výpravu ke hře Istvána Örkényho *Kočičí hra* jako příklad světelné tendence ve scénografii současné hry.³²¹ Z fotografií Jaromíra Svobody z archivu Národního divadla v Praze vyplývá, že realizace výpravy velmi striktně vycházela ze scénického návrhu. Na fotografiích jsou zobrazeny pokoje s nábytkem a pozadí stejné jako v návrzích. Jediný rozdíl můžeme vidět v hloubce prostoru, na scénickém návrhu byl naznačen velmi hluboký prostor, zatímco jeviště takovýchto rozměrů samozřejmě nedosahuje. Charakter inscenace proto o to více připomíná interiér soukromého bytu.³²²

5.1.98 Měsíc nad řekou, 1975

tři scénické návrhy ke hře F. Šrámka³²³:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 64 x 41 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [289]

³¹⁸ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Kočičí hra*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=2689&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015.

³¹⁹ Gumulcová (pozn. 1)

³²⁰ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

³²¹ Zdeněk Pleskot, Scénografie činohry ND v sezóně 1973-1974, *Interscaena, Acta scaenographica*, 1974, roč. 4, č. 4, s. 77 – 79. Pleskot dále dodává: „[...] Šimáček vytváří na mírně šikmě odvážně scénu, která se silně podílí na vyznění ideového záměru hry. Výprava je jednoduchá a pevná, využití scénického světla dokonale užitečné a zároveň střídme. Světelná tendence výpravy je zdůrazněna i sporym promítáním na tmavý horizont. Tak se jednoduchými, ale účinnými prostředky všech složek inscenace daří bezzbytku a umělecky silně tlumočit pokrokové myšlenky o hrdinství, citu a vytrvalosti obyčejného člověka současné doby.“

³²² Gumulcová (pozn. 1)

³²³ Fráňa Šrámek, *Měsíc nad řekou*, Praha 2006.

- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 64 x 41 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [290]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 64 x 41 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [291]

Typ: Činohra

Premiéra: 8. 1. 1976

Uváděno: od 8. 1. 1976 do 10. 3. 1978 (75x)

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Jan F. Fischer

Autor předlohy: Fráňa Šrámek

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze³²⁴

Scénické návrhy k Šrámkově hře působí téměř jako inspirace impresionismem, nebo pointilismem, což jen podtrhuje skutečnost, že dílo Fráni Šrámka je řazeno do projevů impresionismu v literatuře.

5.1.99 A jitra jsou zde tichá..., 1975

tři scénické návrhy k opeře K. V. Molčanova³²⁵:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 60 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [292]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 60 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [293]
- c) Scénický návrh, pastel, papír, 60 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [294]

Typ: Opera

Premiéra: 6. 5. 1975

Uváděno: od 6. 5. 1975 do 7. 11. 1976 (7x)

Režie: Boris Alexandrovič Pokrovskij

Skladatel: Kirill Vladimirovič Molčanov

Autor libreta: Kirill Vladimirovič Molčanov

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze³²⁶

³²⁴ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Měsíc nad řekou*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=3669&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015.

³²⁵ Boris L'vovič Vasil'jev, *A jitra jsou zde tichá*, Brno 1980.

³²⁶ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *A jitra jsou zde tichá...*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=2466&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015.

Libreto k opeře vzniklo na náměty novely Borise Vasiljeva. Ústředním motivem scénických návrhu je magicky působící krajina s rostlinnými motivy, jejíž inspirace Šimáček nalezl v ruských lesích, rozkvetlých loukách a v prostředí vesnic.

5.1.100 Beg Bajazid, 1975

scénický návrh k opeře J. Cikkera³²⁷:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [295]

Typ: Opera

Premiéra: 18. 5. 1975

Režie: Jiří Glogar

Autor předlohy: Ján Smrek

Skladatel: Ján Cikker

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

Beg Bajazid je druhou operou sloveského skladatele Jána Cikkera na libreto básníka Jána Smreka. Scéna k opeře se odehrává na Slovensku a tureckém prostředí Města Cařihradu v 16. století.

5.1.101 Faust a Markétka, 1975

osm scénických návrhů k opeře Ch. Gounoda³²⁸:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [296]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [297]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [298]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [299]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [300]
- f) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [301]

³²⁷ Ján Cikker, *Beg Bajazid: opera v troch dejstvách s prológom*, Bratislava 1967.

³²⁸ Jules Barbier, *Faust a Markétka: opera o pěti dějstvích (sedmi obrazech) na text M. Barbiera a M. Carré*, Praha 1957.

- g) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [302]
- h) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 61 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [303]

Typ: Opera

Premiéra: 24. 1. 1975

Režie: Miroslav Nekvasil

Skladatel: Charles Gounod

Autor libreta: Jules Barbier, Michel Carré

Místo uvedení: Státní divadlo v Ostravě³²⁹

Cyklus scénických návrhů využívá spíše abstraktních forem a schematických zjednodušení architektonických prvků, které vycházejí z jasně inspirace středověkým tvaroslovím. Nosným prvkem těchto návrhů je motiv dlouhých schodišť.

5.1.102 Děti z hliněné vesnice, 1975

scénický návrh k operetě H. Macourka a I. T. Havlů³³⁰:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 52 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [304]

Typ: Opereta

Premiéra: 19. 12. 1975

Režie: Stanislav Regal

Autor předlohy: Ivo T. Havlů

Skladatel: Harry Macourek

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

Scénický návrh k operetě líčí život v cikánské vesnici v Pováží v době první republiky. Charakter návrhu však spíše souzní s dramatickou a expresivním námětem opery plné kontrastů a zvrátů, než k operetě, ve které hrály v olomouckém divadle děti.

5.1.103 Piková dáma, 1975

sedm scénických návrhů k opeře P. I. Čajkovského³³¹:

³²⁹ Národní divadlo moravskoslezské, Opera, *Faust a Markétka*, <http://www.ndm.cz/cz/opera/inscenace/1112-faust-a-marketka/>, vyhledáno 14. 4. 2015.

³³⁰ Ivo T. Havlů, *Děti z hliněné vesnice: muzikál na motivy stejnojmenného románu Josefa Sekery*, Praha 1975.

³³¹ Petr Iljič Čajkovskij, *Piková dáma: opera o třech jednáních - podle A.S. Puškina*, Praha 1998.

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [305]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [306]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [307]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [308]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [309]
- f) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [310]
- g) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 63 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [311]

Typ: Opera

Premiéra: 29. 11. 1975

Režie: Miroslav Nekvasil

Skladatel: Petr Iljič Čajkovskij

Autor libreta: Modest Iljič Čajkovskij

Místo uvedení: Státní divadlo v Ostravě³³²

Čajkovského opera vznikla na motivy stejnojmenné novely Alexandra Sergejeviče Puškina. Spojovacím prvkem celého cyklus jsou karty, které se jakoby vznášejí v prostoru nad celým dějem opery ve všech scénách – v bohatě zdobených komnatách hraběnky Anny Fedotovny, nad zahradou jejího hrabství, nad dramatickou nocí její smrti. Díky technice pastelu na černém pozadí megalitické karty dodávají návrhům iluzi lehkosti a vzdušnosti.

5.1.104 Věc Makropulos, 1975

scénický návrh k opeře L. Janáčka³³³:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 64 x 54 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 75, soukr. sb. I. Š. [312]

Typ: Opera

³³² Národní divadlo moravskoslezské, Opera, *Piková dáma*, <http://www.ndm.cz/cz/opera/inscenace/1079-pikova-dama/>, vyhledáno 14. 4. 2015.

³³³ Leoš Janáček, *Věc Makropulos: opera podle stejnojmenné komedie Karla Čapka*, Praha 2008.

Premiéra: 1975

Režie: Přemysl Kočí

Skladatel: Leoš Janáček

Autor libreta: Leoš Janáček

Místo uvedení: Nederlandse operastichting v Amsterdamu

Nosným článkem scénického návrhu k Janáčkově opeře *Věc Makropulos* podle Čapkovy hry jsou prvky velmi známé pro Šimáčkovu tvorbu – na střed umístěný modrý průsvitný abstraktní obrazec pozadí, který se jakoby tiše vznáší a levituje nad celou scénou, dále je na návrhu umístěna jednoduchá konstrukce, která dává návrhu nádech nekonečného prostoru.

5.1.105 Zlato Rýna, 1975

dva scénické návrhy k opeře R. Wagnera:

- a) Scénický návrh, pastel, papír, 57 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [313]
- b) Scénický návrh, pastel, papír, 57 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [314]

Typ: Opera

Premiéra: 27. 11. 1975

Uváděno: od 27. 11. 1975 do 5. 11. 1983 (39x)

Režie: Ladislav Štros

Skladatel: Richard Wagner

Autor libreta: Richard Wagner

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze³³⁴

Zlato Rýna je první částí tetralogie *Prstenu Niebelungů*. Hlavním motíven návrhu je čočkovitě vyklenutý tvar pozadí, který se otevírá do modré oblohy s bílými lehkými mraky. Uprostřed scény v prostoru nad jevištěm levituje detailně kresebně zachycená skrumáž tvarů – snad kamenů a skalisek.³³⁵

5.1.106 Věc Makropulos, 1976

dva scénické návrhy k opeře L. Janáčka³³⁶:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 55 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [315]

³³⁴ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Zlato Rýna*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=4168&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

³³⁵ Wagner (pozn. 297)

³³⁶ Leoš Janáček (pozn. 334)

- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 55 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [316]

Typ: Opera

Premiéra: 21. 4. 1977

Uváděno: od 21. 4. 1977 do 10. 12. 1980 (25x)

Režie: Přemysl Kočí

Skladatel: Leoš Janáček

Autor libreta: Leoš Janáček

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze³³⁷

Scénické návrhy pro pražské operní představení využívá stejné tvarosloví jako pro amsterdamskou verzi opery. Díky fotografiím Jaromíra Svobody je zaznamenáno výsledné jeviště Národního divadla. Hlavní dominantou návrhu je modré pozadí, přičemž na výsledné scéně má největší důraz socha Niké Samothrácké.

5.1.107 Pierot, 1976

pět scénických návrhů k baletu Z. Pololánika:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 65 x 36 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [317]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 65 x 36 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [318]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 65 x 36 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [319]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 65 x 36 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [320]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 65 x 36 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [321]

Typ: Balet

Premiéra: 6. 4. 1976

Režie: Josef Škoda

Autor předlohy: Václav Kokšál

Skladatel: Zdeněk Pololáník

³³⁷ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Věc Makropulos*, <http://archiv.narodnidivadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&sz=0&ic=1898&abc=0&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

Místo uvedení: Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci

Scénické návrhy k baletu Pierot využívají techniku koláže, díky které je jednoduché navodit atmosféru pařížských bulvárů. Zádňi prospekt s horizontem města a v přední části plakáty na jednotlivá divadelní a kabaretní představení navozují atmosféru Montmartru, kde se děj baletu odehrává. Příběh popisuje příchod do Paříže a slávu hlavního hrdiny - mima Jeana Gasparda.³³⁸

5.1.108 Slovanské tance, 1976

scénický návrh k opeře A. Dvořáka:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 45 x 41 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [322]

Typ: Opera

Premiéra: 1976

Režie: L. Hynková

Skladatel: Antonín Dvořák

Místo uvedení: Státní soubor písní a tanců v Praze

Slovanské tance vycházejí ze základních forem lidové hudby a lidového tance. Jedná se o zpracování melodicko-harmonických a rytmických hudebních vzorů slovanského národu. Zde je také patrná Šimáčková inspirace pro scénu, využívá zdobných prvků, které jsou inspirovány výšivkami, krajkami, paličkováním a vzory holubic.

5.1.109 Semjon Kotko, 1977

tři scénické návrhy k opeře S. Prokofjeva:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 73 x 60 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [323]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 73 x 60 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 77, soukr. sb. I. Š. [324]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 73 x 60 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 77, soukr. sb. I. Š. [325]

Typ: Opera

Premiéra: 4. 11. 1977

Uváděno: od 4. 11. 1977 do 25. 11. 1978 (10x)

³³⁸

Scéna.cz, Zdeněk Pololáník, Pierot,
<http://www.hudenirozhlady.scena.cz/index.php/index.php?d=1&o=1&c=1419&r=11>, vyhledáno 28. 4. 2015.

Režie: Georgij Pavlovič Ansimov

Skladatel: Sergej Prokofjev

Autor libreta: Sergej Prokofjev, Valentin Petrovič Katajev

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze³³⁹

Libreto k opeře vzniklo podle povídky Valentina Petroviče Katajeva *Já, syn pracujícího lidu*. Příběh se odehrává roku 1918 na Ukrajině. Jde o boj lásky, zrady, intrik a věrnosti na pozadí politického a národnostního boje mezi německými vojáky, bolševiky a reakcionáři.³⁴⁰ Návrhy využívají schématu modrého prvku oblohy s kontrastním červeným měsícem na černém pozadí. Z fotografií z Národního divadla lze posuzovat monumentalita toho nebeského prvku, vrchní část prostoru jeviště je nositelkou scénického výrazu.

5.1.110 Orfeus a Eurydika, 1977

dva scénické návrhy k opeře Ch. W. Glucka:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [326]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [327]

Typ: Opera

Premiéra: 1977

Režie: K. Schneider

Skladatel: Christoph Willibald Gluck

Autor libreta: Raniero de Calzabigi

Místo uvedení: Doněckij gosudarstvennyj ruskij těatr opery i baleta v Doněcku

Námětem opery je láska Orfea a Euridiky, jejich putování. Atmosféra dějem opery je navozena díky chladné modro šedé barevnosti, která vzdáleně připomíná podmořskou říši s bílými řasami a korály. Atmosféra je prázdná, čistá a klidná, z obrazu číší prostor a chlad. Svou barevností a atmosférou se liší od předchozích děl. Kotalík tuto scénu popisuje jako tvarově sevřené a klasicistně odstíněné řešení inscenace.³⁴¹

³³⁹ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Semjon Kotko*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&sz=0&ic=2876&abc=0&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

³⁴⁰ Časopis Harmonie, *Sergej Prokofjev, Semjon Kotko*, <http://www.casopisharmonie.cz/recenze/sergej-prokofjev-semjon-kotko.html>, vyhledáno 29. 4. 2015.

³⁴¹ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

5.1.111 Figarova svatba, 1978

tři scénické návrhy k opeře W. A. Mozarta³⁴²:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [328]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [329]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 59 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [330]

Typ: Opera

Premiéra: 5. 10. 1978

Uváděno: od 5. 10. 1978 do 5. 6. 1983 (86x)

Režie: Přemysl Kočí

Skladatel: Wolfgang Amadeus Mozart

Autor předlohy: Lorenzo da Ponte

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze³⁴³

Figarova svatba je komická opera o čtyřech dějstvích., jejíž děj se odehrává v 18. století na venkovském šlechtickém sídle ve Španělsku. Scénické návrhy je záhodno srovnat s návrhy ke stejné opeře z roku 1972 pro Královskou operu v Antverpách. V návrzích se drží hravé rokokové barevnosti jemných barev, převažuje světle modrý odstín pozadí, a růžové až zlatavé odstíny tapet symbolizující interiér. Nosnými prvky cyklu jsou motivy prosklených oken a dveří s tenkým žebrovím uvnitř, které jsou ozdobeny dobově vypadajícími sochami.

5.1.112 Osud, 1978

dva scénické návrhy k opeře L. Janáčka³⁴⁴:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 55 x 31 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [331]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 55 x 31 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [332]

Typ: Opera

³⁴² Wolfgang Amadeus Mozart, *Le nozze di Figaro: opera buffa ve čtyřech jednáních = Figarova svatba*, Praha 2002.

³⁴³ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Figarova svatba*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=2517&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015.

³⁴⁴ Leoš Janáček, *Osud*, Praha 2002.

Premiéra: 1978

Režie: Miroslav Nekvasil

Skladatel: Leoš Janáček

Autor libreta: Leoš Janáček, Fedora Bartošová

Místo uvedení: Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích

Scénické návrhy k Janáčkově opeře o třech dějstvích využívají lyrčnosti a jemného koloritu nálady lázeňského města. Pozadí znázorněných scén tvoří plochy tváře z profilu, které se navzájem zdvojují, překrývají a směřují k dotyku tváří k polibku. Tento prvek blízkosti a přitom odtažitosti vztahu dvou osob, kontrasty lásky a hořkosti z prázdnoty, je ústředním tématem celého příběhu opery. Během třetího dějství hlavní hrdina Živný ve své opeře opěvuje tragickou lásku k jeho mrtvé ženě Míle, scéna zobrazuje motiv jeviště na jevišti.

5.1.113 Zadržitelný vzestup Artura Uie, 1978

tři scénické návrhy ke hře B. Brechta³⁴⁵:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 54 x 69 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [333]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 54 x 69 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [334]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 54 x 69 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [335]

Typ: Činohra

Premiéra: 5. 1. 1978

Uváděno: od 5. 1. 1978 do 11. 3. 1980 (49x)

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Jan F. Fischer

Autor předlohy: Bertolt Brecht

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze³⁴⁶

Šimáček podle Jiřího Kotalíka aktualizuje ve výtvarném pojednání scény některé prvky expresionismu a nové věčnosti z doby mezi dvěma válkami.³⁴⁷ Návrhy znázorňují interiér

³⁴⁵ Bertolt Brecht, *Zadržitelný vzestup Artura Uie: hra o sedmnácti obrazech, prologu a epilogu*, Praha 1960.

³⁴⁶ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Zadržitelný vzestup Artura Uie*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=715&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

pokoje a exteriér ulice. Všechny tři návrhy jsou v temných barvách, pozadí návrhů je černé, prostor je vyplněný konstrukcemi šedých obdélníkových mříží. Návrh můžeme porovnat s návrhem Miloše Tomka³⁴⁸ ke stejné Brechtově hře pro Státní divadlo v Brně z roku 1958. Dominantou návrhu je v centru umístěná šikmá konstrukce hákového kříže s rameny dotýkajícími se všech tří stran portálu.³⁴⁹ Také Šimáčkovým návrhům dominuje geometrická konstrukce, která hákový kříž může trochu připomínat. Všechny návrhy působí velmi nepříjemně a stísněně. Fotografie od Jaromíra Svobody z archivu Národního divadla v Praze³⁵⁰ mají podobný charakter.

5.1.114 **Nebožtík Nasredin, 1979**

čtyři scénické návrhy ke komedii J. Kainara³⁵¹:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 51 x 46 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [336]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 51 x 46 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [337]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 51 x 46 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [338]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 51 x 46 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [339]

Typ: Činohra

Premiéra: 20. 4. 1979

Uváděno: od 20. 4. 1979 do 12. 9. 1979 (13x)

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Jan F. Fischer

Autor předlohy: Josef Kainar

Kostýmy: Jindřiška Hirschová

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze³⁵²

³⁴⁷ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

³⁴⁸ Miloš Tomek (25. 7. 1921 – 2. 1. 1974) byl český jevištní výtvarník. Viz Ptáčková (pozn. 26), s. 318.

³⁴⁹ Ptáčková (pozn. 29), s. 199.

³⁵⁰ Archiv Národního divadla, Zadržitelný vzestup Artura Uie (Činohra),

<http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&sz=0&ic=715&abc=S&pn=356affcc-f301-3000-85ff-c11223344aaa>, vyhledáno 20. 6. 2011.

³⁵¹ Josef Kainar, *Nebožtík Nasredin: komedie o 3 dějstvích*, Praha 1978.

³⁵² Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Nebožtík Nasredin*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=1917&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 13. 4. 2015.

Hlavní postavou divadelní hry Josefa Kainara *Nasredin* [336 – 339], kterou režíroval Jaromír Pleskot pro Národní divadlo v Praze, je turecký taškář a mudrc Nasredin, jenž je přes své činy a zásluhy o obecné blaho chtivým davem ubit. Návrhy z roku 1979 působí jako orientální gobelín nebo patchworkový koberec, který znázorňuje tureckou krajinu a město.³⁵³ Návrhy jsou hodně pestré, odstíny teplé. Oproti předchozím dílům se charakter návrhu významně liší, je propracován do nejmenších detailů, nově se objevuje pestrobarevnost. Návrhy působí velmi plochým dojmem, bez akcentu na prostor scény. Fotografie z archivu Národního divadla v Praze bohužel nepřinášejí celkový pohled na scénu. Jaromír Svoboda se ve fotografiích k této hře zaměřil hlavně na účinkující herce, neexistuje fotografie zachycující celé jeviště se scénou.

5.1.115 **Dáma skřítek, 1980**

čtyři scénické návrhy ke hře Pedra Calderóna de la Barca³⁵⁴:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 47 x 31 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 80, soukr. sb. I. Š. [340]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 47 x 31 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 80, soukr. sb. I. Š. [341]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 47 x 31 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 80, soukr. sb. I. Š. [342]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 47 x 31 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 80, soukr. sb. I. Š. [343]

Typ: Činohra

Premiéra: 31. 1. 1980

Uváděno: od 31. 1. 1980 do 26. 12. 1982 (69x)

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Jan F. Fischer

Autor předlohy: Pedro Calderón de la Barca

Místo uvedení: Tylovo divadlo, Národní divadlo v Praze³⁵⁵

Scénické návrhy V roce 1980 režisér Jaromír Pleskot nastudoval klasickou hru Pedro Calderóna de la Barcy *Dáma skřítek* [340 – 343]. Návrhy k výpravě jsou jednoduché,

³⁵³ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3. Podle Kotalíka se jedná o jemnou a poetickou scénu, založenou na transpozici prvků islámské miniatury.

³⁵⁴ Pedro Calderón de la Barca, *Dáma skřítek: hra o třech dějstvích*, Praha 1955.

³⁵⁵ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Dáma skřítek*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=850&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015.

popisují architekturu nízkých pitoreskních domků s bílou omítkou, se střechou z rákosí a dřevěnými detaily. Pozadí je světle modré barvy, atmosféra scény je velmi příjemná, útulná. Rukopis je hladký, detailní. Vlastní scéna tvoří jakýsi ostrůvek v moři modré oblohy nebo ve skutečném moři. Prostor vymezuje především barevný kontrast světlých barev na sytě modrém pozadí. Jiřímu Kotalíkovi bílé zdi připomínají holé a drsné hmoty staré španělské architektury.³⁵⁶ Fotografie celé scény z archivu Národního divadla v Praze od Jaromíra Svobody ukazuje scénu, již zcela odpovídá třetí návrh [342]. Celé výpravě dodávalo atmosféru použití světel, které shora ozařovaly scénu a na bílé stěny domu se tím vytvořily zajímavé stíny ze střechy z rákosí.

5.1.116 Ohlédni se v hněvu, 1980

scénický návrh ke hře J. Osbourny³⁵⁷:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 48 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 80, soukr. sb. I. Š. [344]

Typ: Činohra

Premiéra: 13. 11. 1980

Uváděno: od 13. 11. 1980 do 29. 4. 1982 (33x)

Režie: Jaromír Pleskot

Skladatel: Karel Vejvoda

Autor předlohy: John Osborne

Místo uvedení: Laterna magika, Národní divadlo v Praze³⁵⁸

Uvedení jevištní výpravy v Laterně magice nasvědčuje tomu, že zde bylo využíváno nových možností projekcí a efektů light-designu. Technika, která byla použita v návrh, využívá koláže a černobílých fotografií slavných osobností jako Marilyn Monroe, Pabla Picassa nebo Alberta Einsteina v kontrastu s lidmi na okraji společnosti, nebo chudými příslušníky černošských kmenů. Výsledný efekt koláže byl docílen promítáním fotek na celý prostor jeviště. Na fotografiích z archivu Národního divadla v Praze je nábytek rozestaven stejně jako na scénickém návrhu, celá výsledná výprava působí jednotněji, realizaci ubírá na monumentalitě.

³⁵⁶ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

³⁵⁷ John Osborne, *Ohlédni se v hněvu*, Praha 1981.

³⁵⁸ Archiv Národního divadla v Praze, Činohra, *Ohlédni se v hněvu*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=2693&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015.

5.1.117 Ohnivý anděl, 1981

tři scénické návrhy k opeře S. Prokofjeva³⁵⁹:

- a) Scénický návrh, kombinovaný technika, papír, 52 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [345]
- b) Scénický návrh, kombinovaný technika, papír, 52 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [346]
- c) Scénický návrh, kombinovaný technika, papír, 52 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [347]

Typ: Opera

Premiéra: 21. 5. 1981

Uváděno: od 21. 5. 1981 do 29. 11. 1982 (12x)

Režie: Boris Alexandrovič Pokrovskij

Skladatel: Sergej Prokofjev

Autor předlohy: Sergej Prokofjev podle stejnojmenného románu Valerije Brjusova

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze³⁶⁰

Libreto k opeře *Ohnivý anděl* vzniklo podle stejnojmenného symbolistního románu Valerije Brjusova. V Národním divadle v Praze balet inscenoval režisér Boris Alexandrovič Pokrovskij. Balet pojednává o démonech, o posedlé dívce Renatě a o rytíři Ruprechtovi. Návrh k výpravě znázorňuje interiér místnosti, která je ozářena kužely světla shora a ze stran. Pozadí návrhu tvoří motiv zjednodušené, symbolické siluety letícího anděla. Na bočních stranách stojí zdi z reliéfních mříží, které prorůstají květiny. Barevnost návrhů je ponurá, prostor scény vytváří především různě směřované kužely světla a různě rozestavěné reliéfy mříží. Jiří Kotalík tyto inscenace charakterizuje projevujícími se schopnostmi dramaturgie, jež rozehrávají scénu kontrasty světla a tmy a místy stupňují představu patosu a tragiky.³⁶¹ Zuzana Ledererová výtvarnou složku baletu Sergeje Prokofjeva *Ohnivý anděl* pokládá za úspěch a celou inscenaci chápe jako vyvrcholení dosavadního vývoje Šimáčkovy tvorby.³⁶² Díky fotografiím z archivu Národního divadla v Praze od Jaromíra

³⁵⁹ Valerij Jakovlevič Brjusov, *Ohnivý anděl: román o XVI hlavách*, Praha 1978.

³⁶⁰ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Ohnivý anděl*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=2871&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>, vyhledáno 13. 4. 2015.

³⁶¹ Kotalík (pozn. 28), s. 2 – 3.

³⁶² Ledererová (pozn. 2). Ledererová o opeře Sergeje Prokofjeva napsala: „[...] V květnu 1981 se uskutečnila premiéra Prokofjevovy opery *Ohnivý anděl*, na níž se kromě zasloužilého umělce Oldřicha Šimáčka podílel dirigent Josef Chaloupka, režisér národní umělec SSSR Boris A. Pokrovskij a kostýmní výtvarnice zasloužilá umělkyně Jindřiška Hirschová, a kterou přispělo Národní divadlo k lesku

Svoboda vidíme reálnou siluetu anděla v pozadí scény, která působí značně jasnějším dojmem než na scénických návrzích. Silně expresivním momentem je motiv hořícího anděla. Míříže na bocích jeviště ve výsledné realizaci dodávají scéně ještě více stísněnou atmosféru a pocit nemožnosti volného prostoru a vězení.

5.1.118 Veselé paničky windsorské, 1982

čtyři scénické návrhy ke komedii W. Shakespeara³⁶³:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 54 x 34 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [348]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 54 x 34 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [349]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 54 x 34 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [350]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 54 x 34 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [351]

Typ: Činohra

Premiéra: 1982

Režie: Jaromír Pleskot

Autor předlohy: William Shakespeare

Místo uvedení: Divadlo J. K. Tyla v Plzni

V návrzích k Shakespearově komedie využívá scénograf opět schéma dřevěné konstrukce, kde umísťuje celou scénu. Na znázorněném prostoru scény se tak vytváří prostor jeviště na jevišti. Pozadí dotváří náznak přírodního materiálu, pozadí tvoří rošty z vysokých stébel travin, rámy jsou ozdobeny propletenými větvemi kvetoucích stromů a květin.

5.1.119 Turek v Itálii, 1983

pět scénických návrhů k opeře G. Rossiniho³⁶⁴:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [352]

Pražského jara 1981. Úspěch celé inscenace, tedy i její výtvarné složky, je určitým vyvrcholením dosavadního vývoje a zároveň i příslibem do budoucna.“

³⁶³ Shakespeare (pozn. 151), s. 251 – 288.

³⁶⁴ Gioacchino Rossini, *Il Turco in Italia: Dramma buffo in due atti*, Londýn 1998.

- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [353]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [354]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [355]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [356]

Typ: Opera

Premiéra: 15. 10. 1983

Režie: Miroslav Nekvasil

Skladatel: Gioacchino Rossini

Autor libreta: Felice Romani

Místo uvedení: Státní divadlo v Ostravě³⁶⁵

Opera o dvou dějstvích se odehrává v Neapoli v polovině 19. století. Šimáčkovy návrhy znázorňují sloučení prvků italských ulic, lásky dvou párů a prostoru samotného operního jeviště divadla, kde postava básníka Prosdocima hledá inspiraci k vlastnímu dílu.

5.1.120 Než kohout zazpívá, 1983

scénický návrh ke hře J. Bukovčana³⁶⁶:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 75 x 44 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 83, soukr. sb. I. Š. [357]

Typ: Činohra

Premiéra: Nprovedeno

Autor předlohy: Ivan Bukovčan

Místo uvedení: Národní divadlo v Praze

Děj psychologického dramatu z období druhé světové války slovenského autora Ivana Bukovčana se odehrává ve sklepě malého slovenského města. Hlavní motiv hry představuje snahu obyvatelů vzepít se po potlačení Slovenského národního povstání. Celý návrh scény, který představuje sklepní prostor, navozuje atmosféru skladu nepotřebných a starých věcí, od precizně znázorněného křesla, pohozený kříž, nebo rozbité zrcadlo.

³⁶⁵ Národní divadlo moravskoslezské, Opera, *Turek v Itálii*, <http://www.ndm.cz/cz/opera/inscenace/897-turek-v-italii/>, vyhledáno 14. 4. 2015.

³⁶⁶ Ivan Bukovčan, *Než kohout zazpívá: drama o dvou dílech*, Praha 1970.

5.1.121 Příhody lišky Bystroušky, 1983

čtyři scénické návrhy k opeře L. Janáčka³⁶⁷:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 66 x 48 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 83, soukr. sb. I. Š. [358]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 66 x 48 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 83, soukr. sb. I. Š. [359]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 66 x 48 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 83, soukr. sb. I. Š. [360]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 66 x 48 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 83, soukr. sb. I. Š. [361]

Typ: Opera

Premiéra: 28. 9. 1984

Uváděno: od 28. 9. 1984 do 19. 3. 1993

Režie: František Preisler ml.

Skladatel: Leoš Janáček

Autor libreta: Leoš Janáček

Místo uvedení: Janáčkovovo divadlo, Státní divadlo v Brně³⁶⁸

Opera Leoše Janáčka vypráví příběh. Opera vychází z předlohy Rudolfa Těsnohlídka, vypráví osudy hlavní hrdinky – lišky jménem Bystrouška. Návrhy k této výpravě pocházejí z roku 1983, všechny čtyři obrazy znázorňují interiér lesa, dominantou obrazu jsou velké stromy, které se na scéně pohybovaly. Výtvarnou inspiraci k tomuto nápadu získal při pobytu u svého kamaráda z dětství, Ladislava Fukse, který měl chalupu v obci Vítová u Fryštáku, poblíž Zlína. Oldřich Šimáček zde často pobýval i se svou rodinou. Při jednom z pobytů zde na něj udělaly velký dojem břízy ve větru, hýbající se koruny stromů při západu slunce.³⁶⁹ Návrhy zobrazují zimní krajinu nebo krajinu v noci, mají modrozelenou barevnost, přes chladné barvy působí velmi klidným a příjemným dojmem. Prostor scény tvoří barevný kontrast temně modrého pozadí a světlejšího popředí. Návrhy protínají šikmé

³⁶⁷ Leoš Janáček, *Liška Bystrouška: opera o 3 dějstvích*, Praha 1961.

³⁶⁸ Národní divadlo Brno, Opera, *Příhody lišky Bystroušky*, <http://www.ndbrno.cz/modules/theaterarchive/?h=inscenation&a=detail&id=4496>, vyhledáno 13. 4. 2015.

³⁶⁹ Informace na základě soukromého rozhovoru se synem Oldřicha Šimáčka, Ivanem Šimáčkem, 20. 5. 2011.

kužely světla. Zuzana Ledererová vyzdvihuje především symboliku, dynamiku a citlivou světelnou atmosféru scény.³⁷⁰ Zuzana Ledererová napsala.³⁷¹

5.1.122 Fidlovačka, 1984

pět scénických návrhů ke hře J. K. Tyla³⁷²:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 39 cm, sign.: dole uprostřed: ŠK 84, soukr. sb. I. Š. [362]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 39 cm, sign.: dole uprostřed: ŠK 84, soukr. sb. I. Š. [363]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 39 cm, sign.: dole uprostřed: ŠK 84, soukr. sb. I. Š. [364]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 39 cm, sign.: dole uprostřed: ŠK 84, soukr. sb. I. Š. [365]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 57 x 39 cm, sign.: dole uprostřed: ŠK 84, soukr. sb. I. Š. [366]

Typ: Činohra

Premiéra: 1984

Režie: Jaroslav Hejduk

Autor předlohy: Josef Kajetán Tyl

Místo uvedení: Divadlo J. K. Tyla v Plzni

Scény k frašce *Fidlovačka* Josefa Kajetána Tyla pro plzeňské divadlo v sobě spojují tradiční náladu první poloviny 19. století, ze které hra pochází se současnými prvky 80. Let 20. století. Tento eklekticismus a spojování dvou časových rovin není pro Šimáčkovu

³⁷⁰ Zuzana Ledererová, Bystrouška a scénograf, *Scéna*, 1985, roč. 10, č. 1, s. 4. „[...] Scéna Oldřicha Šimáčka znamená do značné míry shrnutí dosavadního vývoje. Znovu se zde objevuje, třebaže na zcela jiné – nepopisné – výtvarné úrovni nápad několika zavěšených motivů, které však tentokrát svět zvířat a lidí neoddělují, nýbrž naopak stmelují. V užitých tvarech se totiž scénografovi podařilo beze zbytku prolnout podobu listu i stromu. Vznikl tak jakýsi zobecňující obraz přírody, jejích nejdrobnějších jednotlivostí i vznešeného celku, který se klene nad hemžením lidí a živočichů. Vynikajícím nápadem byla kinetičnost těchto prvků. Navazuje dojem pohybu větví, chvění listů v korunách stromů a současně je sugestivním náznakem dýchání jako základního životního projevu, ačkoliv její primární význam souvisí s technikou proměn jednotlivých aktů. Promyšleně navržená krajně jednoduchá scéna přímo volala po umocnění světlem, které by plně využilo nejen transparentnosti ploch, ale hlavně konkretizovalo atmosféru jednotlivých obrazů, podtrhlo lyričnost Šimáčkova pohledu a náležitě propojilo výtvarnou stránku inscenace s hudbou. Třebaže Janáčkovu divadlo disponuje nejmodernějším technickým parkem nevyužilo premiérové svícení ani zdaleka všechny efekty, které základní scéna nabízí, ale zároveň i vyžaduje. Šimáčkova scénografie svým ideovým pojetím i výtvarným jazykem účinně a citlivě tlumočí Janáčkovu ryzí humanistické poselství...“

³⁷¹ Zuzana Ledererová, Bystrouška a scénograf, *Scéna*, 1985, roč. 10, č. 1, 21. 1., s. 4.

³⁷² Josef Kajetán Tyl, *Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka: čtvero obrazů dle života pražského*, Praha 1958.

tvorbu typický, spíše se drží jednoty a tradičnosti, které vycházejí přímo z povahy dané hry. V návrzích se spojují tradiční prvky jarních slavností s ozdobnými věnci, stánky se zdobenými srdci z perníku, ševcovskými fidlovačkami na pozadí jarních bříz, společně s barevností zcela aktuální době, s moderními prvky výrazných detailů lineárního členění a použitím pásky reflexního charakteru. Barevnost všech návrhů a stylová nesourodost nahrává komické povaze díla.

5.1.123 Psohlavci, 1984

čtyři scénické návrhy k opeře K. Kovařovice³⁷³:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 64 x 49 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 84, soukr. sb. I. Š. [367]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 64 x 49 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 84, soukr. sb. I. Š. [368]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 64 x 49 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 84, soukr. sb. I. Š. [369]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 64 x 49 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 84, soukr. sb. I. Š. [370]

Typ: Opera

Premiéra: 7. 5. 1985

Uváděno: od 7. 5. 1985 do 26. 3. 1988 (26x)

Režie: Inge Švandová-Koutecká

Skladatel: Karel Kovařovic

Autor libreta: Karel Šípek

Místo uvedení: Smetanovo divadlo, Národní divadlo v Praze³⁷⁴

Psohlavci je opera o třech jednáních českého skladatele Karla Kovařovice, která vznikla na motivy stejnojmenného románu Aloise Jiráska. Děj příběhu se odehrává koncem 17. století po událostech bitvy na Bílé hoře, hlavní spor tkví mezi vůdcem Chodů, Janem Sladkým Kozinou a Lomikarem. Scénické návrhy se velmi podobají náladě, atmosféře i barevnosti scéně k opeře Bohuslava Martinů *Řecké pašije* [194]. Návrhy znázorňují vesnici, kde se Chodové rozhodli povstat proti vrchnosti. Výrazným motivem scén je masivní rošt,

³⁷³ Karel Kovařovic, *Psohlavci: zpěvohra o třech dějstvích(6 obrazech) podle stejnojmenného románu Aloise Jiráska*, Praha 1963.

³⁷⁴ Archiv Národního divadla v Praze, Opera, *Psohlavci*, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=2165&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>, vyhledáno 14. 4. 2015.

který tvoří horní část scény, a za kterým se otevírá volná obloha, symbolizující svobodu, volnost a nezávislost. Z fotografií Oldřicha Pernicy z archivu Národního divadla v Praze číší přesnost, jakou Šimáček přenášel svou vizi a scénický návrh přímo do reality jeviště Smetanova divadla.

5.1.124 Vliv gama paprsků na měsíčky zahradní, 1984

scénický návrh ke hře P. Zindla³⁷⁵:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 37, 4 x 51, 7 cm, sign. dole uprostřed štětcem barvou: ŠK 84, MUO, inv. č. K 11086 [371]

Typ: Činohra

Premiéra: 1984

Režie: J. Svoboda

Autor předlohy: Paul Zindel

Místo uvedení: Krajské divadlo v Příbrami

Scénický návrh k Zindlově lyrickému dramatu představuje pokoj rodiny s pokřivenými vztahy. Z rozložení nábytku nečísí harmonie, ani pokoj domova, i přes uklizenost znázorněného nábytku jídelna působí chaoticky a také díky velmi tmavé a ponuré barevnosti pokoj spíše zaniká do tmavého pozadí. V pravé části návrhu na psacím stole, který vlastní cílevědomá a plachá dcera Tillie, je znázorněnou rekvizita, která dala jméno celé hře – vědecký experiment s měsíčky zahradními, které jsou vystavený radioaktivnímu záření. Na návrhu má své místo také klec s domácím mazlíčkem obou dcer, králíkem Petrem.

5.1.125 Jedenačtyřicátý, 1985

tři scénické návrhy ke hře B. A. Lavreňova a B. Krefta³⁷⁶:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 30 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [372]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 30 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [373]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 30 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [374]

Typ: Činohra

³⁷⁵ Paul Zindel, *Vliv gama záření na měsíčky zahradní: hra o dvou dějstvích*, Praha 1972.

³⁷⁶ Bratko Kreft, *Balada o poručíkovi a Marjutce*, Praha 1965.

Premiéra: 1985

Režie: Jaromír Pleskot

Autor předlohy: Boris Andrejevič Lavreňov, Bratko Kreft

Místo uvedení: Divadlo J. Průchy v Kladně

Kreftova *Balada o poručíkovi a Marjutce* vznikla podle povídky ruského spisovatele Borise Andrejeviče Lavreňova *Jedenačtyřicátý*. Příběh je zasazen do období občanské války v Rusku. Hlavní hrdinkou hry je odvážná střelkyně Marjutka, která střeží svého nepřítele, poručíka bělogvardějců. Společně putují k Aralskému jezeru, kde se však díky okolnostem sblíží nehlédě na jejich jiná politická přesvědčení a sociální postavení. Návrhy využívají pouze tři varianty jednoho návrhu. Jedná se znázornění jejich chýše, kde se ukrývali před bouří. Šimáček v cyklu opět používá prvek nakloněné šikmy. V tomto příběhu snad měla šikmá plocha a nevyrovnanost terénu naznačovat odlišná stanoviska dvou milenců, kteří přece i přes tragický konec k sobě našli cestu.

5.1.126 Loupežníci, 1985

sedm scénických návrhů k opeře G. Verdiho:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 40 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 85, soukr. sb. I. Š. [375]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 40 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 85, soukr. sb. I. Š. [376]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 40 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 85, soukr. sb. I. Š. [377]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 40 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 85, soukr. sb. I. Š. [378]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 40 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 85, soukr. sb. I. Š. [379]
- f) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 40 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 85, soukr. sb. I. Š. [380]
- g) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 58 x 40 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 85, soukr. sb. I. Š. [381]

Typ: Opera

Premiéra: 28. 6. 1985

Režie: Josef Novák

Skladatel: Giuseppe Verdi

Autor libreta: Andrea Maffei

Místo uvedení: Severočeské divadlo Ústí nad Labem³⁷⁷

Andrea Maffei napsal libreto podle stejnojmenného dramatu Friedricha Schillera. Celý cyklus sedmi návrhů spojuje jednotný prvek – schematizované obrazce lesního horizontu. V návrzích se proměňuje pouze barevnost a nepatrné architektonické a zdobné detaily, jako hlavice sloupu, litinové mřížoví, ukradený romantický obraz ve zdobeném rámu, nebo fragment klenby. Vše nasvědčuje tomu, že tyto prvky měly ve scéně i v příběhu nosný význam a působí jako znaky, nebo zjednodušené artefakty jednotlivých scén. Barevnost převažuje zemitá, Šimáček používá hnědé až zlatavé barvy, výrazně azurová barva nese symbol soumraku a černé obrazy mračen symbolizují přicházející noční expresivní scénu.

5.1.127 **Dům Bernardy Alby, 1985**

scénický návrh ke hře F. G. Lorcy³⁷⁸:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 60 x 35 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 85, soukr. sb. I. Š. [382]

Typ: Činohra

Premiéra: 1985

Režie: Jaromír Pleskot

Autor předlohy: Federico García Lorca

Místo uvedení: Slovácké divadlo v Uherském Hradišti

Režisér Jaromír Pleskot nastudoval tyto hru pro Slovácké divadlo v Uherském Hradišti. Mezi Šimáčkovy poslední návrhy z jeho sbírky můžeme jmenovat jeho návrh ke hře Federica Garcii Lorcy *Dům Bernardy Alby* z roku 1985. Režisér Jaromír Pleskot nastudoval tyto hru pro Slovácké divadlo v Uherském Hradišti. Oldřich Šimáček pojal scénu hry, která se odehrává v interiéru domu doňi Bernardy, jako prostou chatrč se střechou z rákosí. Celý návrh a jeho barevnost jsou jednoduché, bílé zdi domu kontrastují s přírodními barvami doplňků a hnědým rámem návrhu. I v tomto návrhu je spojitost se scénografem Zbyněkem Kolářem v jeho návrhu ke stejné hře *Dům Bernardy Alby* pro Státní divadlo v Ostravě v roce 1960.³⁷⁹ Zbyněk Kolář v návrhu naznačil pozadí prostoru jednoduchým mřížovím, charakter Šimáčkovy střechy to velmi připomíná. Motiv kříže je v obou návrzích shodně umístěn na levé straně obrazu.

³⁷⁷ Severočeské divadlo Ústí nad Labem, Opera, *Loupežníci*, <http://www.operabalet.cz/?page=rep&id=194>, vyhledáno 14. 4. 2015.

³⁷⁸ Federico García Lorca, *Dům Bernardy Alby: drama žen na španělském venkově*, Praha 1978.

³⁷⁹ Roubínek (pozn. 102), s. 52.

5.1.128 Zkročení zlé ženy, 1987

čtyři scénické návrhy ke komedii W. Shakespeara³⁸⁰:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 44 x 27 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 87, soukr. sb. I. Š. [383]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 44 x 27 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 87, soukr. sb. I. Š. [384]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 44 x 27 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 87, soukr. sb. I. Š. [385]
- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 44 x 27 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 87, soukr. sb. I. Š. [386]

Typ: Činohra

Premiéra: 1988

Režie: Jaromír Pleskot

Autor předlohy: William Shakespeare

Místo uvedení: Slovácké divadlo v Uherském Hradišti

Návrhy scén k zpracování komedie *Zkročení zlé ženy* pro Šimáčka nebylo novinkou. Ve scénách je cítit již zkušenost a vytříbenost ve výběru použitých schémat a zjednodušených prvků. Základem návrhů je pouze chatrně působící rámová konstrukce, sestavená pouze z tenkých dřevěných desek. V nich se zobrazují jednotlivé scény, které mají charakter deskových malovaných kulis. Pozadí návrhů je černé, scény téměř působí jako jeho tvorba z raných let v olomouckém divadle.

5.1.129 Faust a Markétka, 1988

sedm scénických návrhů k opeře Ch. Gounoda³⁸¹:

- a) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 53 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [387]
- b) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 53 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [388]
- c) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 53 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [389]

³⁸⁰ Shakespeare (pozn. 151), s. 91 – 124.

³⁸¹ Jules Barbier, *Faust a Markétka: opera o pěti dějstvích (sedmi obrazech) na text M. Barbiera a M. Carré*, Praha 1957.

- d) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 53 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [390]
- e) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 53 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [391]
- f) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 53 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [392]
- g) Scénický návrh, kombinovaná technika, papír, 53 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [393]

Typ: Opera

Premiéra: 5. 2. 1988

Režie: František Preisler ml.

Skladatel: Charles Gounod

Autor libreta: Jules Barbier, Michel Carré

Místo uvedení: Janáčkovo divadlo, Státní divadlo v Brně³⁸²

Série scénické návrhy k opeře *Faust a Markétka* uzavírají Šimáčkovu jevištní tvobu, jedná se o jedny z posledních návrhů, které byly na jevišti realizovány. Ve svém díle dochází do vysoce symbolistního tvarosloví. Chladná a meditativní barevnost dotváří spolu s ponurým a fantaskním dějem opery o učedníkovi Faustovi a jeho lásce k Markétce magický a jednotný celek. Dominantou a spojovacím prvkem celého cyklu se stává do středu sbíhající kruhová konstrukce, která je tvořena naznačenými prvky středověkých chrličů. Ty spolu se zdobnými květnatými detaily dotváří romantickou atmosféru typickou pro faustovské téma.

³⁸² Národní divadlo v Brně, Opera, *Faust a Markétka*, <http://www.ndbrno.cz/modules/theaterarchive/?h=inscenation&a=detail&id=4357>, vyhledáno 13. 4. 2015.

6 Závěr

Hlavním cílem mé diplomové práce bylo sestavení doposud nepublikovaného katalogu scénické tvorby Oldřicha Šimáčka. Předložený katalog scénických návrhu přináší podle mého názoru nejobsáhlejší a nejúplnější pohled na Šimáčkovu tvorbu. Soubor sto dvaceti devíti scénických celků obsahuje informace o skutečném rozsahu Šimáčkovy díla, poprvé uvádí technické údaje o rozměrech, malířské nebo kreslířské technice, údaje o umístění návrhu, informace o žánrech – opera, činohra, balet, data premiéry, v některých případech počet repríz, jméno režiséru jednotlivých představení, hudebních skladatelů a autorů hudby, předlohy nebo libreta a místo uvedení představení. Díky těmto schematicky shromážděným informacím si lze vytvořit ucelený názor na jednotlivé scénografické celky. Zajímavé a jistě i užitečné by bylo doplnit soubory scén údajem o autorovi kostýmů, což by doplnilo celkovou představu o vizuálním působení představení na diváka, ale pro omezenou délku práce jsem tyto informace v katalogu vůbec nezmiňovala.

Jednotlivé soubory jsou uvedeny s informací o historickém kontextu vzniku předlohy. V některých případech, kdy se děj příběhu přímo odráží ve scénických návrzích, je uveden stručný přehled děje a hlavního motivu hry. Díky porovnáním s fotografiemi výsledných realizací z archivů je snadnější představit si, jak byla scéna technicky provedena. I přes hledání výsledných fotografií v archivech, nejvíce přínosný pro celkové bádání a porovnávání s návrhy byl digitalizovaný archiv Národního divadla v Praze. Tento archiv obsahoval mnoho fotografií, ze kterých byla zcela patrná vizuální stránka jeviště. Ostatní archivy vlastnily například jen dobové fotografie ze zkoušek či z představení, nebo fotografie kostýmů a herců. Takové fotografie vůbec nezaznamenávaly výslednou scénu jeviště a nepřinesly do bádání nic nového. Zajímavé bylo bylo hledání možných inspiračních zdrojů umělce, zaměřit se na porovnání s tvorbou jevištních výtvarníků – jak předchozích generací, tak jeho současníků.

Jistě by bylo zajímavé detailněji rozpracovat kapitolu týkající se života a osobnosti Oldřicha Šimáčka a vytvořit tak hlubší povědomí o způsobech, jakým své scénické návrhy tvořil, co ve své tvorbě vyzdvihoval jako určující složky, nebo jak jeho scénickou tvorbu ovlivňovala jeho životní filozofie. Tyto informace o sobě Oldřich Šimáček prozrazoval během celého jeho života skrze rozhovory nebo medailony v odborném tisku. Šimáček se například netajil tím, jak moc je pro scénografa důležitá role předlohy a ještě více umělecké ztvárnění a osobnost režiséra. Proto jsem se v úvodu této práce zamýšlela nad otázkou, kdo

je ideální teoretik pro analýzu a popis scénografického návrhu. Pokud by práce byla obohacena o údaje o režijním záměru, rozšířena o myšlenky a poznámky režiséra daného představení, mohlo by bádání být přínosné také více z teatrologického hlediska.

Podle mého názoru se v práci povedlo naplnit cíl práce a sestavit katalog, který zatím nejvíce detailně mapuje scénografickou tvorbu Oldřicha Šimáčka.

7 Summary

This master thesis focuses on personality and scenographic work of Oldřich Šimáček, a leading and remarkable Czech scenographer, painter, designer of 20th century. He is a multi award winning artist and he used to work both for main Olomouc Theatre (called Moravské divadlo v Olomouci) and National Theatre in Prague (called Národní divadlo v Praze) as a main scenery designer. He made stage desing for theatres in the Czech Republic, and also he was very successful with his stage designs and costume designs for the most famous operas abroad. Among other contributions Oldřich Šimáček was the first Czech scenographers, who design the whole stage for four epic operas by Richard Wagner – “Der Ring des Nibelungen”. He was also working as a designer of exhibitions.

To cover a wide range of his work all the available literature, theatre magazines and newspaper articles relating to Oldřich Šimáček are evaluated in this thesis. His collected scenic designs are mainly available in the Museum of Art in Olomouc, in the Theatre Institute in Prague, in the archive of the National Theatre in Prague and also private collection related to his son Ivan Šimáček, can be viewed in his personal place of residence in the city of Olomouc.

8 Bibliografie

8.1 Prameny

- Divadelní ústav Praha, Informačně – dokumentační oddělení, Marie Zdeňková, Scénografie, (marie.zdenkova@divadlo.cz), Knihovna Divadelního ústavu v Praze, Oddělení sbírek a archivu Divadelního ústavu v Praze.
- Ústřížek na pauzovacím papíře s medailonem Oldřicha Šimáčka – informace – rok narození, studium, práce, ocenění, nedatováno.
- Dokument s nadpisem Oldřich Šimáček, text na pauzovacím papíře, nedatováno.
- Fotografie poukazu – Ředitel Divadla Oldřicha Stibora uděluje Cenu Oldřicha Stibora Oldřichu Šimáčkovi, Olomouc, 10. 1. 1968.
- Dopis, soupis, podepsáno Oldřich Šimáček, data a údaje, 1919 – 1942 – 1958.
- Dokument s ručně psaným textem, základní údaje, soupis her, nedatováno.
- Pozvánka na vernisáž výstavy malíře a scénografa Oldřicha Šimáčka, Foyer Divadla pod Palmovkou, Hostitelské dny Olomouckého kraje v Praze, 9. 12. 2005 v 18 hodin.
- Dokument s projevem PhDr. Evy Soukupové při zahájení výstavy Oldřicha Šimáčka dne 11. 2. 1982 v Kramářově galerii, 2 str.
- Dokument s nadpisem Šimáček Oldřich, nedatováno, 3 str.

8.2 Literatura (chronologicky)

1. Neautorizováno, Změny v olomouckém divadle, *Lidové noviny*, 1942, roč. 50, 15. 4., s. 6.
2. Neautorizováno, Zahájení olomoucké sezóny, Premiéra Jiráskova „Otce“ v divadle v Horolanech, *Lidové noviny*, 1943, roč. 51, č. 248, 10. 9., s. 4.
3. Klub přátel umění v Olomouci, *Katalog X. členské výstavy Skupiny olomouckých výtvarníků*, Olomouc 1943.
4. Neautorizováno, *X. členská výstava Skupiny olomouckých výtvarníků*, Olomouc 1943.
5. Skupina olomouckých výtvarníků, *Členská výstava – katalogy k výstavám*, Olomouc 1946.

6. Rudolf Kulhánek, *Ročenka Městského divadla v Olomouci v prvním roce osvobozené republiky 1945 – 1946*, Olomouc 1946.
7. Skupina olomouckých výtvarníků, *Skupina olomouckých výtvarníků*, Olomouc 1946.
8. Stanislav Křupka, *X. Jubilejní výstava Skupiny moravských výtvarníků*, Olomouc 1947.
9. Skupina olomouckých výtvarníků, *Skupina olomouckých výtvarníků* (členská výstava, katalog), Olomouc 1947.
10. Skupina moravských výtvarníků Olomouc, *Seznam děl členské výstavy Skupiny moravských výtvarníků*, Olomouc 1948.
11. Muzeum umění Olomouc, *100 let výtvarné Moravy – katalog k výstavě*, Olomouc 1948.
12. František Šmilauer, *Katalog výstavy Skupiny moravských výtvarníků v Olomouci*, Jeseník 1949.
13. Krajské středisko Svazu československých výtvarných umělců v Olomouci, *Katalog členské výstavy Krajského střediska Svazu čs. výtvarných umělců Olomouc*, Olomouc 1950.
14. František Ferdinand Šamberk, *Jedenácté přikázání: původní veselohra ve třech dějstvích*, Praha 1950.
15. Krajské středisko Svazu československých výtvarných umělců v Olomouci, *Katalog členské výstavy*, Olomouc 1951.
16. Neautorizováno, *Česká opera v obraze a kostýmu*, Praha 1951.
17. Ústřední svaz československých výtvarných umělců (ÚSČSVU), Krajské středisko Olomouc, *III. členská výstava Ústředního svazu československých výtvarných umělců v Olomouci*, Olomouc 1952.
18. Ústřední svaz československých výtvarných umělců (ÚSČSVU), Krajské středisko Olomouc, *Čtvrtá členská výstava*, Olomouc 1953.
19. Claus Hubalek, *Hodina Antigony*, Praha 1953.
20. J. B. Svrček, *Výstava obrazů a plastik moravských krajských středisek SČSVU*, Ostrava 1954.
21. Ústřední svaz československých výtvarníků umělců (ÚSČSVU), Krajské středisko Olomouc, *Pátá členská výstava*, Olomouc 1955.
22. Giuseppe Vedri, *Rigoletto: Opera o 3 dějstvích (4 obrazech) na text F.M. Piava*, Praha 1955.

23. Vojtěch Kabeláč – Vítěk Světozar, *Olomoucké divadlo v desetiletí 1945 – 1955*, Olomouc 1957.
24. Jules Barbier, *Faust a Markétka: opera o pěti dějstvích (sedmi obrazech) na text M. Barbiera a M. Carré*, Praha 1957.
25. Jaromír Lakosil, *Šestá členská výstava*, Olomouc 1958.
26. Jan František Fischer – Miguel de Cervanes y Saavedra, *Lišák Pedro*, veršovaná komedie se zpěvy a tanci, Praha 1958.
27. Carl Maria von Weber, *Čarostřelec: opera o třech jednáních (šesti obrazech)*, Praha 1958.
28. Josef Kajetán Tyl, *Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka: čtvero obrazů dle života pražského*, Praha 1958.
29. Richard Wagner, *Bludný Holanďan: opera o 3 dějstvích*, Praha 1959.
30. Jiří Hájek, Zdravý a nemocný převelice zdravý, *Divadelní noviny*, 1960, roč. 3, č. 21, s. 4.
31. Adolf Scherl, Inscenace 1960 – 1961. Zdravý nemocný, *Acta scaenographica*, srpen 1960, č. 1, s. 7.
32. Bertolt Brecht, *Zadržitelný vzestup Artura Uie: hra o sedmnácti obrazech, prologu a epilogu*, Praha 1960.
33. Neautorizováno, Slovo mají jevištní výtvarníci, *Divadlo*, červen 1960, roč. 11, č. 6, s. 299 – 302.
34. Neautorizováno, Moderní technika a divadlo, *Acta scaenographica*, říjen 1960, č. 3, s. 41 – 44.
35. Jiří Hilmera, Inscenace 1960 – 1961. Irkutská historie, *Acta scaenographica*, únor 1961, č. 7, s. 125.
36. Leoš Janáček, *Liška Bystrouška: opera o 3 dějstvích*, Praha 1961.
37. Adolf Scherl, Inscenace 1960 – 1961. Kamenný kvítek, *Acta scaenographica*, březen 1961, č. 8, s. 156 – 157.
38. Sergej Sergejevič Prokofjev, *Vojna a mír: zpívaná hra v 5 dějstvích (11 obrazech) podle románu Lva N. Tolstého*, Praha 1961.
39. Jiřina Telcová, Inscenace 1960 – 1961. Sestup Orfeův, *Acta scaenographica*, duben 1961, č. 9, s. 165 – 166.
40. Jan Grossman, *Jevištní výtvarnictví 1945 – 1960*, Praha 1961.
41. František Hrubín, *Kříšťálová noc: Hra o 4 dějstvích*, Praha 1961.

42. Krzysztof Gruszczyński, *Velký Bobby: hra o třech dějstvích*, Praha 1961.
43. Jiří Voskovec - Jan Werich, *Hry Osvobozeného divadla*, Praha 1961.
44. Bertolt Brecht, *Kavkazský křídový kruh*, Praha 1962.
45. Václav Kliment Klicpera, Boleslavovci; *Ženský boj; Běla; Zasnoubení po pohřbu*, Praha 1862.
46. William Gibson, *Dva na houpačce*, Praha 1962.
47. Antonín Bartušek, Inscenace 1961 – 1962. Kavkazský křídový kruh, *Acta scaenographica*, květen 1962, č. 10, s. 189 – 190.
48. Milan Lukeš, Blíží se jubileum, *Divadelní noviny*, 1962, roč. 5, č. 25 – 26, 4. 7., s. 8.
49. Jiří Hilmera, Scénické výtvarnictví na festivalu jevištního díla Sergeje Prokofjeva, *Acta scaenographica*, srpen 1963, roč. 4, č. 1, s. 1 – 3.
50. Isaak Èmmanuilovič Babel', *Marija: hra o osmi obrazech*, Praha 1963.
51. Karel Kovařovic, *Psohlavci: zpěvohra o třech dějstvích (6 obrazech) podle stejnojmenného románu Aloise Jiráska*, Praha 1963.
52. František Pavlíček, *Zápas s andělem: hra o dvou dějstvích*, Praha 1963.
53. Vítězslav Nezval, *Dnes ještě zapadá slunce nad Atlantidou*, Praha 1963.
54. Antonín Bartušek, Inscenace 1963 – 1964. Andorra, *Acta scaenographica*, červenec 1964, roč. 4, č. 12, s. 240 – 241.
55. Max Frisch, *Andorra: hra o dvanácti jednáních*, Praha 1964.
56. Tennessee Williams, *Tetovaná růže: hra o třech dějstvích (deseti obrazech)*, Praha 1964.
57. Věra Ptáčková, *Jeppe z vršku*, *Acta scaenographica*, červen 1965, roč. 5, č. 11, s. 3.
58. Michaela Lábová, *Schumannův Karneval v různých interpretacích* (diplomová práce), DIFA JAMU, Brno 1965.
59. Ludwig Holberg, *Jeppe z vršku: variace na téma staré dánské komedie ve 3 aktech s epilogem*, Praha 1965.
60. Zuzana Charvátová, *Divadlo Oldřicha Stibora v desetiletí 1955 – 1965*, Olomouc 1965.
61. Bratko Kreft, *Balada o poručíkovi a Marjutce*, Praha 1965.
62. Petr Iljič Čajkovskij, *Labutí jezero: balet o 2 jednáních a 4 obrazech*, Praha 1996.
63. František Šmejkal, *František Muzika*, Praha 1966.
64. Vladimír Procházka, *Příruční slovník naučný IV. S – Ž*, Praha 1967, s. 411.
65. Alexej Nikolajevič Tolstoj, *Zmije*, Praha 1967.

66. Henry de Montherlant, *Mrtvá královna aneb Jak se zabíjejí ženy: drama o 3 dějstvích*, Praha 1967.
67. Ján Cikker, *Beg Bajazid: opera v troch dejstvách s prológom*, Bratislava 1967.
68. Miloš Smetana, Podněty a úskalí, Konfrontace, *Divadelní noviny*, 1967 / 1968, roč. 11, č. 5 – 6, 25. 10., s. 12.
69. Neautorizováno, Ceny Oldřicha Stibora, *Divadelní noviny*, 1968, roč. 11. č. 13, 17. 1., s. 2.
70. Eva Hermanová, 100, Suchoňova Krůtňava, *Divadelní noviny*, 1968, roč. 11, č. 19, 10. 4., s. 5.
71. Rudolf Rouček, Janáčkova operní bilogie v Národním divadle, *Divadelní noviny*, 1968, roč. 11, č. 21, 8. 5., s. 3.
72. Neautorizováno, Oslavy Národního divadla, *Divadelní noviny*, 1968, roč. 11, č. 22, 22. 5., s. 2.
73. Sylva Marešová, Česká opera v Antverpách, *Divadelní noviny*, 1968/1969, roč. 12, č. 13, s. 10.
74. Josef Svoboda – Zbyněk Kolář – Vladimír Nývlt – Oldřich Šimáček, *Divadelní noviny*, 1968/1969, roč. 12, č. 17, s. 12.
75. Oldřich Šimáček – Jan Mikota, Oldřich Šimáček. Rozhovory se scénografy, *Acta scaenographica*, květen 1969, roč. 9, č. 10, s. 184 – 185.
76. Ivan Bukovčan, *Než kohout zazpívá: drama o dvou dílech*, Praha 1970.
77. Miloslav Stehlík, *Grandlehárna: volné zpracování motivů kalifornských novel Johna Steinbecka*, Praha 1970.
78. Jiřina Telcová, Olomoucká jubilejní výstava, *Acta scaenographica*, listopad 1970, roč. 11, č. 3, s. 3.
79. Jaromír Lakosil, *Výtvarné umění Olomoucka 1921 – 1971*, Olomouc 1971.
80. Sylva Marešová – Jan Procházka, *Oldřich Šimáček*, Praha 1971.
81. Neautorizováno, Hlasy holandského tisku o Oldřichu Šimáčkovi. *Zprávy Divadelního ústavu*, 1972, roč. 8 (XIV), č. 5, s. 18 – 23.
82. Paul Zindel, *Vliv gama záření na měsíčky zahradní: hra o dvou dějstvích*, Praha 1972.
83. István Örkény, *Kočí hra: tragikomedie o dvou dějstvích*, Praha 1972.
84. Ivan Alexandrovič Gončarov, *Strž*, Praha 1972.
85. Alexej Nikolajevič Arbušov, *Irkutská historie*, Praha 1972.

86. Alexandr Nikolajevič Ostrovskij, *Talenty a ctitelé*, Praha 1973.
87. Tennessee Williams, *Sestup Orfeův: hra o 3 dějstvích*, Praha 1973.
88. Jiří Hilmera, Rozhovor s Oldřichem Šimáčkem o jeho výpravě k Prstenu Nibelungova pro inscenaci Královské Vlámské opery v Antverpách, *Hudební rozhledy*, 1973.
89. Jiří Kotalík, *Tchecoslováquia cenografia, XII. Bienal de São Paulo 1973*, Praha 1973.
90. Dagmar Tučná, *XII. Bienal de Sao Paulo, Outubro / Novembro 1973 – Catálogo*, Praha 1973.
91. Neautorizováno, *O divadle na Moravě*, Acta Universitatis Palackianae, Olomucensis, Facultas Philosophica, Supplementum 21, Praha 1974.
92. Zdeněk Pleskot, Scénografie činohry ND v sezoně 1973 – 1974, *Interscaena, Acta scaenographica*, 1974, roč. 4, č. 4, s. 77 – 79.
93. Fulínová Jaroslava, Sedmdesát výprav, *Ahoj na sobotu*, 7. 11. 1975.
94. Jan Šimon Fiala, Obrazy za oponou, *Gramorevue*, 1976, Únor, č. 2, s. 6 – 7.
95. Sylva Marešová – Bohumil Šašinka, Kulatý stůl Scény 77 o scénografii. Naplnit tradici současnosti. Čeští scénografové uvažují o poslání svého oboru. *Scéna*, 1977, roč. 2, č. 18, s. 4.
96. Jana Pleskačová – Věra Ptáčková, *Pražské quadriennale 1967 / 1971 Mezinárodní výstava jevištního výtvarnictví a divadelní architektury*, Praha 1978.
97. Radoslav Lošťák, *Oldřich Šimáček – Scénické návrhy a kresby*, Olomouc 1978.
98. Neautorizováno, V olomouckém Divadle hudby. Scénické návrhy a kresby Oldřicha Šimáčka, *Nová svoboda*, 22. 2. 1978.
99. Federico García Lorca, *Dům Bernardy Alby: drama žen na španělském venkově*, Praha 1978.
100. Josef Kainar, *Nebožtík Nasredin: komedie o 3 dějstvích*, Praha 1978.
101. Valerij Jakovlevič Brjusov, *Ohnivý anděl: román o XVI hlavách*, Praha 1978.
102. Neautorizováno, Anketa – Váš názor na funkci a prostředky scénografie v současném divadle? Co je podle Vás v současné československé scénografii nejprogresivnější? V čem vidíte specifický rys československé scénografie a co je podle Vás třeba k jeho rozvinutí do budoucna?, *Scéna*, 1979, roč. 4, č. 10, s. 6 – 7.
103. Aleš Fuchs, Kulatý stůl Scény 79 o scénografii, *Scéna*, 1979, roč. 4, č. 10, s. 4 – 5.

104. Jiří Kotalík – Helena Albertová, *Oldřich Šimáček, výstava scénografických prací*, Praha 1979.
105. Peter Hachs, *Krásná Helena: opereta pro činoherce*, Praha 1979.
106. Neautorizováno, Šedesátiny Oldřicha Šimáčka, *Lidová demokracie*, 1. 9. 1979.
107. Neautorizováno, Tvůrce jevištního prostoru, *Národní divadlo*, září 1979.
108. Neautorizováno, Výstava ve foyer Divadla na Vinohradech k umělcovým šedesátinám, *Hudební rozhledy*, březen 1980.
109. Boris L'vovič Vasil'jev, *A jitra jsou zde tichá*, Brno 1980.
110. Molière, *Zdravý nemocný: komedie s tanci o třech dějstvích*, Praha 1980.
111. Molière, *Jeho Urozenost pan měšťák: komedie-balet o 5 dějstvích*, Praha 1980.
112. Eva Šormová, Enn Vetemaa: Svatá Zuzana aneb Škola mistrů, *Dialog*, 1980, roč. 3, č. 7 – 8, 1. 5., s. 27.
113. Neautorizováno, Scénografie Oldřicha Šimáčka. *Rovnost*, 16. 6. 1981.
114. František Šmejkal, *František Muzika (1900 – 1974). Obrazy, kresby, scénické návrhy, knižní grafika*, Praha 1981.
115. Zuzana Ledererová, *Oldřich Šimáček / Scénografie*, Brno 1981.
116. Zuzana Ledererová, Profil Oldřicha Šimáčka, *Scéna*, 1981, roč. 6, č. 17, 17. 8., s. 2.
117. Sylva Marešová, O tvář současné scénografie, *Scéna*, 1981, roč. 6, č. 5, 13. 3., s. 3.
118. Jan Šimon Fiala, Z tajemství zákulisí, *Scéna*, 1981, roč. 6, č. 15 – 16, 24. 7., s. 7.
119. Přemysl Rut, *Dafnis a Chloe: 27 variant pastýřského románu Dafnida a Chloe*, Praha 1981.
120. John Osborne, *Ohlédni se v hněvu*, Praha 1981.
121. Neautorizováno, Telegram, *Scéna*, 1981, roč. 6, č. 14, 10. 7., s. 2.
122. Neautorizováno, Scénografie Oldřicha Šimáčka, *Rudé právo*, 19. 2. 1982.
123. Neautorizováno, Oznámení o výstavě Oldřicha Šimáčka v pražské Galerii Vincence Kramáře, *Tvorba*, 24. 2. 1982.
124. Lev Nikolajevič Tolstoj, *Anna Kareninová: hra o dvou částech*, Praha 1982.
125. Neautorizováno, Výtvarná tvář divadla, *Svět v obrazech*, 5. 3. 1982.
126. Neautorizováno, Naše vernisáž, *Květy*, 11. 3. 1982.
127. Neautorizováno, Výtvarník pro divadla, *Večerní Praha*, 18. 11. 1982.
128. Neautorizováno, Scénograf Oldřich Šimáček, *Svobodné slovo*, 16. 2. 1982.
129. Jiří Kotalík, *Scénografické dílo Oldřicha Šimáčka*, Praha 1982.

130. Kolektiv autorů Encyklopedického institutu ČSAV, *Ilustrovaný encyklopedický slovník, III. P – Ž*, Praha 1982, s. 493.
131. Věra Ptáčková, *Česká scénografie XX. století*, Praha 1982.
132. Vladimír Jindra, *Současná scénografie. Soudobé české umění*, Praha 1982, s. 40 – 41.
133. Neautorizováno, Scénografie, Galerie české současné scénografie XII. – Oldřich Šimáček, *Scéna*, 1982, roč. 7, č. 21, 15. 10., s. 8.
134. Otakar Roubínek, *Zbyněk Kolář*, Praha 1982.
135. Neautorizováno, Divadlo československé armády – Divadlo na Vinohradech, *Scénografie*, 1983, č. 49, s. 45 – 55.
136. Neautorizováno, Včerejšek a dnešek Divadla na Vinohradech, *Scénografie*, 1983, č. 49, s. 63 – 71.
137. Iša Popelka, „Dělat divadlo“ značilo přemýšlet, *Scéna*, 1983, roč. 8, č. 17, 29. 7., s. 7.
138. Jan Šimon Fiala, Potlesk z hlediště, *Ahoj na sobotu*, 29. 4. 1983, č. 18, s. 12 – 13.
139. Neautorizováno, O scénografii s Oldřichem Šimáčkem, Mám rád olomoucké divadlo, *Stráž lidu*, 17. 5. 1983.
140. Neautorizováno, Jubileum úspěšného scénografa, *Lidová demokracie*, 1. 9. 1984.
141. Zuzana Ledererová, Bystrouška a scénograf, *Scéna*, 1985, roč. 10, č. 1, 21. 1., s. 4.
142. Jean Giraudoux, *Bláznivá ze Chaillot: hra o dvou dějstvích*, Praha 1985.
143. Jaromír Svoboda, *Národní divadlo zblízka*. Praha 1987.
144. Kolektiv autorů Encyklopedického institutu ČSAV, *Malá československá encyklopedie, VI. Š – Ž*, Praha 1987, s. 33.
145. Jiřina Telcová, *Paleta a maska: scénografie brněnského divadla v letech 1884 – 1944*, Brno, 1988.
146. Vladimír Procházka, *Národní divadlo a jeho předchůdci: Slovník umělců divadel Vlastenského, Stavovského, Prozatímního a Národního*, Praha 1988.
147. Gioacchino Rossini, *Il Turco in Italia: Drame buffo in due atti*, Londýn 1998.
148. Vladimír Macura et al., *Slovník světových literárních děl, A – L*, Praha 1988.
149. Vladimír Macura et al., *Slovník světových literárních děl, M – Ž*, Praha 1988.
150. Neautorizováno, Tvůrčí profesionál, *Rudé právo*, 2. 9. 1989.
151. Neautorizováno, Scénograf se srdcem malíře, *Lidová demokracie*, 6. 9. 1989.
152. Jiří Kotalík, *Zasloužilý umělec Oldřich Šimáček*, *Scénografie*, Olomouc 1989.

153. Novalis – Rilke – Šimáček, *Oldřich Šimáček: Obrazy*, Olomouc 1989.
154. Josef Josefík, *Státní divadlo Oldřicha Stibora Olomouc 1920 – 1990*, Olomouc 1990.
155. Karel Čapek – František Pavlíček, *Život a dílo skladatele Foltýna aneb Posedlost: dramatická symfonie*, Praha 1990.
156. Pavel Kohout, *Cesta kolem světa za 80 dní*, Praha 1991.
157. Prokop Toman, *Nový slovník československých výtvarných umělců – dodatky*, Ostrava 1994.
158. Bohumír Kolář, Dva světy Oldřicha Šimáčka, *Hanácké noviny*, 1994, roč. 5, č. 209, 10. 9., s. 5.
159. Léo Delibes, *Coppélia: balet ve dvou částech*, Praha 1995.
160. Věra Ptáčková, *Zrcadlo světového divadla: Pražské quadriennale 1967 – 1991*, Praha 1995.
161. Petr Iljič Čajkovskij, *Labutí jezero: balet o 2 jednáních a 4 obrazech*, Praha 1996.
162. Neautorizováno, O. Šimáček vystavuje v divadle, *Hanácké noviny*, 1996, roč. 7, č. 123, 15. 10., s. 5.
163. Miroslava Přikrylová – František Knoop, *Bibliografie časopisu Divadlo*, Praha 1998, s. 143.
164. Petr Iljič Čajkovskij, *Piková dáma: opera o třech jednáních - podle A.S. Puškina*, Praha 1998.
165. Josef Tomeš et al, *Český biografický slovník XX. století, III., Q – Ž*, Praha 1999.
166. Giacomo Puccini, *Madame Butterfly*, Praha 1999.
167. Neautorizováno, Kronika 37/99, *Týden*, 1999, roč. 6, č. 37, 6. 9., s. 72.
168. Vladimír Prokop, *Literatura 19. a počátku 20. století (od romantiků po buřiče)*, Sokolov 2000.
169. Dmitrij Dmitrijevič Šostakovič, *Lady Macbeth Mcenského újezdu (Katěrina Izmajlova): opera o čtyřech dějstvích*, Praha 2000.
170. Vladimír Prokop, *Dějiny literatury od starověku do počátku 19. století, aneb od Mezopotámie po naše národní obrození*, Sokolov 2001.
171. Bedřich Smetana, *Čertova stěna: opera o třech jednáních*, Praha 2001.
172. Ivana Pustějovská, Šimáčkové, otec a syn, vystavují. Olomoucká Galerie Podkova nabízí výstavu obrazů scénografa a plastik fotografa, *Mladá fronta Dnes*, září 2002.

173. Bohumír Kolář, Podkova je nyní centrem výtvarného umění, *Olomoucké listy*, 2002, roč. 2, č. 37, s. 15.
174. Wolfgang Amadeus Mozart, *Le nozze di Figaro: opera buffa ve čtyřech jednáních = Figarova svatba*, Praha 2002.
175. Leoš Janáček, *Osud*, Praha 2002.
176. Tennessee Williams, *Hry: Tramvaj do stanice touha, Kočka na rozpálené plechové střeše, Noc s leguánem*, Hradec Králové 2003.
177. Marie Zdeňková, *Czech made, současná česká scénografie, contemporary czech stage design*, Praha 2003.
178. Leoš Janáček, *Výlety páně Broučkovy / The excursion of Mr. Brouček: opera o dvou částech a čtyřech jednáních z let 1908-1917*, Praha 2003.
179. Josef Herman, Buchtičky se šodó, nebo skopové?, *Divadelní noviny*, 2003, roč. 12, č. 5, 4. 3., s. 5.
180. Alena Štěrbová, *Metaforické hry Josefa Topola*, Olomouc 2003, s. 11 – 19.
181. Mahulena Nešlehová – Jiří Hilmera – Rostislav Švácha, *Vlastislav Hofman*, Praha 2004.
182. Fjodor Michajlovič Dostojevskij, *Idiot*, Praha 2004.
183. Neautorizováno, Kultura z Moravy se představí v Praze, *Lidové noviny*, Byznys, 2005, roč. 18, č. 284, 6. 12., s. 19.
184. Neautorizováno, Moravské divadlo vzdalo novou galerii hold scénografovi Oldřichu Šimáčkovi. *Mladá fronta Dnes*, 2005, roč. 16, č. 30, 5. 2., s. C/4.
185. Gabriela Garbová, Nová galerie přibližuje dílo scénografa Oldřicha Šimáčka, *Olomoucký den*, 2005, č. 38, 15. 2., s. 9.
186. Giuseppe Verdi, *Nabucco*, Praha 2005.
187. Martina Pachmanová – Markéta Pražanová, *Vysoká škola umělecko-průmyslová 1885 – 2005*, Praha 2005.
188. Vlasta Hradilová, Moravské divadlo otevřelo Galerii Oldřicha Šimáčka, *Právo*, Olomoucký kraj, 2005, roč. 15, č. 40, 17. 2., s. 13.
189. Bohumír Kolář, Galerie Oldřicha Šimáčka, *Radniční listy*, 2005, roč. 7, č. 3, 25. 3., s. 3.
190. Pavel Petráněk, *Richard Wagner, Der Ring des Nibelungen = Prsten Nibelungův: slavnostní hra ve třech dnech a předvečeru z let 1853-1874 na vlastní libreto*, Praha 2005.

191. Karel Čapek – Josef Čapek, *Lásky hra osudná / Adam stvořitel*, Praha 2005.
192. Fráňa Šrámek, *Měsíc nad řekou*, Praha 2006.
193. Bohuslav Martinů, *Řecké pašije: 2 verze ("curyšská"); opera o čtyřech jednáních z let 1957-59*, Praha 2006.
194. Vlasta Koubská, *František Tröster: básník světla a prostoru = artist of light and space*, Praha 2007.
195. Molière, *Tartuffe*, Praha 2007.
196. Arnold Aronson, *Pohled do propasti: Eseje o scénografii*, Praha 2007.
197. Jarmila Gabrielová, *Kronika Pražského quadriennale*, Praha 2007.
198. Věra Ptáčková, Scénografie, in: Rostislav Švácha (ed.) – Marie Platovská (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění (VI – 1), 1958 – 2000*, Praha 2007, s. 295 – 307.
199. Věra Ptáčková, Scénografie, in: Rostislav Švácha (ed.) – Marie Platovská (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění (VI – 2), 1958 – 2000*, Praha 2007, s. 797.
200. Anna Hostomská, *Příběhy, pověsti a pohádky paní Hudby*, Praha 2007.
201. Jindřich Černý, *Osudy českého divadla po druhé světové válce: divadlo a společnost 1945 – 1955*, Praha 2007.
202. Leoš Janáček, *Věc Makropulos: opera podle stejnojmenné komedie Karla Čapka*, Praha 2008.
203. Molière, *Don Juan*, Praha 2008.
204. Viktorie Čermáková, *Proměny: divadelní výtvarnice na přelomu tisíciletí*, Praha 2008.
205. Hana Ribí, *Edward Gordon Craig – Figura a abstrakce*, Praha 2008.
206. Věra Ptáčková, *Divadlo na konci světa*, Praha 2008.
207. Helena Albertová, *Josef Svoboda: scenographer*, Praha 2008.
208. Jiří Štefanides, *Kalendárium dějin divadla v Olomouci (od roku 1479)*, Praha 2008, s. 219.
209. Luigi Pirandello, *Šest postav hledá autora*, Praha 2008.
210. Carlo Goldoni, *Sluha dvou pánů: komedie o dvou částech*, Praha 2008.
211. Anton Pavlovič Čechov, *Dramata*, Praha 2008.
212. Luigi Pirandello, *Šest postav hledá autora*, Praha 2008.
213. Bedřich Smetana, *Prodaná nevěsta: komická opera o třech jednáních na libreto Karla Sabiny*, Praha 2008.
214. Anton Pavlovič Čechov, *Dramata*, Praha 2008.

215. Bohuslav Martinů, *Hry o Marii*, Praha 2009.
216. Bertolt Brecht - Kurt Weill, *Žebrácká opera: též Třigrošová, Braková, zkratka Šuntská opera*, Praha 2009.
217. Bohuslav Martinů, *Hry o Marii*, Praha 2009.
218. Petr Iljič Čajkovskij, *Evžen Oněgin: lyrické scény ve třech jednáních*, Praha 2009.
219. Beno Blachut, Před 90 lety... Zprávy z opery, *Národní divadlo*, září 2009, č. 1, s. 12.
220. Vlasta Koubská, *Otakar Schindler (1923 – 1998) scénograf: soupis scénických a kostýmních návrhů Otakara Schindlera uložených v divadelním oddělení Národního muzea*, Praha 2009.
221. Josef Maliva, Přání umělci k devadesátinám. Oldřich Šimáček, senior olomoucké výtvarné scény, *Prostor Zlín*, 2009, č. 28, s. 134 – 142.
222. Vladimír Just, *Divadlo v totalitním systému*, Praha 2010.
223. Henrik Ibsen, *Divoká kachna: hra v pěti dějstvích*, Praha 2011.
224. Antonín Dvořák, *Jakobín: opera o třech dějstvích*, Praha 2011.
225. William Shakespeare, *Dílo*, Praha 2011.

8.3 Internetové odkazy

- Divadelní ústav, <http://www.divadelni-ustav.cz/cs/>, vyhledáno 28. 3. 2015.
- Archiv Národního divadla, Oldřich Šimáček, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Umelec.aspx&ju=3718&pn=356affcc-f301-3000-85ff-c11223344aaa>, vyhledáno 5. 4. 2011.
- Archiv Národního divadla, <http://archiv.narodni-divadlo.cz/>, vyhledáno 5. 4. 2015.
- Ústav pro českou literaturu AV ČR, Digitalizovaný archiv časopisů, <http://archiv.ucl.cas.cz/>, vyhledáno 16. 3. 2015.
- Slovník české literatury, <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/>, vyhledáno 18. 4. 2011.
- Jan Hlavatý, Umění scénografie, <http://www.hlavaty-jan.cz/umeni/scenografie.php>, vyhledáno 28. 3. 2011.
- Česká televize, Jeppe z vršku, <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10245719005-jeppe-z-vrsku/>, vyhledáno 24. 5. 2015.
- Moravské divadlo Olomouc, Historie souboru činohra, <http://www.moravskedivadlo.cz/cinohra/historie/>, vyhledáno 28. 5. 2011.

- Moravské divadlo Olomouc, Historie opery a operety,
<http://www.moravskedivadlo.cz/opera-a-opereta/historie/>, vyhledáno 28. 5. 2011..
- Pražské quadriennale scénografie a divadelního prostoru, PQ 71,
<http://www.pq.cz/cs/pq-71.html?itemID=278&type=national&expoId=95&personId=41362>, vyhledáno 28. 5. 2011.
- Pražské quadriennale scénografie a divadelního prostoru, PQ 76,
<http://www.pq.cz/cs/pq-79.html?itemID=15&type=thematic>, vyhledáno 28. 5. 2011.
- Národní divadlo Brno, Oldřich Šimáček,
<http://www.ndbrno.cz/modules/theaterarchive/index.php?h=person&a=detail&id=2468&lang=3>, vyhledáno 28. 5. 2011.
- Opera plus, Glosa: Wagnerova Valkýra v Česku, čísla a otázky,
<http://www.operaplus.cz/2011/05/glosa-wagnerova-valkyra-cisla-otazky.html?showComment=1305483589237>, vyhledáno 28. 5. 2011.
- Šperky a bižuterie od historie po současnost, <http://www.bijoux-trend.cz/sperky.html>, vyhledáno 28. 5. 2011.
- Wikipedie, otevřená encyklopedie, Karel Svoboda (režisér),
[http://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Svoboda_\(režisér\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Svoboda_(režisér)), vyhledáno 6. 6. 2011.
- Státní cena Klementa Gottwalda,
http://www.vyznamenani.net/CSR/Statni_cena_Klementa_Gottwalda.html,
vyhledáno 7. 6. 2011.
- Spisovatelé, Nikos Kazantzakis
<http://www.spisovatele.cz/nikos-kazantzakis>, vyhledáno 20. 4. 2015.
- Laterna Magika, Josef Svoboda, <http://www.laterna.cz/o-divadle/historie/josef-svoboda/>, vyhledáno 20. 6. 2011.
- Králův Dvůr, Oficiální web města, http://www.kraluv-dvur.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=18998&id_org=7294&p1=8732, vyhledáno 10. 4. 2015.

9 Textová příloha

V soupisu výstav a v soupisu ocenění jsem čerpala z dostupné literatury a katalogů výstav. Soupis kostýmních návrhů zahrnuje návrhy ze sbírek Muzea umění Olomouc.

9.1 Soupis samostatných výstav

- 1952** Brno, Dům umění města Brna: *Šimáček – Scénografie*.
- 1959** Olomouc, Krajská galerie, Dům umění: *Šimáček – Scénické a kostýmní návrhy z let 1954 – 1959*.
- 1969** Belgie, Antverpy, Královská vlámská opera, foyer: *Scénografie – Oldřich Šimáček*. Výstava byla reprizována v Mannheimu v NSR.
- 1973** Brazílie, São Paulo, Divadelní ústav Praha, XII. Bienále výtvarného umění: Tchecoslováquia cenografia (společně s kostýmní výtvarnicí Helenou Bezákovou).
- 1978** Olomouc, Okresní kulturní středisko, Divadlo hudby: *Oldřich Šimáček – Scénické návrhy a kresby*.
- 1979** Praha, Divadlo na Vinohradech, foyer: *Oldřich Šimáček – Výstava scénografických prací*.
- 1981** Brno, Dům umění města Brna, Divadelní ústav Praha, Dům Pánů z Kunštátu, Kabinet grafiky: *Oldřich Šimáček – Scénografie*. (29. 5. – 5. 7. 1981)
- 1982** Praha, Svaz českých výtvarných umělců, Galerie Vincence Kramáře: *Zasloužilý umělec Oldřich Šimáček – 40 let scénografie*.
- 1985** Kuba, Havana, ministerstvo zahraničních věcí ČSSR, Československé kulturní a informační středisko: *Escenografia - Oldřich Šimáček Artista Emerito*.
- 1987** Břeclav, Dům kultury ROH: *Zasloužilý umělec Oldřich Šimáček – Scénografie*.
- 1988** Uherské Hradiště, Slovácké divadlo, foyer: *Zasloužilý umělec Oldřich Šimáček – Scénografie*.
- 1989** Olomouc, Okresní kulturní středisko, Divadlo hudby: *Zasloužilý umělec Oldřich Šimáček – Obrazy*.
- Olomouc, Krajské vlastivědné muzeum ve spolupráci s Oblastní galerií výtvarného umění v Olomouci a Státním divadlem Oldřicha Stibora v Olomouci: *Zasloužilý umělec Oldřich Šimáček – Scénografie*.

- 1996** Olomouc, Moravské divadlo: *Oldřich Šimáček*.
2002 Olomouc, Galerie Podkova.
2005 Olomouc, Moravské divadlo, foyer.
2005 Praha, Divadlo pod Palmovkou, foyer.

9.2 Soupis ocenění

- 1957** ~ Stříbrný odznak Divadelní žatvy za uplynulou sezónu.
- 1968** ~ Cena Oldřicha Stibora za vynikající scénické výpravy ke hře H. de Montherlanta *Mrtvá královna*, k baletu Miloše Vacka *Milá sedmi loupežníků* a ke hře *Zmije* od Tolstého.
 ~ Zasloužilý člen Divadla Oldřicha Stibora v Olomouci za dlouholetou a oddanou práci.
 ~ Čestný titul zasloužilý umělec za úspěšnou scénografickou práci.
- 1971** ~ Státní cena Klementa Gottwalda, kterou získal spolu s dalšími tvůrci inscenace opery Sergeje Prokofjeva *Vojna a mír* na scéně Národního divadla v Praze.
 ~ Čestná cena ministerstva kultury SSSR za aktivní účast při přípravě a provedení opery Sergeje Prokofjeva *Vojna a mír* v rámci Dnů sovětské kultury v ČSSR.
 ~ Zlatá medaile za soubor jevištních návrhů na Pražském quadriennale – mezinárodní přehlídce jevištního výstavnictví a divadelní architektury.
- 1973** ~ Ocenění ministerstva kultury SSSR za scénickou výpravu opery Antonína Dvořáka *Čert a Káča* na Festivalu dramatických a hudebních děl československých autorů ve Státním ruském divadle opery a baletu v Doněcku.
 ~ Zlatá medaile nejlepšího zahraničního scénografa na mezinárodní výstavě divadelního výtvarnictví a architektury v rámci XII. Bienále výtvarného umění v São Paulo.
- 1979** ~ Medaile Leoše Janáčka za zásluhy o šíření a propagaci skladatele.
- 1983** ~ Pamětní medaile ke stému výročí otevření budovy Národního divadla v Praze.
- 2005** ~ Nově vybudovaná galerie Oldřicha Šimáčka ve foyer Moravského divadla v Olomouci.

9.3 Soupis kostýmních návrhů

Soupis kostýmních návrhů pochází ze sbírek Muzea umění Olomouc [394 – 409].

- *Hrátky s čertem*, šestnáct kostýmních návrhů pro hru J. Drdy, 1953
 - I. *Martin Kabát*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 42, 5 x 24, 5 cm, 43, 8 x 30, 3 cm, MUO, inv. č. K 2669 [394]
 - II. *Pekelný vrátný*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 38, 2 x 21, 2 cm, 43, 8 x 30, 2 cm, MUO, inv. č. K 2670
 - III. *Starý čert*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 38 x 15, 5 cm, 44 x 30, 3 cm, MUO, inv. č. K 2671
 - IV. *Mladý čert*, kostýmní návrh, papír, 41 x 18, 2 cm, 44 x 30, 2 cm, MUO, inv. č. K 2672
 - V. *Pán s hůlčičkou*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 42, 5 x 21 cm, 44 x 27, 5 cm, MUO, inv. č. K 2673 [395]
 - VI. *Káča*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 40, 5 x 17 cm, 44 x 27, 6 cm, MUO, inv. č. K 2674 [396]
 - VII. *Pekelný kníže*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 41, 5 x 17, 5 cm, 44 x 27, 7 cm, MUO, inv. č. K 2675 [397]
 - VIII. *Poustevmík*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, , MUO, inv. č. K 2676
 - IX. *Čert z mlýna*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 37, 5 x 14, 5 cm, 43, 8 x 27, 6 cm, MUO, inv. č. K 2677
 - X. *Tlustý čert v kožichu*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 35 x 17, 3 cm, 43, 5 x 27, 8 cm, MUO, inv. č. K 2678
 - XI. *Pekelný dvořan*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 40, 5 x 15 cm, 43, 8 x 27, 8 cm, MUO, inv. č. K 2679
 - XII. *Pekelný hejtman*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 42 x 17 cm, 43, 7 x 28, 3 cm, MUO, inv. č. K 2680
 - XIII. *Myslivec*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 39 x 22, 5 cm, 440 x 29, 5 cm, MUO, inv. č. K 2681
 - XIV. *Sarko Tarka*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 42 x 26 cm, 44 x 28, 5 cm, MUO, inv. č. K 2682 [398]
 - XV. *Tlustý čert*, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 42 x 22 cm, 44 x 29 cm, MUO, inv. č. K 2683

- XVI. *Princezna*, 1964, kostýmní návrh, kolorovaná kresba, papír, 41 x 24 cm, 44 x 29, 5 cm, MUO, inv. č. K 2684
- *Dnes ještě zapadá slunce nad Atlantidou*, čtyřicet pět kostýmních návrhů pro hru V. Nezvala, 1959
 - I. *Vědec*, kostýmní návrh, papír, 27,6 cm x 17 cm, 31,3 cm x 22,2 cm, MUO, inv. č. K 2619
 - II. Kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 28, 5 cm x 19 cm, 31, 5 cm x 21, 5 cm, MUO, inv. č. K 2620
 - III. *Kompars chátra*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 27 cm x 9, 5 cm, 31, 3 cm x 22 cm, MUO, inv. č. K 2621
 - IV. *Vládce*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 28, 3 cm x 10, 5 cm, 31, 4 cm x 22 cm, MUO, inv. č. K 2622
 - V. *Foiničan*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 29 cm x 14, 3 cm, 31, 2 cm x 22, 2 cm, MUO, inv. č. K 2623
 - VI. *Osobní stráž vládce*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 28, 5 cm x 17, 5 cm, 31, 2 cm x 22 cm, MUO, inv. č. K 2624 [399]
 - VII. *Kněží*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 26, 2 cm x 19 cm x 31, 4 cm x 22 cm, MUO, inv. č. K 2625
 - VIII. *Zloděj*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 24 cm x 16 cm x 31, 3 cm x 22 cm, MUO, inv. č. K 2626
 - IX. *Starci*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 25, 8 cm x 15 cm, 31, 2 cm x 22 cm, MUO, inv. č. K 2627 [400]
 - X. *Sochař*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 27, 6 cm x 16 cm, 31, 3 cm x 22 cm, MUO, inv. č. K 2628
 - XI. *Athénští zajatci*, kostýmní návrhy, kolorovaná, papír, 26 cm x 13, 2 cm x 31 cm x 22, 2 cm, MUO, inv. č. K 2629 [401]
 - XII. *Kompars – chátra*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 25, 8 cm x 10 cm, 30, 8 cm x 22, 4 cm, MUO, inv. č. K 2630
 - XIII. *Sochařova žena*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 24, 5 cm x 11 cm, 31, 2 cm x 22, 3 cm, MUO, inv. č. K 2631

- XIV. *Sochařova žena*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 23, 8 cm x 10, 2 cm, 31, 3 cm x 22, 2 cm, MUO, inv. č. K 2632
- XV. *Kompars ženy*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 24 cm x 7, 8 cm, 31, 2 cm x 22 cm, MUO, inv. č. K 2633 [402]
- XVI. *Pradlena*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 23, 5 cm x 10, 2 cm, 31, 3 cm x 22 cm, MUO, inv. č. K 2634
- XVII. *Pradlena*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 22, 8 cm x 8, 3 cm, 31 cm x 22 cm, MUO, inv. č. K 2635
- XVIII. *Pradlena*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 22, 4 cm x 9 cm, 31, 4 cm x 22, 1 cm, MUO, inv. č. K 2636
- XIX. *Kompars páni*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 25, 4 cm x 15, 5 cm, 31, 4 cm x 22, 2 cm, MUO, inv. č. K 2637
- XX. *Kovář*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 22, 5 cm x 8 cm, 31, 2 cm x 22 cm, MUO, inv. č. K 2638,
- XXI. *Kovář*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 23, 2 x 10 cm, 31, 3 x 12 cm, MUO, inv. č. K 2639
- XXII. *Kostýmní návrh pro s. Čápa*, kolorovaná, papír, 27, 3 cm x 11 cm, 31, 4 cm x 22 cm, MUO, inv. č. K 2640 [403]
- XXIII. *Athéňan*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 27, 2 cm x 16, 3 cm, 31, 5 cm x 22 cm, MUO, inv. č. K 2641 [404]
- XXIV. *Stafáž foiničané*, kostýmní návrhy, kolorovaná, papír, 26 cm x 12, 7 cm x 31, 3 cm x 17, 8 cm, MUO, inv. č. K 2642 [405]
- XXV. *Zloděj*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 24, 5 cm x 10 cm, 31, 2 cm x 17, 5 cm, MUO, inv. č. K 2643
- XXVI. *Nosiči*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 27, 3 cm x 12, 1 cm, 31, 5 cm x 17, 7 cm, MUO, inv. č. K 2644
- XXVII. *Athéňan*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 27, 5 cm x 11, 5 cm, 31, 5 cm x 17, 8 cm, MUO, inv. č. K 2645
- XXVIII. *Vládce*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 29, 4 cm x 17, 4 cm, 31, 3 cm x 22, 2 cm, MUO, inv. č. K 2646 [406]
- XXIX. *Tanečnice*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 28, 5 cm x 9, 5 cm, 31, 2 cm x 18 cm, MUO, inv. č. K 2647 [407]

- XXX. *Poutník*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 26, 3 cm x 13, 4 cm, 31, 3 cm x 17, 8 cm, MUO, inv. č. K 2648
- XXXI. *Dívka*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 29,5 x 12 cm, 31, 3 cm x 17 cm, MUO, inv. č. K 2649 [408]
- XXXII. *Tanečnice*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 25, 8 cm x 10, 6 cm, 31, 3 cm x 17 cm, MUO, inv. č. K 2650
- XXXIII. *Důvěrník*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 26, 5 cm x 15 cm, 31, 2 cm x 17, 7 cm, MUO, inv. č. K 2651
- XXXIV. *Vladař*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 28 cm x 15,5 cm, 31, 3 cm x 18 cm, MUO, inv. č. K 2652 [409]
- XXXV. *Kleito*, kostýmní návrh, kresba kolorovaná, papír, 28, 2 cm x 10 cm, 31, 3 cm x 17, 5 cm, MUO, inv. č. K 2653
- XXXVI. *Pán*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 27, 8 cm x 16, 5 cm, 31, 3 cm x 18 cm, MUO, inv. č. K 2654
- XXXVII. *Pán*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 28 cm x 16, 5 cm, 31, 4 cm x 18 cm, MUO, inv. č. K 2655
- XXXVIII. *Dívka*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 29, 5 cm x 10, 5 cm, 31, 3 cm x 17, 7 cm, MUO, inv. č. K 2656
- XXXIX. *Pán*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 29, 5 cm x 10, 3 cm, 31, 3 cm x 17, 3 cm, MUO, inv. č. K 2657
- XL. *Dáma*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 28, 6 cm x 13, 4 cm, 31, 3 cm x 17, 6 cm, MUO, inv. č. K 2658
- XLI. *Tanečník*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 28 cm x 12, 5 cm, 31, 2 cm x 17, 7 cm, MUO, inv. č. K 2659
- XLII. *Dívka*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 26, 6 cm x 9, 3 cm, 31, 3 cm x 17, 7 cm, MUO, inv. č. K 2660
- XLIII. *Stařena*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 29, 7 cm x 10, 4 cm, 31, 2 cm x 17, 7 cm, MUO, inv. č. K 2661
- XLIV. *Velitel stráže*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 29 cm x 14, 5 cm, 31, 2 cm x 17, 5 cm, MUO, inv. č. K 2662
- XLV. *Kompars dozorcí*, kostýmní návrh, kolorovaná, papír, 27 cm x 13, 5 cm, 31, 3 cm x 17, 6 cm, MUO, inv. č. K 2663

9.4 Seznam vyobrazení v obrazové příloze

Fotografie scénografických [1 – 393] a kostýmních návrhů [394 – 409] jsou uvedeny jako položky [1 – 409] v hranatých závorkách za názvem jednotlivé položky v katalogu (viz. kap. č. 5 – Katalog scénografických návrhů).

Následují fotografie autora [410].

1. Oldřich Šimáček u okna, 1998/ 1999
foto: Ivan Šimáček, vlastnictví Ivana Šimáčka [410]

Seznam obrazové přílohy na přiloženém CD je stejný.

10 Obrazová příloha

Únos ze Serailu, scénický návrh k opeře W. A. Mozarta, 1942, pastel, papír,
52 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [1]

Fuente Ovejuna, scénický návrh ke hře Lope de Vegy, 1945, tempera, papír,
35 x 26 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [2]

Adam Stvořitel, scénický návrh ke hře K. Čapka, 1946, tempera, papír,
60 x 42 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [5]

Tartuffe, scénický návrh ke komedii Molièra, 1946, tempera, papír,
52 x 39 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [6]

Jedenácté přikázání, scénický návrh ke hře F. F. Šamberka, 1951, kolorovaná kresba, papír,
42 x 59 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [7]

Zkrocení zlé ženy, scénický návrh ke komedii W. Shakespeara, 1952, tuš, papír,
28 x 20 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [9]

Romeo a Julie, 1953, scénický návrh Náměstí ve Veroně, barevné křídly, papír,
50 x 65 cm, MUO, inv. č. K 2614 [16]

Bastien a Bastienka, scénický návrh pro operu W. A. Mozarta, 1956, kombinovaná
technika, papír, 76 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [21]

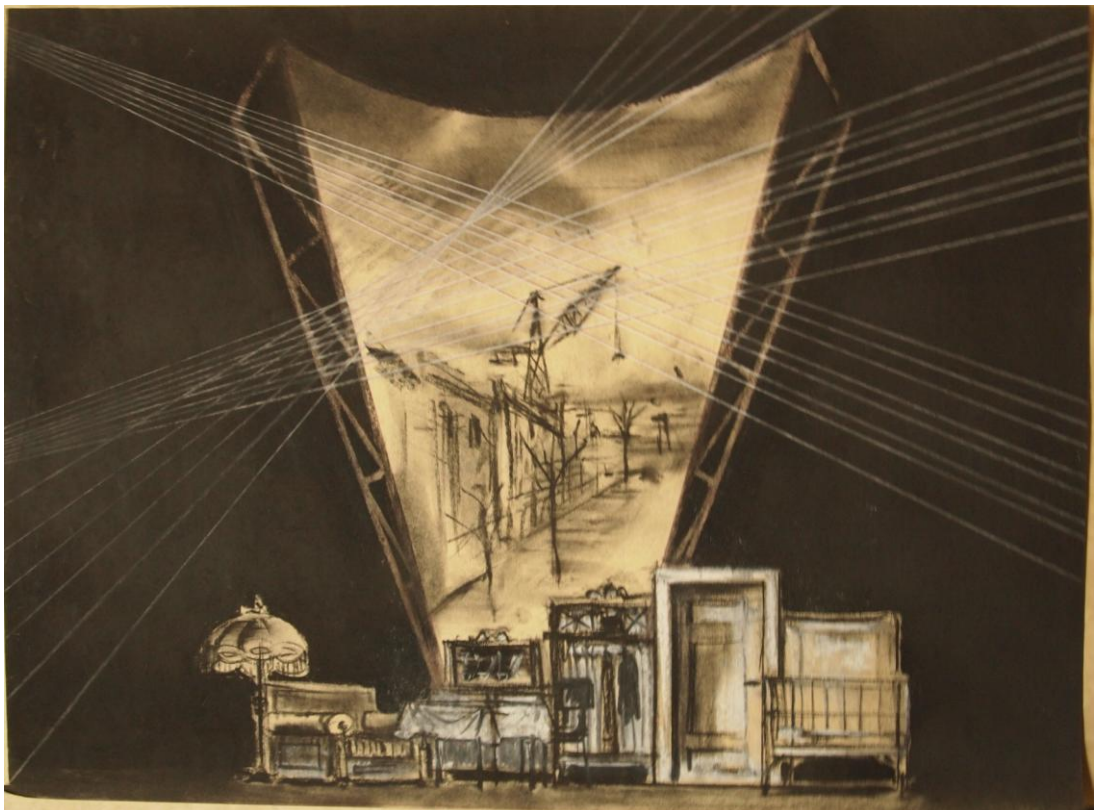
Osel a stín, scénický návrh k operetě J. Voskovce aj. Wericha, 1959, kombinovaná technika, papír, 51 x 37 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [22]

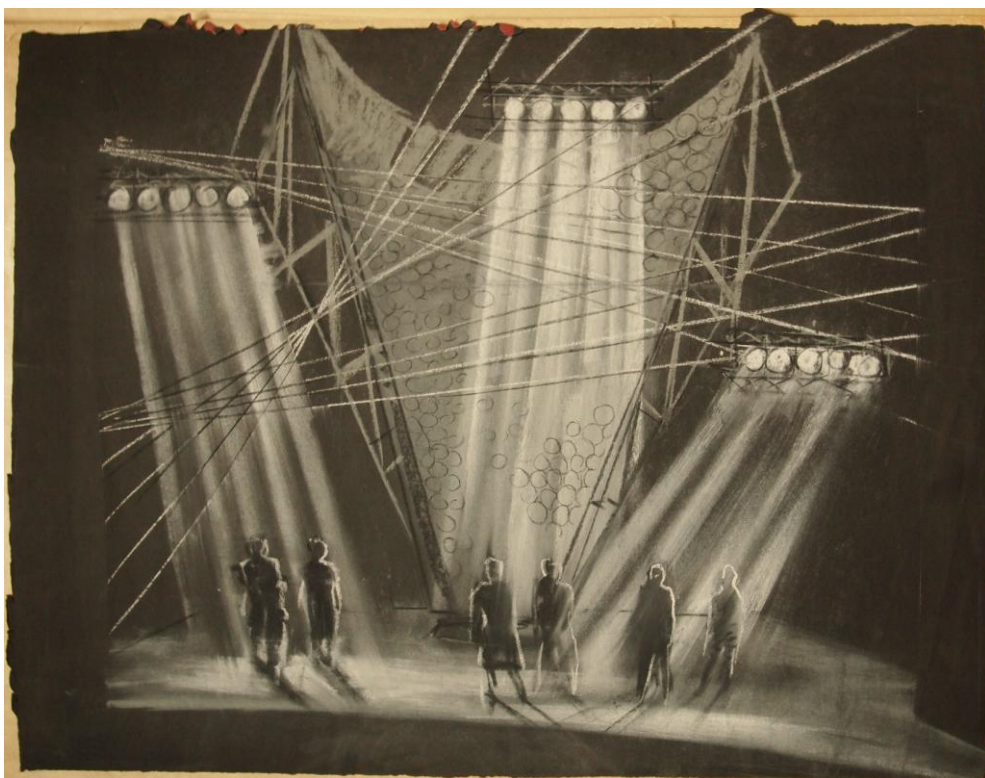
Dnes ještě zapadá slunce nad Atlantidou, scénický návrh ke hře V. Nezvala, 1959, křída, papír, 47,5 x 76,2 cm, 51,2 x 76,2 cm, nesignováno, MUO, inv. č. K 2664 [27]

Dafnis a Chloe, scénický návrh k baletu M. Ravela, 1960, pastel, papír,
71 x 46 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [33]

Irkutská historie, scénický návrh ke hře N. Arbusova, 1960, pastel, papír,
64 x 54 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [38]

Irkutská historie, scénický návrh ke hře N. Arbuzova, 1960, pastel, papír,
64 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [45]

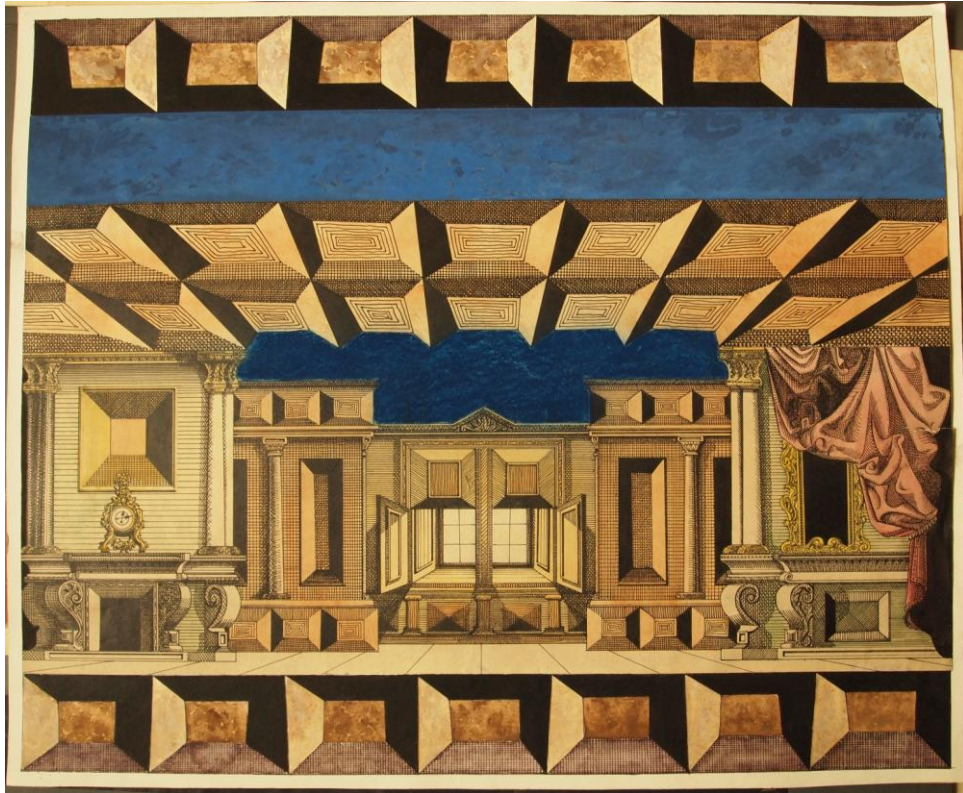
Kamenný kvítek, scénický návrh k baletu S. Prokofjeva, 1960, pastel, papír,
74 x 65 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [47]

Prodaná nevěsta, scénický návrh k opeře B. Smetany, 1960, kombinovaná technika, papír,
57 x 48 cm, signováno dole uprostřed: ŠK 60, soukr. sb. I. Š. [49]

Sestup Orfeův (Orpheus descent), scénický návrh ke hře T. Williamse, 1960, pastel, papír,
65 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [51]

Zdravý nemocný, scénický návrh k Molièrově hře, 1960, kombinovaná technika, papír,
69 x 67 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [52]

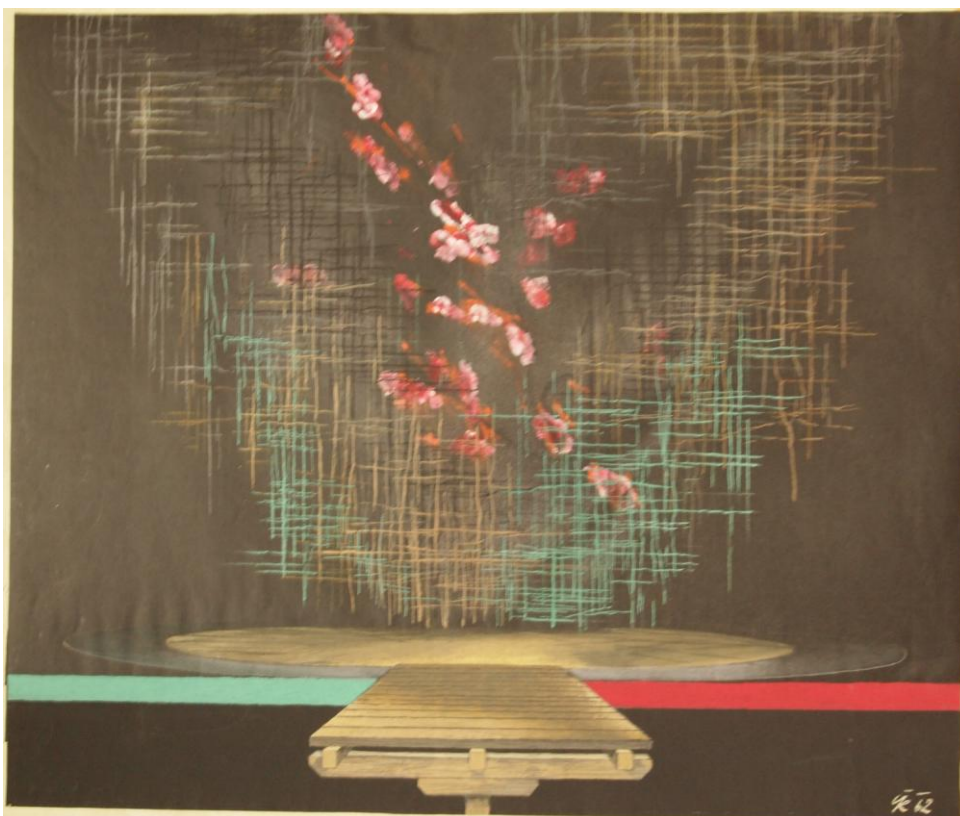
Sluha dvou pánů, scénický návrh ke hře C. Goldoniho, 1961, kombinovaná technika, papír,
56 x 40 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [56]

Ludas Matyi, scénický návrh k baletu F. Szabó, 1961, kombinovaná technika, papír,
55 x 50 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [58]

Zápas s andělem, scénický návrh ke hře F. Pavlíčka, 1961, kombinovaná technika, papír,
59 x 43 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [62]

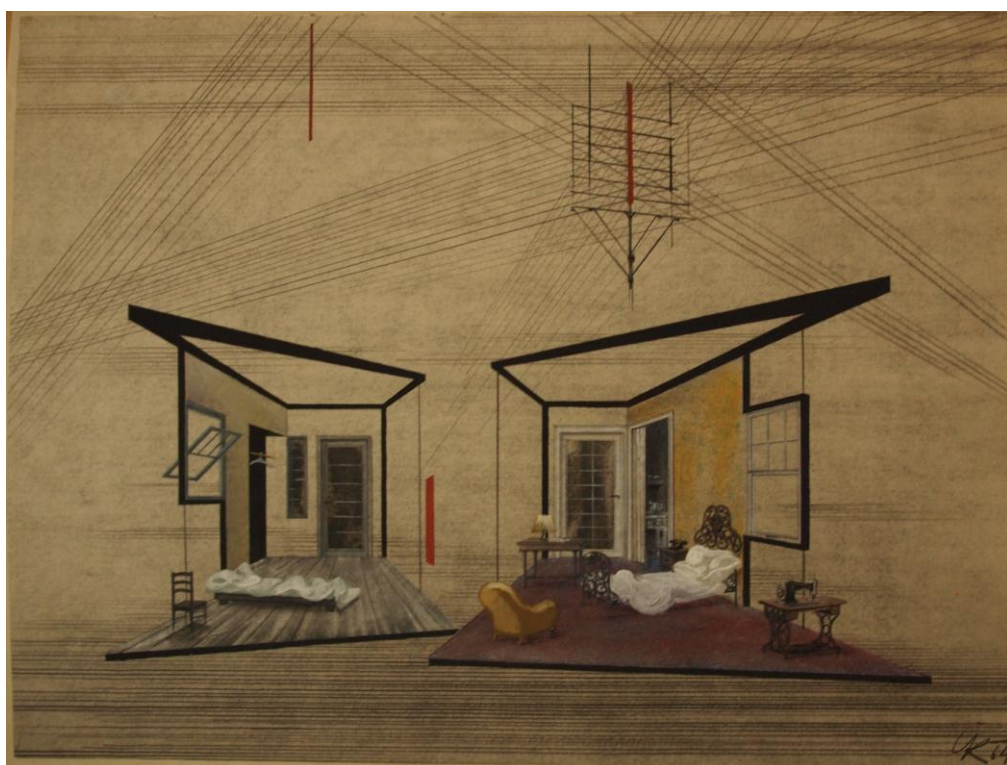
Kavkazský křídový kruh, scénický návrh ke hře B. Brechta, 1962, kombinovaná technika, papír, 62 x 48 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [71]

Labutí jezero, scénický návrh k baletu P. I. Čajkovského, 1963, pastel, papír, 62,5 x 49 cm, sign. vpravo dole: ŠK 63, DÚ Praha, inv. č. SN/00076 [90]

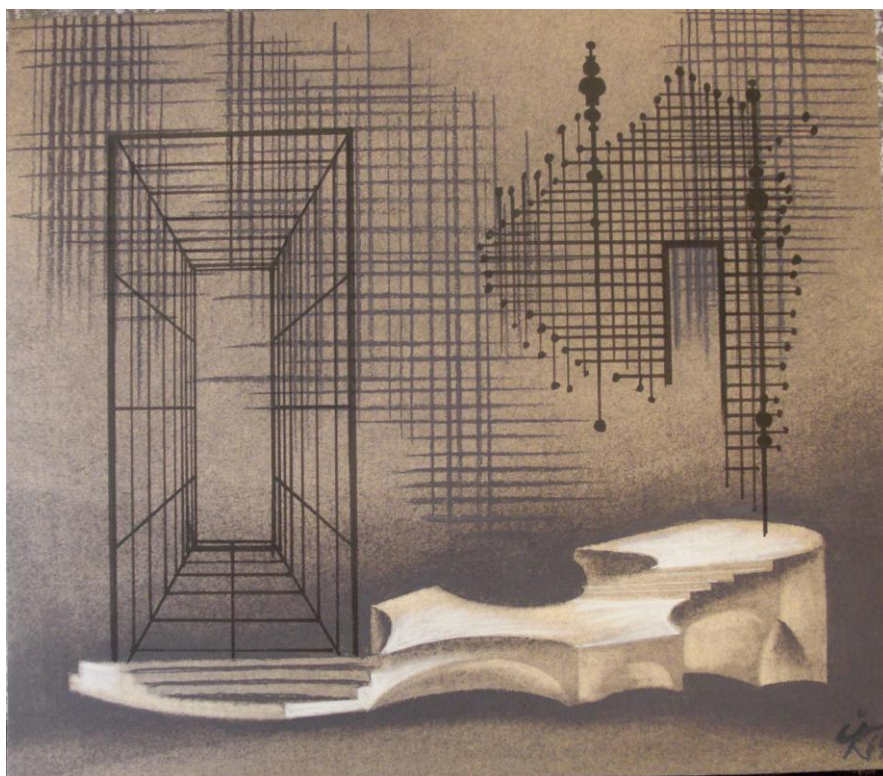
Andorra, scénický návrh ke hře M. Frische, 1964, kombinovaná technika, papír,
61 x 58 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [96]

Dva na houpačce, scénický návrh ke hře W. Gibsona, 1964, pastel, papír,
63 x 48 cm, sign. vpravo dole: ŠK 64, soukr. sb. I. Š. [98]

Hodina Antigony, scénický návrh ke hře C. Hubalka, 1964, kombinovaná technika, papír,
60 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [108]

Jak se vám líbí, scénický návrh ke hře W. Shakespeara, 1964, pastel, papír,
51,5 x 45 cm, sign. vpravo dole: ŠK 64, DÚ Praha, inv. č. SN/00075 [110]

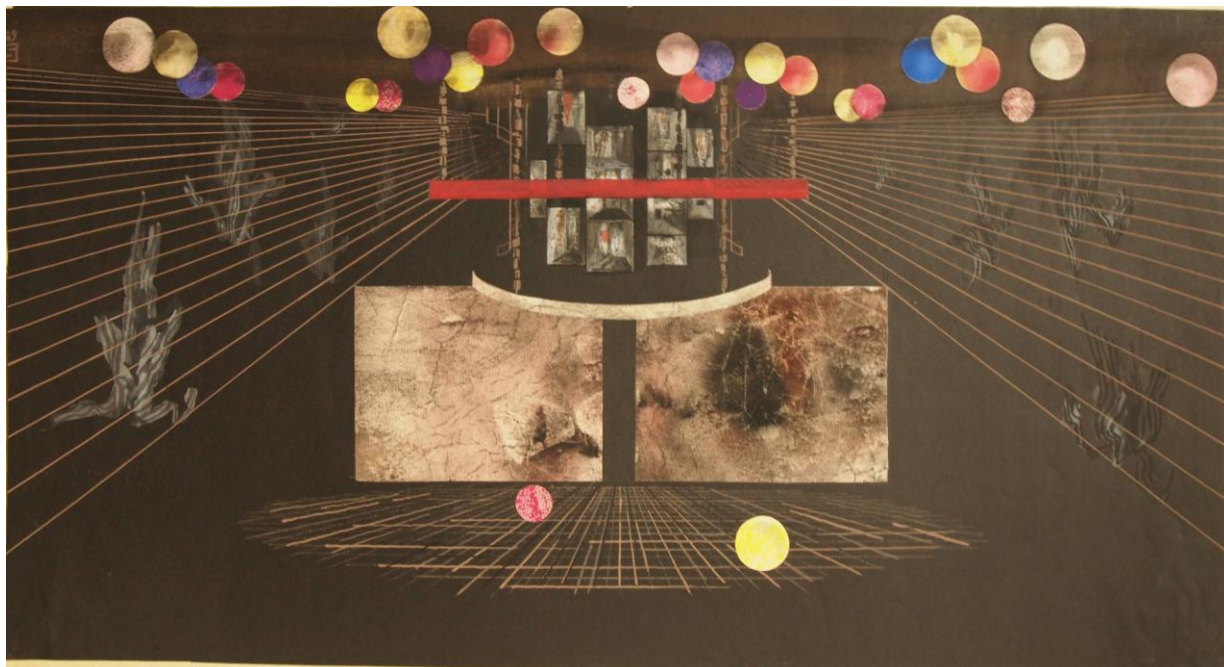
Jeppe z vršku, scénický návrh ke hře L. Holberga, 1965, pastel, papír,
50 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [114]

Nabucco, scénický návrh k opeře G. Verdiho, 1965, kombinovaná technika, papír,
58 x 38 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [125]

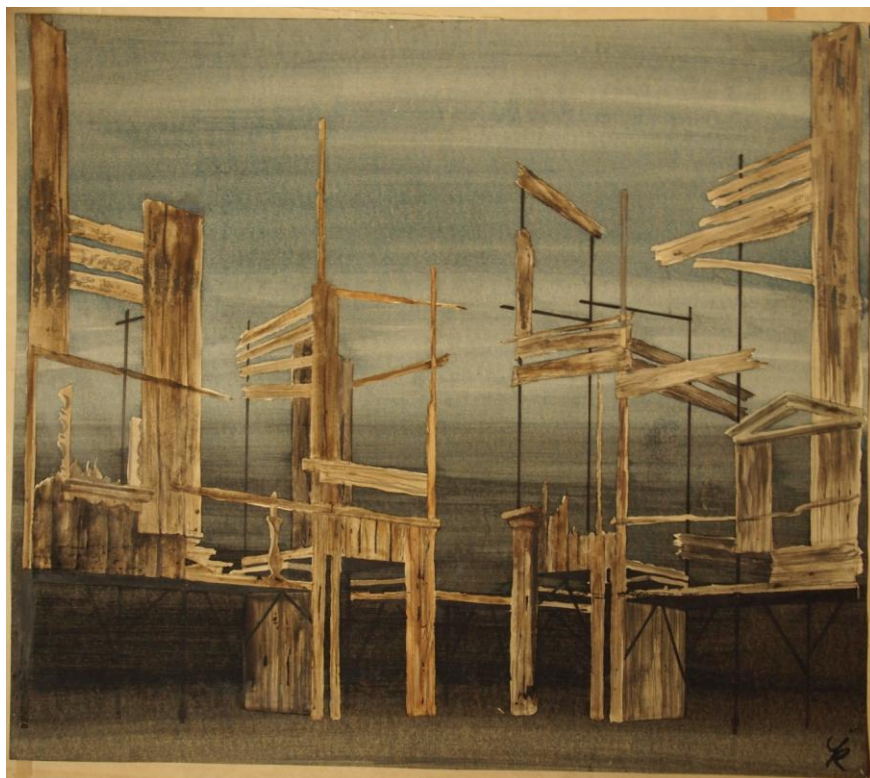
Poslední pampeliška, scénický návrh k baletu M. Vacka, 1965, kombinovaná technika, papír, 60 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [127]

Čínská zeď, scénický návrh ke hře M. Frische, 1965, kombinovaná technika, papír, 72 x 38 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [129]

Žebrácká opera, scénický návrh ke hře B. Brechta, 1967, kombinovaná technika, papír,
63 x 53 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [156]

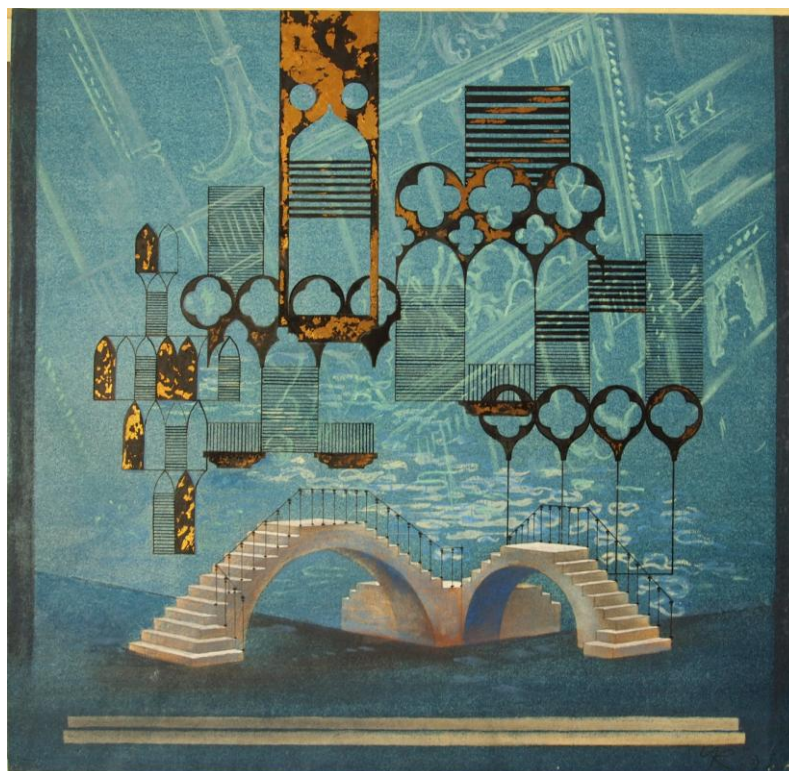
Zmije, scénický návrh ke hře A. N. Tolstoj, 1967, kombinovaná technika, papír,
63 x 55 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [174]

Výlety pana Broučka, scénický návrh k opeře L. Janáčka, 1968, kombinovaná technika, papír, 59 x 57 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [181]

Hry o Marii, scénický návrh ke hře B. Martinů, 1969, kombinovaná technika, papír, 62 x 53 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 69, soukr. sb. I. Š. [189]

Kucec benátský, scénický návrh ke hře J. B. Foerster, 1969, kombinovaná technika, papír,
57 x 57 cm, sign. vpravo dole: ŠK 69, soukr. sb. I. Š. [191]

Řecké pašije, scénický návrh ke hře B. Martinů, 1969, kombinovaná technika, papír,
50 x 50 cm, sign. vpravo dole: ŠK, soukr. sb. I. Š. [194]

Vojna a mír, scénický návrh k opeře S. Prokofjeva, 1970, kombinovaná technika, papír,
68 x 58 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [236]

Zlato Rýna, scénický návrh k opeře R. Wagnera, 1971, kombinovaná technika, papír,
50 x 51 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 71, soukr. sb. I. Š. [252]

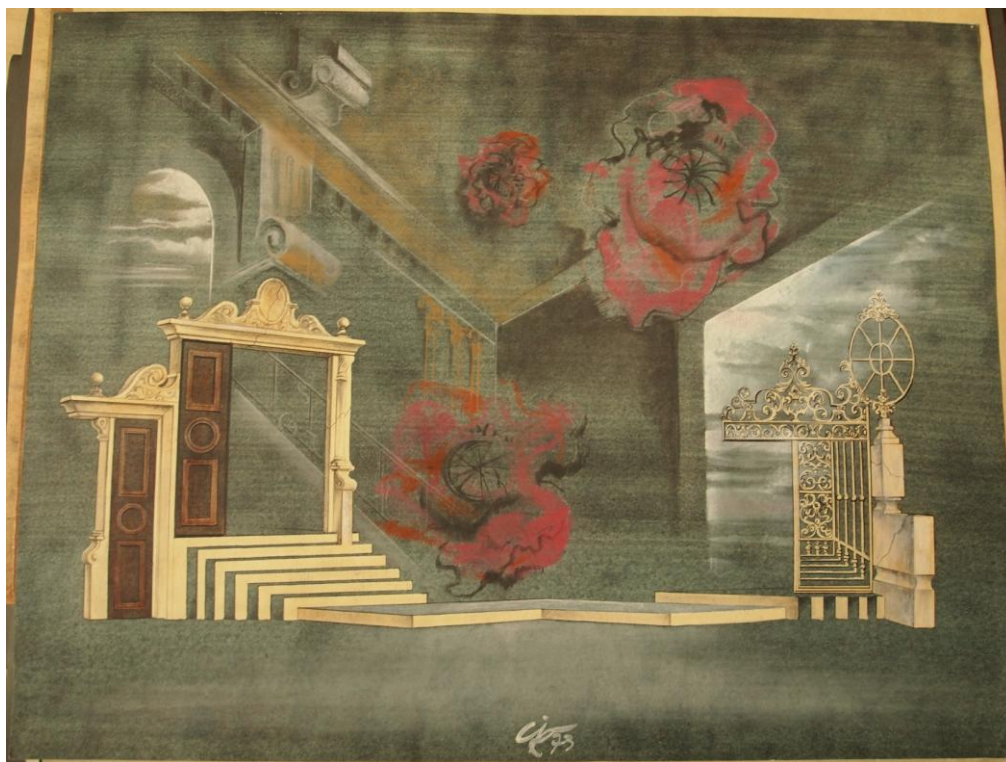
Valkýra, scénický návrh k opeře R. Wagnera, 1972, kombinovaná technika, papír,
46 x 47 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [264]

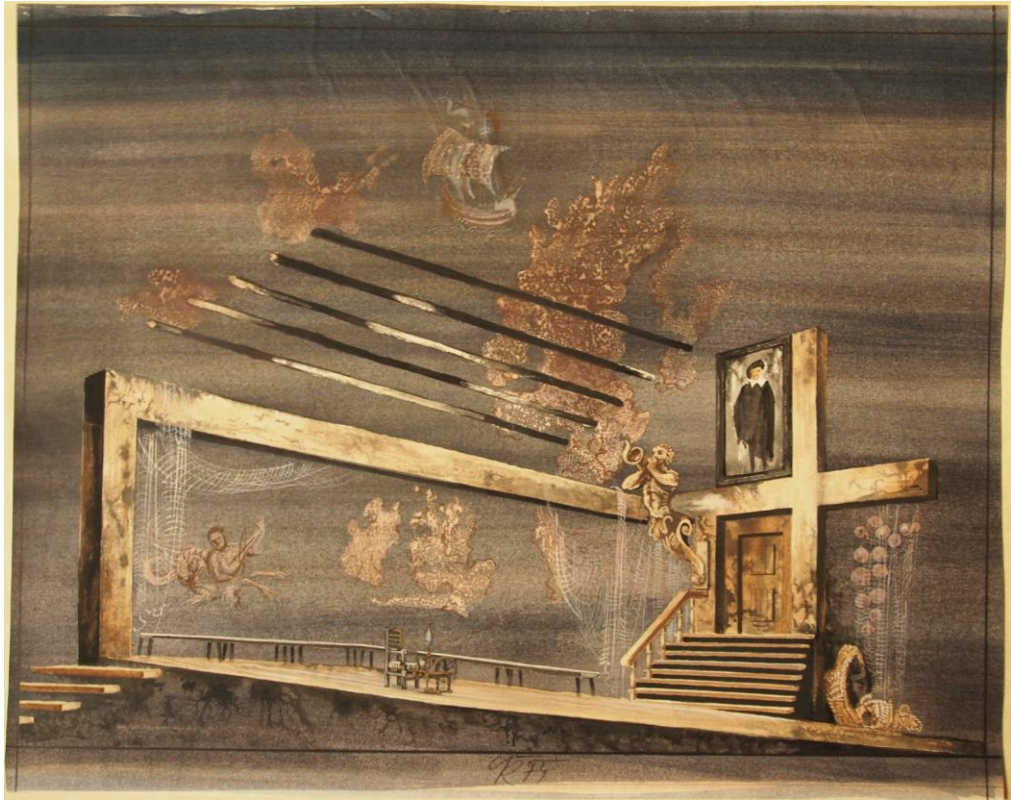
Siegfried, scénický návrh k opeře R. Wagnera, 1972, kombinovaná technika, papír,
50 x 51 cm, sign. vpravo dole: ŠK 72, dole uprostřed: ŠK 72, soukr. sb. I. Š. [268]

Rigoletto, scénický návrh k opeře G. Verdiho, 1973, kombinovaná technika, papír,
60 x 41 cm, sign. vpravo dole: ŠK 73, soukr. sb. I. Š. [276]

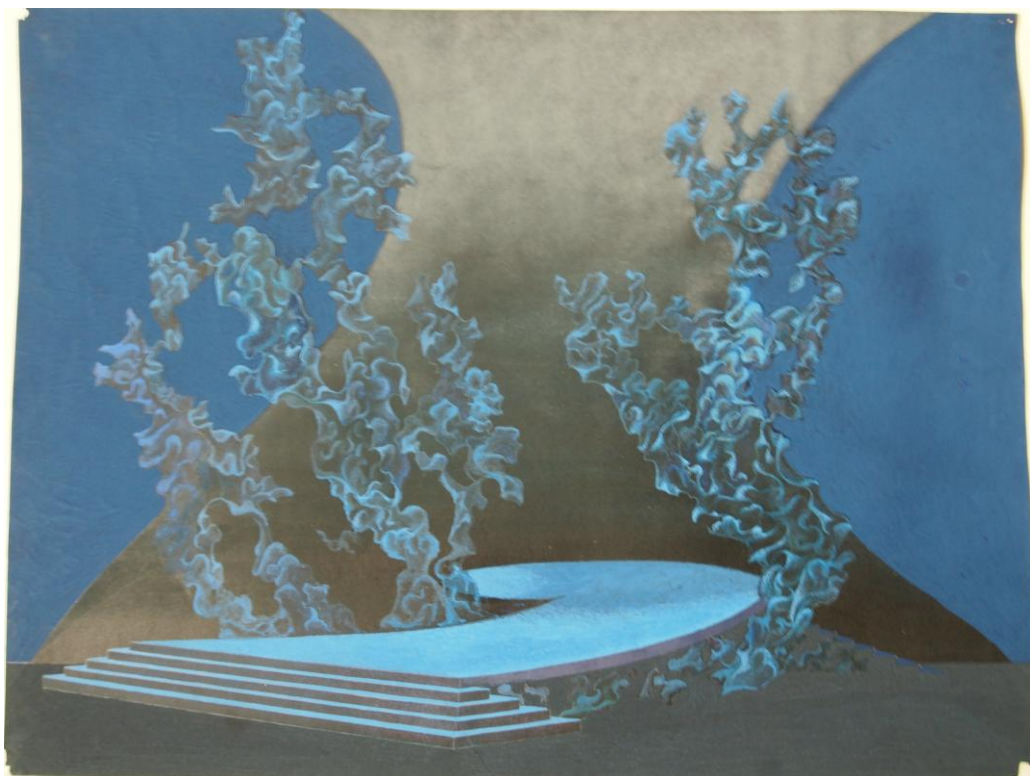
Karneval, scénický návrh k baletu R. Schumanna, 1973, kombinovaná technika, papír,
68 x 62 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 73, soukr. sb. I. Š. [286]

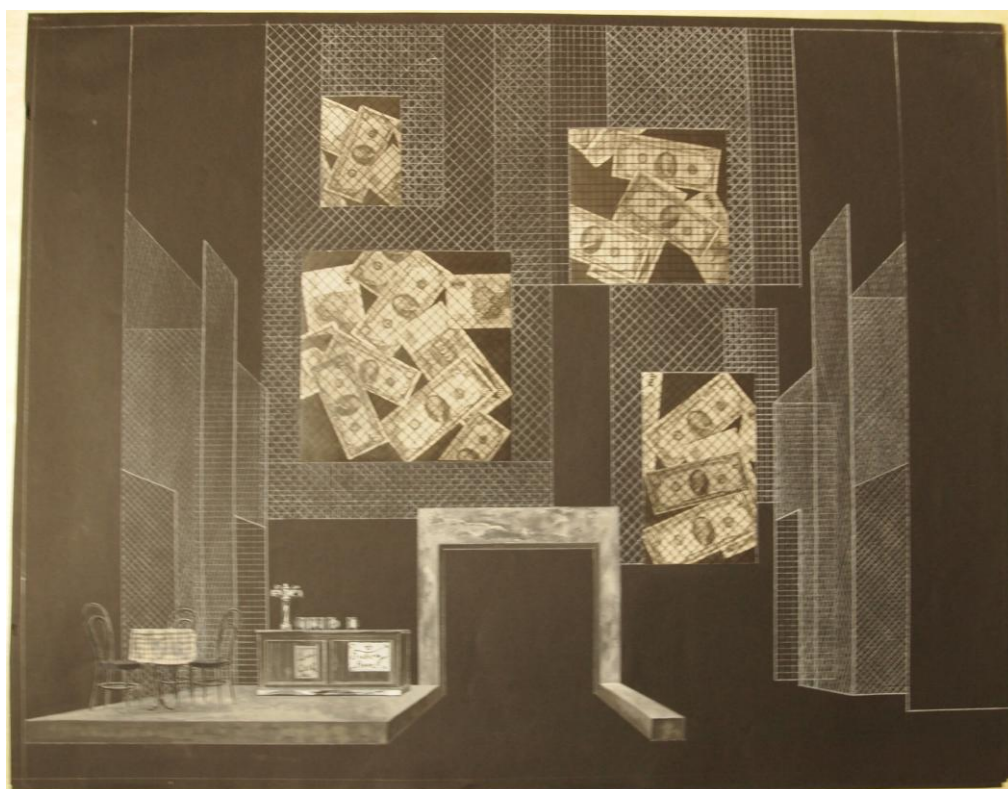
Bludný Holanďan, scénický návrh k opeře R. Wagnera, 1974, kombinovaná technika, papír,
66 x 52 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 74, soukr. sb. I. Š. [287]

Kočí hra, scénický návrh ke hře I. Örkényho, 1974, kombinovaná technika, papír,
64 x 58 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [288]

Orfeus a Eurydika, scénický návrh k operě Ch. W. Glucka, 1977, kombinovaná technika, papír, 60 x 45 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [327]

Zadržitelny postup Artura Uie, scénický návrh ke hře B. Brecht, 1978, kombinovaná technika, papír, 54 x 69 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [333]

Nebožtík Nasredin, scénický návrh ke hře K. Kainar, 1979, kombinovaná technika, papír, 51 x 46 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [338]

Dáma a skřítek, scénický návrh ke hře Calderóna de la Barca, 1980, kombinovaná technika, papír, 47 x 31 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 80, soukr. sb. I. Š. [342]

Ohlédni se v hněvu, scénický návrh ke hře J. Osbourne, 1980, kombinovaná technika, papír,
58 x 48 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 80, soukr. sb. I. Š. [344]

Ohnivý anděl, scénický návrh k operě S. Prokofjeva, 1981, kombinovaný technika, papír,
52 x 44 cm, nesignováno, soukr. sb. I. Š. [345]

Příhody lišky Bystroušky, scénický návrh k opeře L. Janáčka, 1983, kombinovaná technika, papír, 66 x 48 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 83, soukr. sb. I. Š. [358]

Dům Bernardy Alby, scénický návrh ke hře F. G. Lorcy, 1985, kombinovaná technika, papír, 60 x 35 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 85, soukr. sb. I. Š. [382]

Zkrocení zlé ženy, scénický návrh ke komedii W. Shakespeara, 1987, kombinovaná technika, papír, 44 x 27 cm, sign. dole uprostřed: ŠK 87, soukr. sb. I. Š. [385]

Faust a Markétka, scénický návrh k opěře Ch. Gounoda, 1988, kombinovaná technika, papír, 53 x 39 cm, nesignováno [387]

Oldřich Šimáček u okna, 1998/ 1999, foto: Ivan Šimáček, vlastnictví Ivana Šimáčka [410]

II Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Karolína Gumulcová
Katedra nebo ústav:	Katedra dějin umění
Vedoucí práce:	Doc. PaedDr. Alena Kavčáková Dr.
Rok obhajoby:	2015

Název práce:	Scénografické návrhy Oldřicha Šimáčka
Název v angličtině:	Scenographic designs of Oldřich Šimáček
Anotace práce:	Tato magisterská diplomová práce je zaměřena primárně na scénografickou tvorbu Oldřicha Šimáčka. Představuje ale také informace o životě Oldřicha Šimáčka a charakterizuje jeho scénografickou tvorbu. Cílem této práce je sestavit podrobný katalog jeho scénických návrhů s dosud nepublikovanými informacemi.
Klíčová slova:	Oldřich Šimáček, scénograf, scéna, divadlo, scénický návrh, Národní divadlo Praha, kostým, Jaromír Pleskot, výstava
Anotace v angličtině:	This master diploma thesis focuses stage work of Oldřich Šimáček, a leading and remarkable Czech scenery designer. This thesis also presents information about his life and personality. The aim of this thesis is to present and examine his scenographic designs with all possible information.
Klíčová slova v angličtině:	Oldřich Šimáček, scenographer, scene, theatre, scenic design, National Theatre, costume, Jaromír Pleskot, exhibition
Přílohy vázané v práci:	Texttová příloha, Obrazová příloha (28 stran), CD s obrazovou přílohou
Rozsah práce:	178 stran
Jazyk práce:	Čeština